www.dhammaransi.com

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက် အမှတ် (၁၃၇၈)

မုံရွာမြို့

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသား ပြုစုတော်မူသော

မဂ္ဂင်္ဂဒီပနီ

ဂန္ထမာလာစာပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် ၁၄၁၊ လမ်း ၅၀၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၉၆၇-ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလ

အဘိုး ၁ိ- တတိယအကြိမ် အုပ်ရေ (၃၀၀၀)

www.dhammaransi.com

၁၇၆၄၈

မုံရွာမြို့

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသား ပြုစုတော်မူသော

မဂ္ဂင်ဒီပနီ

ဂန္ဓမာစာပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် ၁၄၁၊ လမ်း ၅၀၊ ရန်ကုန်မြို့။

www.dhammaransi.com

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
မဂ္ဂင် ၈-ပါး ပါဠိအနက်	....	၁
သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး ပါဠိအနက်	....	၂
ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါဠိအနက်	....	၂
ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒိဋ္ဌိပါဠိအနက်	....	၄
စတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါဠိအနက်	....	၆
သမ္မာသင်္ကပ္ပ ၃-ပါး ပါဠိအနက်	....	၇
သမ္မာဝါစာ ၄-ပါး ပါဠိအနက်	....	၇
သမ္မာကမ္မန္တ ၃-ပါး ပါဠိအနက်	....	၈
သမ္မာအာဇီဝ ၄-ပါး ပါဠိအနက်	....	၉
သမ္မာဝါယာမ ၄-ပါး ပါဠိအနက်	....	၁၀
သမ္မာသတိ ၄-ပါး ပါဠိအနက်	....	၁၁
သမ္မာသမာဓိ ၄-ပါး ပါဠိအနက်	....	၁၂
သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး ဥဒ္ဒေသ	....	၁၃
ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ	....	၁၃
၁။ ကမ္မဿကတာ	....	၁၃
၂။ ကမ္မဒါယာဒါ	....	၂၄
၃။ ကမ္မယောနီ	....	၂၇
၄။ ကမ္မဗန္ဓူ	....	၂၈
၅။ ကမ္မပဋိသရဏာ	....	၂၉

www.dhammaransi.com

(ခ) မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

တဿဒါယာဒါ

ဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ

၁။ ပဌမသမ္မာဒိဋ္ဌိ

၂။ ဒုတိယသမ္မာဒိဋ္ဌိ

၃။ တတိယ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၄။ စတုတ္ထသမ္မာဒိဋ္ဌိ

၅။ ပဉ္စမသမ္မာဒိဋ္ဌိ

၆။ ဆဋ္ဌမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၇။ သတ္တမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၈-၉။ အဋ္ဌမ, နဝမသမ္မာဒိဋ္ဌိ

၁၀။ ဒသမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

စတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ

ဒုက္ခသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိ

သမုဒယသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

နိရောဓသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိ

မဂ္ဂသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိ

သမ္မာသင်္ကပ္ပ နိဒ္ဒေသ

သမ္မာဝါစာ နိဒ္ဒေသ

သမ္မာ ကမ္မန္တ နိဒ္ဒေသ

သမ္မာ အာဇီဝနိဒ္ဒေသ

သမ္မာဝါယာမနိဒ္ဒေသ

သမ္မာသတိ နိဒ္ဒေသ

သမ္မာသမာဓိနိဒ္ဒေသ

www.dhammaransi.com

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
ဝဋ္ဋ ၃-ပါး ၄-လီပြဆိုခဏ်း	....	၇၅
မဂ္ဂင်နှင့် ဝဋ္ဋ တွဲဖက်ခဏ်း	....	၇၈
ဒိဋ္ဌိ၏ ပဉ္စမ ဒုတိယ တတိယဘုံ	....	၇၉
မဂ္ဂင်ကို ခန္ဓာ ၃-ပါးဖွဲ့ပုံ	....	၈၃
သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ထူထောင်ပုံ	....	၈၅
ဒိဋ္ဌိ၏ဘုံနှင့် မဂ္ဂင်ကို နေရာချ၍ပြဆိုခဏ်း	....	၈၅
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလခံယူပုံ	....	၈၆
ဒုစ္စရိုက် ၇-ပါးအင်္ဂါ	....	၈၉
သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်ထူထောင်ပုံ	....	၉၃
ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ထူထောင်ပုံ	....	၉၇
ဦးခေါင်း၌ သက္ကာယဖြစ်ပုံ	....	၁၀၂
မဂ္ဂင် ၈-ပါးထူထောင်ပုံ အကျဉ်း	....	၁၀၇
သံဝေဂ လေးချိုးကြီး	....	၁၁၀
ဆုံးမစာ	....	၁၂၇

www.dhammaransi.com

မဂ္ဂင်ဒီပနီ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

မဂ္ဂင် ၈-ပါး ပါဠိအနက်

သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ, သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဖြူစင်ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော ဉာဏ်အမြင်။

၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ ဖြူစင် ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ် စင်ကြယ်သော အကြံအစည်။

၃။ သမ္မာဝါစာ၊ ဖြူစင် ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ် စင်ကြယ်သော ဝစီကံမှု။

၄။ သမ္မာကမ္မန္တ၊ ဖြူစင် ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ် စင်ကြယ်သော ကာယကံမှု။

၅။ သမ္မာအာဇီဝ၊ ဖြူစင် ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ် စင်ကြယ်သော အသက်မွေးမှု။

www.dhammaransi.com

၆။ သမ္မာဝါယာမ၊ ဖြူစင်ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော လုံ့လဝီရိယမှု။

၇။ သမ္မာသတိ၊ ဖြူစင် ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ် စင်ကြယ်သော မမေ့မလျော့မှု။

၈။ သမ္မာသမာဓိ၊ ဖြူစင်ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ် စင်ကြယ်သော စိတ်တည်ကြည်မှု။

× × ×

သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး ပါဠိအနက်

ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိ, စတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

၁။ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သတ္တဝါတို့အား မိမိတို့ပြုကြသော ကောင်းမှု, မကောင်းမှု ၂-ပါးသည်သာလျှင် ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ သွားလေရာရာ မိမိတို့သန္တာန်မှာ အစဉ်ပါသော ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြကုန်သည်ဟု သိမြင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

၂။ ဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဉာဏ်၏ သက်ဝင်ရာ ဝတ္ထုအပြား ဆယ်ပါးရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

၃။ စတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဉာဏ်၏ သက်ဝင်ရာ အဟုတ်ကြီး ၄-ပါး, အမှန်ကြီး ၄-ပါး ထင်ရှားရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

× × ×

ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပါဠိအနက်

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဿကာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မယောနီ ကမ္မဗန္ဓူ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ ယံ ကမ္မံကရိဿန္တိ ကလျာဏံဝါ ပါပကံဝါ၊ တဿ ဒါယာဒါ ဘဝိဿန္တိ။

www.dhammaransi.com

၁။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ကမ္မဿကာ၊ မိမိတို့ ပြုကြသော ကောင်းမှု, မကောင်းမှု ၂-ပါး သည်သာ လျှင် ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ သွားလေရာရာ မိမိတို့သန္တာန်မှာ အစဉ်ပါသော ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြကုန်၏။

၂။ ကမ္မဒါယာဒါ မိမိတို့ပြုကြသော ကောင်းမှု,မကောင်းမှု ၂-ပါးသည်သာလျှင် ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ သွားလေရာရာ မိမိတို့သန္တာန်မှာ အစဉ်ပါသော အမွေဥစ္စာ ရှိကြကုန်၏။

၃။ ကမ္မယောနီ၊ မိမိတို့ပြုကြသော ကောင်းမှု,မကောင်းမှု ၂-ပါးသည်သာလျှင် ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ သွားလေရာရာ မိမိတို့သန္တာန်မှာ အစဉ်ပါသော ပဓာန အကြောင်းရင်း ရှိကြကုန်၏။

၄။ ကမ္မဗန္ဓူ၊ မိမိတို့ ပြုကြသော ကောင်းမှု,မကောင်းမှု ၂-ပါးသည်သာလျှင် ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ သွားလေရာရာ အစဉ်ပါသော ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေ ရှိကြကုန်၏။

၅။ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ၊ မိမိတို့ ပြုကြသော ကောင်းမှု, မကောင်းမှု ၂-ပါးသည်သာလျှင် ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ သွားလေရာရာ အစဉ်ပါသော ကိုးကွယ်ရာ လည်းလျောင်းရာ ရှိကြကုန်၏။

၆။ ကလျာဏံဝါ၊ ကောင်းသည်လည်း ဖြစ်ထသော။ ပါပကံဝါ၊ မကောင်းသည်လည်း ဖြစ်ထသော။ ယံ ကမ္မံ၊ အကြင် ကိုယ်အမှု, နှုတ်အမှု, စိတ်အမှုကို။

www.dhammaransi.com

ကရိယာသည့်၊ ပြုကြကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ တသ၊ ထိုမိမိတို့ ပြုကြသော ကောင်းမှု မကောင်းမှု၂-ပါး၏။ ဒါယာဒါ၊ ကောင်းကျိုး, မကောင်းကျိုးဟု ဆိုအပ်သော ကောင်းမှုမျိုး, ဆိုးမှုမျိုးကို ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ခံစံကြရကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြကုန်လတ့်။

× × ×

ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါဠိအနက်

အတ္ထိဒိန္နံ၊ အတ္ထိယိဋ္ဌံ၊ အတ္ထိဟုတံ၊ အတ္ထိသုကတ ဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော၊ အတ္ထိမာတာ၊ အတ္ထိပိတာ၊ အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ၊ အတ္ထိ အယံလောကော၊ အတ္ထိ ပရော လောကော၊ အတ္ထိလောကေ သမဏ ဗြာဟ္မဏာသမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ၊ ယေ ဣမဉ္စလောကံ ပရဉ္စလောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ။

၁။ ဒိန္နံ၊ ပေးကမ်း လှူဒါန်းမှုဟူသော ဒါနကုသိုလ်မျိုး၏ အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။

၂။ ယိဋ္ဌံ၊ *ယဇ်ခေါ်သော ပူဇော်မှုကြီးမျိုး၏ အကျိုးရင်း, အကျိုးဆက်သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။

၃။ ဟုတံ၊ *ဟုန်းခေါ်သော ပူဇော်မှုငယ်မျိုး၏ အကျိုးရင်း, အကျိုးဆက်သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။

---

* ပါဠိကျမ်းဂန်များ၌ အလှူကြီးမျိုးကို "ယဇ်"ဟူ၍၎င်း, အလှူငယ်မျိုးကို "ဟုန်း"ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

၄။ သုကတဒုက္ကဋာနံ၊ ကောင်းစွာပြုအပ်, မကောင်းစွာ ပြုအပ်ကုန်သော။ ကမ္မာနံ၊ သုစရိုက်ကံ ဒုစ္စရိုက်ကံတို့၏။ ဖလံ၊ အကျိုးဆက်သည်ဝှင်း။ ဝိပါကော၊ အကျိုးရင်း သည်ဝှင်း။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။

၅။ မာတာ၊ အမိ၌ကောင်းစွာပြုမှု, မကောင်းစွာပြုမှု၏ အကျိုးရင်း, အကျိုးဆက်သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန် ရှိ၏။

၆။ ပိတာ၊ အဘ၌ ကောင်းစွာပြုမှု, မကောင်းစွာပြုမှု၏ အကျိုးရင်း, အကျိုးဆက်သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။

၇။ ဩပပါတိကာ သတ္တာ၊ လူတို့သည် မမြင်အပ်ကုန်သော ငရဲ ပြိတ္တာ နတ်သိကြား ဗြဟ္မာ ဟူကုန် သော ဥပပါတ် သတ္တဝါမျိုးတို့သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ ကုန်၏။

၈။ အယံလောကော၊ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ ဤလောကသည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။

၉။ ပရောလောကော၊ သေသည့် နောက်မှာ ရောက်ကြ ရာသော လောကတပါး ဘုံတပါးသည်။ အတ္ထိ၊ အမှန် ရှိ၏။

တနည်းကား။ အယံလောကော၊ ဤလူ့လောက သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။ ပရောလောကော၊ အပါယ်လေးရပ် ခြောက်ထပ်နတ်ရွာ ဗြဟ္မာနှစ်ဆယ် ဟူသော တပါးသောလောကသည်။ အတ္ထိ၊ အမှန် ရှိ၏။

www.dhammaransi.com

တနည်းကား။ အယံလောကော၊ လူ့ဘုံနှင့်တကွ အပါယ်လေးရပ် ခြောက်ထပ်နတ်ရွာ ဗြဟ္မာနှစ်ဆယ် ဟူသော ဤစကြဝဠာလောကဓာတ်သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။ ပရောလောကော၊ ရှစ်မျက်နှာအားလုံးတို့၌ အဆုံးမရှိသော တပါးသော လောကဓာတ် အနန္တသည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိ၏။

၁၀။ လောကေ၊ လူ့တုံ လူ့ဘာဝ လူ့လောက၌။ သမဂ္ဂတာ၊ စိတ်ငြိမ်သက်ခြင်းသို့ရောက်ကြကုန်သော။သမ္မာပဋိပန္နာ၊ ကောင်းစွာ ကျင့်ကြပေကုန်သော။ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ သမ္မုညဘုရား အစရှိကုန်သော ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့သည်။ အတ္ထိ၊ အမှန်ရှိကြကုန်၏။ ယေ၊ အကြင် ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့သည်။ ဣမဥ္စလောကံ၊ ဤလောကကိုဋင်း။ ပရဉ္စလောကံ၊ တပါးသောလောကကိုဋင်း။ သယံ၊ မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်။ အဘိညာ၊ အထူးသိမြင်ကြကုန်၍။ သစ္ဆိကတွာ၊ မျက်မှောက်ပြုကြကုန်၍။ပဝေဒေန္တိ၊လူအများကို ဟောကြားဖော်ပြကြကုန်၏။

× × ×

စတုသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိပါဠိအနက်

ဒုက္ခေဉာဏံ, ဒုက္ခသမုဒယေ ဉာဏံ, ဒုက္ခနိရောဓေ ဉာဏံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါယ ဉာဏံ။

၁။ ဒုက္ခေ၊ ဒုက္ခအမှန်၌။ ဉာဏံ၊ သိသောဉာဏ်ဋင်း။

၂။ ဒုက္ခသမုဒယေ၊ ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ပွားကြောင်းတရားအမှန်၌။ ဉာဏံ၊ သိသောဉာဏ်ဋင်း။

www.dhammaransi.com

၃။ ဒုက္ခနိရောဓေ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းရာ တရားအမှန်၌။ ဉာဏံ၊ သိသော ဉာဏ်ရှင်း။

၄။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါယ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ပေါက်ရောက်တတ်သော ပဋိပတ်လမ်းအမှန်၌။ ဉာဏံ၊ သိသောဉာဏ်ရှင်း။

× × ×

သမ္မာ သင်္ကပ္ပ ၃-ပါး ပါဠိအနက်

နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ, အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ, အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပ။

၁။ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ၊ လောဘအာရုံ ကာမဂုဏ် ခန္ဓာ သံသရာ ညွှန်ပတ်မှ ထွက် မြောက် ရာ ထွက် မြောက် ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော အကြံအစည်။

၂။ အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ၊ အသက်ရှိသူ လူ, တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါ မှန်သမျှတို့အား အသက်ခန္ဓာ ချမ်းသာ စေလိုကြောင်း ကောင်းမြတ်သော အကြံအစည်။

၃။ အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပ၊ အသက်ရှိသူ လူ, တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါ မှန်သမျှတို့အား ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစေလို ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော အကြံအစည်။

× × ×

သမ္မာဝါစာ ၄-ပါး ပါဠိအနက်

မုသာဝါဒဝိရတိ, ပိသုဏာဝါစာဝိရတိ, ဖရုသဝါစာ ဝိရတိ, သမ္ဖပ္ပလာပဝိရတိ။

၁။ မုသာဝါဒဝိရတိ၊ မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

www.dhammaransi.com

၂။ ပိသုဏာဝါစာဝိရတိ၊ နှစ်ဦးသော သူတို့၏ အကြား၌ ကုန်းတိုက်စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

၃။ ဖရုသဝါစာဝိရတိ၊ သူတပါးတို့၏ စိတ်နှလုံး၌ ခိုက်တိုက်ကျင်နာ မခံသာအောင် ကြမ်းကြုတ်စွာ ထိပါးလျက် ဆယ်ပါးသော ဆဲရေးခြင်းတို့ဖြင့် ဆဲရေးသော အမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

၄။ သမ္ဖပ္ပလာပ ဝိရတိ၊ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ နှစ်ဖြာသော ကောင်းကျိုးနှင့် မစပ်မလျဉ်းဘဲ ပြိန်ဖျင်းလျက် ဆန်းကြယ်စွာသော ရာမဇာတ်, အိနောင်ဇာတ် အစရှိသော ဒဏ္ဍာရီစကားမျိုး, သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော တိရစ္ဆာန ကထာ စကားမျိုးတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

× × ×

သမ္မာကမ္မန္တ ၃-ပါး ပါဠိအနက်

ပါဏာတိပါတ ဝိရတိ, အဒိန္နာဒါန ဝိရတိ, ကာမေသု-မိစ္ဆာစာရ ဝိရတိ။

၁။ ပါဏာတိပါတ ဝိရတိ၊ အသက်ရှိသူ လူ, တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါမှန်သမျှတို့ကို သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

၂။ အဒိန္နာဒါန ဝိရတိ၊ အရှင်မပေးသော သူတပါးဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

www.dhammaransi.com

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ ဝိရတိ၊ ယုတ်မျိုး ငါးပါး သောက်စားမှုနှင့်တကွ မာတုရက္ခိတ စသော နှစ်ကျိပ် သော မိန်းမတို့၌၎င်း၊ မိမိလင်မှ တပါးသော ယောကျ်ားတို့၌၎င်း၊ ဖေါက်ပြန်စွာ ကျင့်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

× × ×

သမ္မာအာဇီဝ ၄-ပါး ပါ၍အနက်

ဒုစ္စရိတမိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ၊ အနေသနမိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ၊ ကုဟနာဒိ မိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ၊ တိရစ္ဆာန ဝိဇ္ဇာ မိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ။

၁။ ဒုစ္စရိတမိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ၊ လူတို့မှာ ကာယ ဒုစ္စရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီဒုစ္စရိုက် ၄-ပါးတို့ဖြင့် ယုတ်မာစွာသော အသက် မွေးခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

၂။ အနေသန မိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ၊ ရသေ့ ရဟန်း တို့မှာ လူတို့အား သစ်သီးပေးခြင်း၊ ပန်းပေးခြင်း စသော နှစ်ဆယ့်တပါးသော အနေသန အမှုတို့ဖြင့် ယုတ်မာ စွာသော အသက်မွေးခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

၃။ ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ၊ ရသေ့ ရဟန်း တို့မှာ အံ့ဘွယ်သရဲကိုပြ၍ စဉ်းလဲလိမ်လည်ခြင်း အစရှိသော ငါးပါးသော အမှုတို့ဖြင့် ယုတ်မာစွာသော အသက် မွေးခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

၄။ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာမိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ၊ ရသေ့၊ ရဟန်းတို့၏ အကျင့်သီလနှင့် ဖီလာကန့်လန့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကုန်

www.dhammaransi.com

သော အင်္ဂဝိဇ္ဇာ, နိမိတ္တဝိဇ္ဇာ အစရှိကုန်သော တရား လေးဆယ်လောက်သော အတတ်ပညာဝိဇ္ဇာမှုမျိုးတို့ဖြင့် ယုတ်မာစွာသော အသက်မွေးခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

× × ×

သမ္မာဝါယာမ ၄-ပါး ပါဠိအနက်

အနုပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒါယ ဝါယာ-မော, ဥပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနယ ဝါယာ-မော, အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဝါယာ-မော, ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘိယျောဘာဝါယ ဝါယာမော။

၁။ အနုပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသန္တာန်မှာ ယခုဘဝ၌ မဖြစ်ကုန်သေးသော။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ မကောင်းသော တရားတို့ကို။ အနုပ္ပါဒါယ၊ ဤဘဝမှ စ၍ အနုပါဒ်သေသ၊ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် နှောင်တရံဘာဆစ်မျှ မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်လာစေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဝါယာမော၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားကို အားထုတ်ခြင်း။

၂။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသန္တာန်မှာ ယခုဘဝ၌ ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ မကောင်းသော တရားတို့ကို။ ပဟာနာယ၊ ဤဘဝမှစ၍ အနုပါဒ်သေသ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် နှောင်တဖန် မိမိသန္တာန်၌ တရံတဆစ်မျှ မဖြစ်ရအောင် ပယ်သတ်ခြင်းငှာ။ ဝါယာမော၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို အားထုတ်ခြင်း။

www.dhammaransi.com

၃။ အနုပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသန္တာန်မှာ ယခုဘဝ၌ မဖြစ်ဘူးကုန်သော။ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ ဗောဓိပက္ခိယ တရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့ကို။ ဥပ္ပါဒါယ၊ ယခု ဘဝမှာပင် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ် လာစေခြင်းငှာ။ ဝါယမော၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို အားထုတ်ခြင်း။

၄။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသန္တာန်မှာ ယခုဘဝ၌ ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ သီလ အစရှိကုန်သော။ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဘိယျော ဘာဝါယ၊ အဆင့်ဆင့်တိုးတက်၍။ အနုပါဒိသေသ၊ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် မပျက်ကွက်ဘဲ အစဉ်မြဲ၍သွားအောင် ပွားများစေခြင်းငှာ။ ဝါယာမော၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို အားထုတ်ခြင်း။

× × ×

သမ္မာသတိ ၄-ပါး ပါဠိအနက်

ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, ဝေဒနာ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ။

၁။ ကာယနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ ထွက်သက်, ဝင်သက် အစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါအစု၌ အရှုအမြင် အထင် အစွဲ မြဲသောသတိတရား။

၂။ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ သုခ, ဒုက္ခ စသော ဒေနာအစု၌ အရှုအမြင် အထင်အစွဲ မြဲသော သတိတရား။

www.dhammaransi.com

၃။ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ သရာဂ သဒေါသ စသော စိတ်အစု၌ အရှုအမြင် အထင် အစွဲ မြဲသော သတိတရား။

၄။ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ ကာမစ္ဆန္ဒ စသော ဓမ္မအစု၌ အရှုအမြင် အထင်အစွဲ မြဲသော သတိတရား။

× × ×

သမ္မာသမာဓိ ၄-ပါး ပါဠိအနက်

ပဌမဇ္ဈာန သမာဓိ, ဒုတိယဇ္ဈာန သမာဓိ, တတိယဇ္ဈာန သမာဓိ, စတုတ္ထဇ္ဈာန သမာဓိ။

၁။ ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိ၊ ရှေးဦးစွာ ကသိုဏ်း စသော တခုသော သမထအာရုံ၌ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိဘဲ ရှုမြင် ထင်စွဲ ခိုင်မြဲတည်ငြိမ်သော ပဌမဈာန်သမာဓိ။

၂။ ဒုတိယဇ္ဈာနသမာဓိ၊ နှစ်ကြိမ်မြောက် ကသိုဏ်းစသော တခုသော သမထအာရုံ၌ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ ရှုမြင် ထင်စွဲ ခိုင်မြဲ တည်ငြိမ်သော ဒုတိယဈာန် သမာဓိ။

၃။ တတိယဇ္ဈာန သမာဓိ၊ သုံးကြိမ်မြောက် ကသိုဏ်း စသော တခုသော သမထအာရုံ၌ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ ရှုမြင် ထင်စွဲ ခိုင်မြဲ တည်ငြိမ်သော တတိယဈာန် သမာဓိ။

www.dhammaransi.com

၄။ **စတုတ္ထဈာန သမာဓိ၊ လေးကြိမ်မြောက် ကသိုဏ်း စသော တခုသော သမထအာရုံ၌ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိဘဲ ရှုမြင်ထင်စွဲ ခိုင်မြဲတည်ငြိမ်သော စတုတ္ထဈာန် သမာဓိ။**
(ဤမှနောက်၌ အရကျက်ဘွယ်မရှိ၊ ဥာဏ်၌ ထင်လင်းအောင် ကြည့်ရှုဘို့သာဘည်း။)

မဂ္ဂင် ၈-ပါး သရုပ်ပြီး၏။

× × ×

သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး ဥဒ္ဒေသ

ကမ္မဿကတာ သမ္မာ ဒိဋ္ဌိ,
ဒသဝတ္ထုကာသမ္မာဒိဋ္ဌိ,
စတုသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိ,
သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး ဥဒ္ဒေသပြီး၏။

× × ×

ကမ္မဿ ကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဒေသ

သဗ္ဗေသတ္တာ ကမ္မဿကာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မယောနီ ကမ္မဗန္ဓူ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ ယံကမ္မံ ကရိဿန္တိ ကလျာဏံဝါ ပါပကံဝါ တဿ ဒါယာဒါ ဘဝိဿန္တိ။

၁။ ကမ္မဿကာ

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဿကာ...ဟူသော ပါဌ်၌ ယခုလောက တွင် ဆင်, မြင်း,ရထား, ကျွန်ွား, လယ်ယာ, တိုက်တာ အိမ် ခြေ, ရွှေငွေရတနာ အစရှိကုန်သော ဥစ္စာတို့သည် ရှိကြကုန် ၏၊ ထိုဥစ္စာတို့သည် ယခုဘဝမသေမီကာလ တခဏ၌သာလျှင်

www.dhammaransi.com

မိမိတို့ဥစ္စာဟုဆိုရကုန်၏၊ သေဆုံးသည်မှ နောက်၌ ထိုဥစ္စာတို့သည် ထိုသူ၏နောက်သို့ မလိုက်ကုန်၊ လောက၌ အခိုက်အလျှည့်အားဖြင့် ငှါးရမ်း၍ အသုံးပြုရသော သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာနှင့်အလားတူကုန်၏၊ ယခုဘဝ၌လည်း ပျက်ခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်းပျက်တတ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်သံသရာ၌ ဘဝအဆက်ဆက် ကျင်လည်ပြောင်းသွား၍ နေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့အား ထိုထိုဘဝ၌ ခဏခဏ တွေ့ကြုံရရှိကြကုန်သော ထိုဥစ္စာတို့သည် ထိုသူတို့ ပြောင်းသွားရာ ဘဝတပါးသို့ မလိုက်ကြကုန်မူ၍ ထိုထိုဘဝတို့၌သာ ကျန်ရှိနေရစ်ကြကုန်သောကြောင့် စင်စစ်အားဖြင့်သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဟူ၍ မဆိုထိုက်ကုန်၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဿကာ"ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ

သတ္တဝါတို့သည် ပြုကြသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု,မနောကံမှုတို့သည်သာလျှင် ယခုဘဝ၌ရင်း, နောင်ဘဝ၌ရင်း မိမိတို့ကိုယ်သန္တာန်၌ အစဉ်အမြဲပါရှိ၍ နေကုန်၏၊ မီးဘေး, ရေဘေး, ခိုးသူခားပြဘေး အစရှိသည်တို့ကြောင့် ပျက်ဆုံးခြင်းမရှိကုန်၊ ထို့ကြောင့် ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု တို့သည်သာလျှင် သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာမည်ကုန်၏၊ သတ္တဝါတို့သည် ထိုကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံတည်းဟူသော ဥစ္စာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြကုန်၏ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤစကား၌ ကာယကံမှု ဆိုသည်ကား လက်, ခြေ အစရှိကုန်သော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ဖြင့် အားထုတ်လုပ်ဆောင်မှုတည်း။

www.dhammaransi.com

ဝစီကံမှု ဆိုသည်ကား- နှုတ်လျှာခံတွင်းဖြင့် ရှုတ်အံပြောဆိုမှုတည်း။ မနောကံမှုဆိုသည်ကား- စိတ်၌ ကြံဖန်မှုတည်း။

(ဤကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု သုံးမျိုးကို ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ ကံသုံးပါးဟူ၍ ဆိုသည်။)

သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် အိပ်ပျော်ဆဲ အခါကို ချန်လှပ်၍ ကြွင်းသော နေ့အဘို့ ညဉ့်အဘို့တို့၌ ဤကံ ၃-ပါးနှင့် နေကြရကုန်၏။ အလုံးစုံသော ကိစ္စကြီးငယ်တို့ကို ကံ ၃-ပါးနှင့် ရွက်ဆောင်ကြရကုန်၏။ အိပ်ပျော်ဆဲအခါ၌ကား- ကံ ၃-ပါးသည် ငြိမ်သက်၍နေ၏။ သေသောအလောင်းမှာ ကံ ၃-ပါးသည် ချုပ်ကင်း၏။

(ဤကား- လူ,တိရစ္ဆာန် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့၌ ကံ ၃-ပါး ဖြစ်ပွား၍နေပုံတည်း။)

ထို ကံ ၃-ပါးသည် ကောင်းသော ကံ ၃-ပါး, မကောင်းသော ကံ ၃-ပါးဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။ ကောင်းသော ကံ ၃-ပါးသည်လည်း ယခုဘဝအတွက် ပြုကြရသော ကံ ၃-ပါး, နောက်နောက်ဘဝအတွက် ပြုကြရသော ကံ ၃-ပါးဟူ၍ ၂-မျိုးရှိပြန်၏။ မကောင်းသော ကံ ၃-ပါးသည်လည်း ယခုဘဝအတွက် ပြုကြရသော ကံ ၃-ပါး, နောက်နောက်ဘဝအတွက် ပြုကြရသော ကံ ၃-ပါးဟူ၍ ၂-မျိုးရှိပြန်၏။

ထိုတွင်-

၁။ ပါဏာတိပါတ.... လူ,တိရစ္ဆာန် စသော သတ္တဝါတို့ကို သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲမှုတမျိုး။

၂။ အဒိန္နာဒါန....သူတပါးတို့၏ သက်ရှိ,သက်မဲ့ ဥစ္စာတို့ကို ခိုးဝှက်ဖျက်ဆီးမှုတမျိုး။

www.dhammaransi.com

၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ.... သူတပါးတို့၏ မယား, မိမိလင်မှ တပါးသော ယောကျ်ားတို့၌ ကျူးလွန်းမှု တမျိုး။

၄။ မုသာဝါဒ.... မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ပြောဆိုမှု တမျိုး။

၅။ ပိသုဏာဝါစာ....သူ ၂-ယောက်တို့၏ အကြား၌ ကုန်းတိုက် စကားပြောဆိုမှုတမျိုး။

၆။ ဖရုသဝါစာ....သူတပါးတို့ကို ထိပါးဆဲရေးသောစကား တမျိုး။

၇။ သမ္ဖပ္ပလာပ.... အကျိုးမရှိသော စကားကို များများကြီး ပြောဆိုမှုတမျိုး။

၈။ အဘိဇ္ဈာ.... သူတပါးတို့၏ သက်ရှိသက်မဲ့ ဥစ္စာကို ငါ့ဟာ ဖြစ်သော် ကောင်းလေစွဟု တောင့်တခြင်း တမျိုး။

၉။ ဗျာပါဒ....သူတပါးတို့၏ အသက်ခန္ဓာ ပျက်စီးသော် ကောင်းလေစွဟု တောင့်တခြင်းတမျိုး။

၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ....အလှူပေး၍ အကျိုးမရှိ စသည်ဖြင့် ယူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတမျိုး။

(ဤဆယ်မျိုးသည် မကောင်းမှုဒုစ္စရိုက်ဆယ်ပါးမည်၏။)

ယခုဘဝအတွက်

ဤမကောင်းမှု ဒုစ္စရိုက်ဆယ်ပါးမှ လွတ်ကင်းသော အလုံးစုံသော အသက်မွေးမှု, ဥစ္စာစီးပွားရှာမှု, ပညာရှာမှု, ကုန်သွယ်မှု, လယ်ယာဥယျာဉ်လုပ်မှု, အစိုးရ လခစားလုပ်မှု, သူဌေး

www.dhammaransi.com

လခစားလုပ်မှု, ကူလီလုပ်မှု, အစရှိသော ခပ်သိမ်းသော ကာယကံမှုမျိုး, ဝစီကံမှုမျိုး, မနောကံမှုမျိုးသည် ယခုဘဝ အတွက် ပြုကြရသော ကောင်းသော ကံမျိုးမည်၏။

မကောင်းမှု ဒုစ္စရိုက်ဆယ်ပါးမှ မလွတ်မကင်းသောအလုံးစုံသော အသက်မွေးမှု, ဥစ္စာစီးပွားရှာမှု အစရှိသောခပ်သိမ်းသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုမျိုးသည် ယခုဘဝ အတွက် ပြုကြရသော မကောင်းသော ကံမျိုးမည်၏။

ပစ္စုပ္ပန်ကံ ၂-မျိုးပြီး၏။

နောက်နောက်ဘဝအတွက်

နောက်နောက် ဘဝအတွက် ယခုဘဝက တင်ကူး၍ ပြုကြသော ကံ ၃-ပါးသည်လည်း။

ကောင်းသော ကံ ၃-ပါး။
မကောင်းသော ကံ ၃-ပါး။

ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

မကောင်းမှု ဒုစ္စရိုက်ဆယ်ပါးမှ လွတ်ကင်းသော လှူဒါန်းမှု, ဥပုသ်သီလစောင့်သုံးမှု, ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းမှု, ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါးတို့အား ရှိခိုး ကိုးကွယ်မှု, အရိုအသေပြုမှု, အစရှိသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု မျိုးသည် နောက်နောက် ဘဝအတွက် ယခုဘဝက တင်ကူး၍ ပြုကြသော ကောင်းမှုကံမျိုးမည်၏။ နောက်နောက်ဘဝ၌ ကောင်းသောဘုံ ကောင်းသောဘဝသို့ ရောက်ဘို့ပြုကြသော ကံမျိုးပေတည်း။

www.dhammaransi.com

မကောင်းမှု ဒုစရိုက် ဆယ်ပါးတို့တွင် တပါး ပါးသော ဒုစရိုက်မှုမျိုးသည် ယခုဘဝအတွက်နှင့် ပြုကြသည် ဖြစ်စေ, နောက်နောက် ဘဝအတွက်နှင့် ပြုကြသည်ဖြစ်စေ, နောက်နောက်ဘဝ၌ အပါယ်ငရဲသို့ ချတတ်သော ကံမျိုးဖြစ်ခဲ့၍ နောက်ဘဝအတွက် ပြုကြသော မကောင်းသော ကံမျိုးမည်၏။

ဤသို့ ကောင်းသော ကံမျိုး, မကောင်းသော ကံမျိုး ခွဲခြမ်းဝေဖန်ရာ၏။

ကျွန်းကြီး ကျွန်းငယ်အပြင် ကုန်းနယ်တခွင်လုံး,
ရေနယ်တခွင်လုံး, ကောင်းကင်နယ် တခွင်လုံးတို့၌
တအုန်းအုန်း တရုန်းရုန်း နေကြသော ကံ ၃-ပါး အမှုတွေကို အကုန်မြေဲလေ။

ယခုမျက်မြင် ထင်ရှားရှိသော ဤကမ္ဘာကြီး၌ ကံ ၃-ပါး တရုန်းရုန်း တအုန်းအုန်းဖြစ်၍ နေသည်ကို သိမြင်ကြကုန်သဖြင့် ကွယ်လွန်လေပြီးသော အစ,အဆုံးမရှိ များပြားလှစွာကုန်သော ရှေးရှေးသော အတိတ် ကမ္ဘာကြီးတို့၌၎င်း, နောက်နောက် အသစ်အသာစ် ဆက်ကာ ဆက်ကာဖြစ်ပေါ် လတ္တံ့ကုန်သော အနာဂတ် ကမ္ဘာကြီးတို့၌၎င်း, ကုန်းသတ္တဝါခပ်သိမ်း, ရေသတ္တဝါခပ်သိမ်း, ကောင်းကင်သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းတို့၏ တရုန်းရုန်း တအုန်းအုန်း ကံ ၃-ပါး အမှုတွေကို အကုန်သိမြင်ကြကုန်ရာ၏။

ဤလောကဓာတ်ကြီးမှာ ကဲ့သို့ အရှေ့ အရပ်မှာလည်း လောကဓာတ်တို့သည် အဆုံးမရှိကုန်, အနောက်အရပ်မှာလည်း အဆုံးမရှိကုန်, တောင်အရပ်မှာလည်း အဆုံးမရှိကုန်, မြောက်အရပ်မှာလည်း အဆုံးမရှိကုန်။

www.dhammaransi.com

ထိုအဆုံးမရှိကုန်သော လောကဓာတ် အနန္တ တို့၌လည်း ကုန်းသတ္တဝါ၊ ရေ သတ္တဝါ၊ ကောင်းကင်သတ္တဝါတို့၏ ကံ ၃-ပါး အမှုတွေကို မြော်လေ။

ကံသည်သာလျှင်ဥစ္စာ

အကုန် မြော်မိကြကုန်သည်ရှိသော် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ တို့သည် မိမိတို့ ကိုယ်ခန္ဓာမှုဖြစ်သော ကံ ၃-ပါး တို့ဖြင့် အသက်ရှည်ကြရကုန်၏။ ကံသုံးပါးတို့ဖြင့် ချမ်းသာသုခကို ရကြကုန်၏။ ကောင်းသော ကံ ၃-ပါးကိုပြု၍ ကောင်းကျိုး သုခအမျိုးမျိုးကို ရကြကုန်၏။ မကောင်းသော ကံ ၃-ပါးကို ပြု၍ မကောင်းကျိုးဒုက္ခ အမျိုးမျိုးကို ရကြကုန်၏။

ကံ ၃-ပါးသည်သာလျှင် သတ္တဝါတို့မှာ အတွင်းဥစ္စာ အမှန်ဖြစ်၏။ မီးဘေး၊ ရေဘေး၊ ခိုးသူဓားပြဘေးတို့ကြောင့် မပျက်မဆုံးနိုင်သော ထာဝရဥစ္စာ အမှန်ဖြစ်၏။ တခြားတပါးသော ဥစ္စာဟူ၍ ကြေးနီပိုက်ဆံ တပြားတန်မျှ မရှိသော်လည်း အတတ်ပညာ အလိမ္မာဟူသော မနောကံရှိခဲ့လျှင် ချမ်းသာအောင် ကြံဆောင်နိုင်ထော့သည်။

ရေတိရစ္ဆာန်၊ ကုန်းတိရစ္ဆာန်၊ ကောင်းကင်ပျံ တိရစ္ဆာန် တို့သည် ကံ ၃-ပါး သက်သက်နှင့် အသက်ရှည်ကြရကုန်၏။

(ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဿကာ"ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်။)

www.dhammaransi.com

ပစ္စုပ္ပန်ကံက ပေးသည်

ယခုဘဝ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများခြင်း, အစိုးရ ဂုဏ်ကြက်သရေနှင့် ပြည့်စုံခြင်း, အစ ရှိသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာတို့ကို အလိုရှိကြကုန်သော သူတို့သည် အတတ်ပညာ အလိမ္မာမျိုးကို ကောင်းစွာ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ် လုပ်ဆောင်ပါလျှင် ထိုကောင်းကျိုးချမ်းသာတို့ကို ရနိုင်၏၊ အတတ်ပညာ အလိမ္မာမျိုးကို အားမထုတ်ဘဲ ထာဝရဘုရားကို ယုံကြည်စွာ ရှိခိုး၍ ဤကဲ့သို့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာတို့ကို ရသည်ဟူ၍ မရှိ၊ ထာဝရဘုရားကို ယုံကြည်စွာ ရှိခိုး၍ ဤကဲ့သို့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ရနိုင်ကြကုန်သည် ဖြစ်ငြားအံ့၊ ထာဝရဘုရားကို ယုံကြည်ကြကုန်သော လူမျိုးတို့သည် ကုန်သွယ်ခြင်း, လယ်လုပ်ခြင်း, အတတ်ပညာ အလိမ္မာတို့ကို သင်ကြား အားထုတ်ခြင်း အစရှိကုန်သော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့ကို မပြုကြကုန်မူ၍ ထာဝရဘုရားကို ရှိခိုးခြင်း အလုပ်တခုကိုသာ ပြု၍ နေကြကုန်ရာ၏။

ထိုသို့ကား မဟုတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ လူမျိုးတို့ကဲ့သို့ပင် ကုန်သွယ်ခြင်း, လယ်လုပ်ခြင်း, အတတ်ပညာ အလိမ္မာတို့ကို သင်ကြားအားထုတ်ခြင်း, အစရှိကုန်သော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့ကို ခရစ်ယာန်လူမျိုး, မဟာမက် လူမျိုး, ဘုရင်ဂျီလူမျိုးတို့လည်း ပြုလုပ် အားထုတ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုလူမျိုးတို့သည်လည်း ယခုဘဝ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း, အစိုးရဂုဏ်ကြက်သရေနှင့် ပြည့်စုံခြင်း အစရှိကုန်သော ကောင်းကျိုးချမ်းသာတို့ကို ထာဝရဘုရားပေး၍ ရကြကုန်သည်မဟုတ်၊ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ ဟူသော

www.dhammaransi.com

မိမိတို့ ပစ္စုပ္ပန်ကံပေး၍သာ ရကြကုန်သည်ဟု သိမြင်ယုံကြည်နိုင်ရာ၏။

ပစ္စုပ္ပန်ကံအချက်ကို ပြဆိုခဲ့ပြီး၏။

အတိတ်ကံက ပေးသည်

ယခုဘဝ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများခြင်း, အစိုးရ ဂုဏ်ကြက်သရေနှင့် ပြည့်စုံခြင်း အစရှိကုန်သော ကောင်းကျိုးချမ်းသာတို့ကို ထာဝရဘုရားပေး၍ ရနိုင်ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ မိမိတို့ပြုကြသော အလိမ်မာမှု ဟူသော ကံပေး၍ သာ ရနိုင်ကြကုန်သည်ဟု ဒိဋ္ဌမျက်မြင် ယုံကြည်နိုင်ကြကုန် သကဲ့သို့ သေသည်မှ နောက်ဘဝတို့၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများသော သူဌေးသူကြွယ်မျိုးတို့၌ လူအဖြစ်ကိုရခြင်း, နတ်ကောင်း သိကြားကောင်း အဖြစ်ကို ရခြင်းဟူသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာတို့ကိုလည်း ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်ရှိခိုး၍ ထာဝရဘုရားပေး၍ ရကြကုန်သည်မဟုတ်၊ ရှေးရှေးဘဝ၌ မိမိတို့ ပြုခဲ့ကြသော ဒါနမှု, သီလမှု အစရှိသော မိမိတို့ အတိတ်ကံ ပေး၍သာ ရကြကုန်သည်ဟု သိမြင် ယုံကြည်ကြကုန်ရာ၏။ ဥစ္စာဓနကြွယ်ဝသော အမျိုး၌ ရှေးကံပို့ချ၍ ပဋိသန္ဓေတည်နေသူမှာ ထိုအမျိုး၌ ရှိသမျှသော ဥစ္စာဓနတို့သည် ထိုသူ၏ဥစ္စာ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဥစ္စာစုသည် ထိုသူမှာ ရှေးကံပေး၍ ရသည်မည်၏။

သစ်ပင်ဥပမာ

၌အရာ၌ သစ်ပင်ဥပမာကို ပြဦးအံ့။ သစ်ပင် အစဉ်အဆက်ဖြစ်ရာ၌လောကအလိုအားဖြင့်မျိုးစေ့မဖြစ်သည်ဟုမြွေဆိုရာ၏။

www.dhammaransi.com

အဘိဓမ္မာ အလိုအားဖြင့် ဥတုခေါ်သော တေဇောဓာတ် အထူးမှ ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုရာ၏။

(မျိုးစေ့ဟူသည် တေဇောမျိုး အစုအခဲပင်ဖြစ်၏၊ ယိုတေဇော သည်သာလျှင် မျိုးစေ့အစစ်ဖြစ်၏။)

သစ်ပင်တို့သည် မျိုးစေ့မရှိသေးမီ ကမ္ဘာဦးအခါ၌ ထို ဥတုဟူသော တေဇောဓာတ်အထူးမှ ဖြစ်ကုန်၏။ နောက်၌ မူကား- ထိုသစ်ပင်မှ အသီးမျိုးစေ့တို့သည် ဖြစ်လာကုန်၏။ ထိုမျိုးစေ့တို့မှ သစ်ပင် အဆက်ဆက်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့အတူ လူ့တိရစ္ဆာန် စသော သတ္တဝါတို့၌လည်း ဒါန သီလ အစရှိသော ကောင်းသောကံ, သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း အစ ရှိသော မကောင်းသောကံတို့သည် ရှိကြကုန်၏။ ထိုကံတို့သည် မျိုးစေ့တို့ပင်တည်း။ ရှေးရှေးကမ္ဘာ ရှေးရှေးဘဝတို့၌ မိမိတို့ သန္တာန်မှာ ဖြစ်ခဲ့ကြကုန်သော ကံမျိုးစေ့တို့ကြောင့် နောက် နောက်ကမ္ဘာ, နောက်နောက်ဘဝတို့၌ လူ့ တိရစ္ဆာန် စသော သတ္တဝါအဆက်ဆက်တို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဒါန သီလ စသော ကောင်းသောကံမျိုးစေ့တို့မှ လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ ဟူသော ကောင်းသောဘဝတို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏။ သူ့အသက်သတ်ခြင်း အစရှိသော မကောင်းသော ကံမျိုးစေ့တို့မှ ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, အသုရကာယ် ဟူသော မကောင်းသော ဘဝတို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏။

သစ်ပင်ဟောင်းတို့မှ အသီး မျိုးစေ့တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအသီးမျိုးစေ့တို့မှ သစ်ပင်အသစ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ လျှင် သစ်ပင်မှ မျိုးစေ့, မျိုးစေ့မှ သစ်ပင် အစဉ်အဆက် ဖြစ်ပွား၍ နေကြသကဲ့သို့ ထို့အတူ သတ္တဝါတို့မှာလည်း

www.dhammaransi.com

ရှေးရှေးသော ဘဝဟောင်းတို့မှ ကံမျိုးစေ့တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုကံမျိုးစေ့တို့မှ နောက်ဘဝအသစ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏၊ ဤသို့လျှင် သတ္တဝါမှ ကံမျိုးစေ့, ကံမျိုးစေ့မှ သတ္တဝါ အစဉ်အဆက် ဖြစ်ပွားရှိနေကြကုန်၏။

သစ်ပင်တို့မှာ ရုပ်သန္တာန် တပါးသာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သစ်ပင်တခုမှာ အသီးအများသီး၍ ထိုအသီးတို့မှ သစ်ပင်အများ ဖြစ်ပွားနိုင်ကုန်၏။

သန္တာန် ၂-မျိုး

သတ္တဝါတို့မှာ ရုပ်သန္တာန်, နာမ်သန္တာန် ၂-မျိုးရှိကြကုန်၏၊ ထို ၂-မျိုးတွင် နာမ်သန္တာန်သည် အကြီးအကဲဖြစ်၏၊ နာမ်သန္တာန် တခုမှ နာမ်သန္တာန်တခုသာ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့မှာ တခုသောဘဝ၌ ကောင်းသော ကံမျိုးစေ့များ မကောင်းသော ကံမျိုးစေ့အများ ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း နာမ်သန္တာန်ဟောင်းတခုမှ နောက်ဘဝ၌ နာမ်သန္တာန်သစ်တခုသာ ဖြစ်ပွားရိုးရှိ၏၊ နာမ်သန္တာန်ဟောင်း တခုမှ နောက်ဘဝ၌ နာမ်သန္တာန်သစ်အများဖြစ်ပွားရိုးမရှိ၊ နာမ်သန္တာန်သစ်အများ ဖြစ်ပွားရိုး မရှိသည့် အတွက်ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့မှာ ရုပ်သန္တာန်ဟောင်းတခုမှ နောက်ဘဝ၌ ရုပ်သန္တာန်သစ် တခုသာ ဖြစ်ရိုးရှိ၏၊ ရုပ်သန္တာန်အများ ဖြစ်ပွားရိုးမရှိ။

ဤသို့လျှင် မြေ,ရေ,တောတောင်, နေ,လ, နက္ခတ်တာရာ ကြယ်ကြီး ကြယ်ငယ်တို့မှစ၍ ခပ်သိမ်းသော ကမ္ဘာ့အဆောက်အဦတို့သည် ဥတုခေါ်သော တေဇော အမျိုးမျိုးဟူသော မျိုးစေ့တို့မှ ဖြစ်ပွားကြကုန်၏၊ ထာဝရဘုရား ဖန်ဆင်း၍ ဖြစ်

www.dhammaransi.com

ကြကုန်သည်မဟုတ်၊ လူတိရစ္ဆာန် အစရှိကုန်သော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်လည်း ရှေးရှေးကမ္ဘာ ရှေးရှေးဘဝတို့၌ မိမိ တို့ပြုခဲ့ကြသော ကံတည်းဟူသော မျိုးစေ့တို့မှ နောက်နောက် ဘဝတို့၌ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပွား၍ နေကြကုန်၏၊ ထာဝရဘုရား ဖန်ဆင်း၍ ဖြစ်ကြကုန်သည် မဟုတ်ဟု သိမြင်ယုံကြည်မှုသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်၏။

ထာဝရဘုရား ဖန်ဆင်း၍ ဖြစ်ကြကုန်သည်ဟု သိမြင်ယုံကြည် မှုသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏၊ ဟုတ်မှန်သော ဥတုအစွမ်း, ကံအစွမ်း တွေကို စေ့စေ့စုံစုံ မြင်နိုင်သောဉာဏ် မရှိကြသည့် အတွက် ကြောင့် ထာဝရဘုရား ဖန်ဆင်းသည်ဟု ကြံဖန်ရမ်းဆ၍ ယူကြ သော မိစ္ဆာအယူမျှသာ ဖြစ်သတည်း။

ထို့ကြောင့် ထိုအယူကိုစွန့်ပစ်၍ အသိ အလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာ ကံတရား တို့ကိုသာ အားကိုး အားထား ကြိုးစားအားထုတ်စေခြင်းငှာ "သဗ္ဗေသတ္တာ-ကမ္မသ ကာ"ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

သဗ္ဗေသတ္တာ ကမ္မဿကာပြီး၏။

၂-ကမ္မဒါယာဒါ

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ....ဟူသော ပါဠိ၌ လောက၌ မိမိတို့၏အမွေ ဥစ္စာတို့မည်သည် ရှိကြကုန်၏၊ ထိုအမွေဥစ္စာ တို့ကို ခံယူကြကုန်သော အမွေခံ သားသမီးတို့ မည်သည် ရှိကြကုန်၏၊ထိုဥစ္စာတို့သည် မသေမီကာလ၌သာ မိမိတို့၏ ဥစ္စာ ဟု ဆိုရကုန်၏၊ သေကြသောအခါ ထိုဥစ္စာတို့ကို စွန့်ပစ်၍ သွားကြရကုန်၏၊ ထိုဥစ္စာတို့သည် ဘဝတပါးသို့ မလိုက်ကုန်။

www.dhammaransi.com

မသေမီ ကာလ၌လည်း မီးဘေး, ရေဘေး, ခိုးသူဓားပြဘေး တို့ကြောင့် ပျက်ဆုံးတတ်ကုန်၏၊ သုံးစား၍သော်လည်း ကုန်ဆုံး ကုန်၏၊ သတ္တဝါတို့ ပြုကြသော ဒါန, သီလ အစရှိသော ကံ ၃-ပါးတို့သည်မူကား သေသည်မှ နောက်ဘဝသို့လည်း အစဉ် လိုက်ကုန်၏၊ မီးဘေးစသည်တို့ကြောင့်လည်း ပျက်ဆုံးခြင်း မရှိကုန်။

ထို့ကြောင့် ထိုကံတည်း ဟူသော အမွေဥစ္စာတို့ သည်သာလျှင် သတ္တဝါတို့၏ အမွေဥစ္စာ အစစ် မည်ကုန်၏။ ကံကိုပြုသော သတ္တဝါတို့သည် နောက် နောက်ဘဝတို့၌ ထိုကံ၏အကျိုးကို ကေန္တစံကြရ ကုန်၏။

ဒါနအကျိုးစသည်

ခွေး,ဝက်,ကြက်,ငှက်,တို့အား ကြည်ဖြူသောစိတ်ဖြင့် တကြိမ် ကျွေးမွေးသော ဒါနကုသိုလ်ကံသည် နောင်ဘဝတရာလောက် သုဂတိဘဝကို ပေးနိုင်၏၊သီလရှိသော ရဟန်းသဃာတို့၌တကြိမ် ကျွေးမွေးသော ဒါနကုသိုလ်ကံသည် နောင်ဘဝအသင်္ချေလောက် လူအဖြစ် နတ်အဖြစ်ကို ပေးနိုင်၏၊ ယခုဘဝ၌ တမတ်တန်မျှ လှူဒါန်းမှုသည် နောက်နောက်ဘဝ၌ အထောင်တန်မျှမကသော အကျိုးကိုပေးနိုင်၏။

သား, ငါး, ကြက်, ဝက် စသော တိရစ္ဆာန် တကောင်ကို သတ်မိသည် ရှိသော် နောင်အထောင်မက သော ဘဝတို့၌ အသတ်ခံရခြင်းတည်းဟူသောအကျိုးကို ခံရ၏။

www.dhammaransi.com

ညှောင်စေ့ငယ်ကညှောင်ပင်ကြီး

လောက၌ ညှောင်မျိုးစေ့ငယ်တခုကို စိုက်ပျိုးလျှင် ညှောင်ပင်ကြီးဖြစ်၍ အနှစ်တထောင်မက အသီးပေါင်းအနန္တ ဖြစ်ပွား၏၊ ထို့အတူသရက်မျိုးစေ့တခု ပိန္နဲမျိုးစေ့တခုကို စိုက်ပျိုးလျှင် သရက်ပင်ကြီး, ပိန္နဲပင်ကြီးဖြစ်၍ အနှစ်များစွာ အသီးပေါင်း အသောင်းမက ဖြစ်ပွား၏။

ဤသို့လျှင် သစ်ပင်တို့၌ အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်သော တခုတခုသောမျိုးစေ့သည် အဆအသောင်း အသိန်းမကသော အသီးအရွက် အခက် အညွန့်တို့ကိုဖြစ်ပွားစေနိုင်၏၊ထို့အတူတခုသော ဒါနကုသိုလ်,တခုသောသီလကုသိုလ်,တခုသောဘာဝနာကုသိုလ် ဟူသော ကံမျိုးစေ့သည် နောက်ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ အသိန်းအသောင်းမကသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးနိုင်၏။ တခုသော တိရစ္ဆာန်ကိုသတ်မှု အစရှိသော အကုသိုလ်ကံသည်လည်း နောက်ဘဝ အဆက်ဆက်တို့၌ များစွာသောမကောင်းကျိုး ဒုက္ခကိုပေးနိုင်၏၊ ညှောင်မျိုးစေ့, သရက်မျိုးစေ့, ပိန္နဲမျိုးစေ့ အစရှိသောမျိုးစေ့ငယ်တို့နှင့် ကာယကံ,ဝစီကံ,မနောကံ ဟူသော ကံမျိုးစေ့တို့သည် တခုသော မျိုးစေ့ငယ်မှ များစွာဖြစ်ပွားသော အသီး အရွက် အခက် အညွန့်တို့နှင့် ယခုဘဝ ပြုကြသော တခုသောကံမျိုးစေ့မှ နောက်နောက် ဘဝတို့၌ များစွာ ဖြစ်ပွားသော အကျိုးရင်း အကျိုးဆက် တို့သည် တူကုန်၏။

ကံတခုကို ပြုမိသော သူအား ထိုကံသည် ထိုသူ၏ စိတ်သန္တာန်မှာ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ အစဉ်ပါရှိ၍ ထိုသူအား အကြောင်း အခွင့် သင့်လျော်ရာ ကာလ၌ ကောင်းသော

www.dhammaransi.com

အကျိုး မကောင်းသော အကျိုးကို ပေးကာ,ပေးကာ လိုက်ပါ၍ နေကုန်၏။ ထိုကံကို စွန့်ပစ်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်း၊ ထိုကံ၏ အကျိုးကို နောက်နောက်ဘဝတို့၌ အလျဉ်းသင့်ရာ ခံစံကြရမြဲ ဓမ္မတာဖြစ်ကုန်၏။

(ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ"ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။)

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ ပြီး၏။

၃-ကမ္မယောနိ

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မယောနီ....ဟူသောပါဠိ၌ ယောနိပင်တခု ဖြစ်ပွားရာ အကြောင်းစုသည် အများရှိ၏။

ယောင်မျိုးစေ့သည်လည်း အကြောင်းတပါး။

မြေသည်လည်း အကြောင်းတပါး။

ရေသည်လည်း အကြောင်းတပါး။

ထိုအကြောင်းစုတွင် ယောင်မျိုးစေ့သည် အကြောင်းရင်း ဖြစ်၏။ မြေ,ရေသည် အခြံအရံ အကြောင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့အတူ ကူလီလုပ်မှုကြောင့် ကြေးငွေကိုရရာ၌ ကူလီလုပ်မှု ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ကံသည် အကြောင်းရင်းဖြစ်၏။ ကူလီလုပ်ရာ ဌာန, ကူလီလုပ်ရန် ပေါက်တူး, ပြင်းတောင်း, အခပေးသူ, သူဌေး, သူကြွယ်များသည် အခြံအရံ အကြောင်းများ ဖြစ်၏။ နောက်ဘဝမှာ အမိဝမ်း၌ လူအဖြစ်ကို ပေးသောကံမျိုး, အမိဝမ်း၌ ခွေးအဖြစ်, ဝက်အဖြစ်, ကြက်ငှက်အဖြစ်ကိုပေးသော ကံမျိုးတို့မှာ ရှေးဘဝတို့က ပြုခဲ့ကြသော ဒါန,သီလ စသော ကောင်းသောကံမျိုး, သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း စသော မကောင်း

www.dhammaransi.com

သော ကံမျိုးသည် အကြောင်းရင်းဖြစ်၏။ ညှောင်မျိုးစေ့နှင့်တူ၍ အမိ—အဘ ဟူသော အကြောင်း သည် အခြံအရံအကြောင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ညှောင်ပင်ပေါက်ရာ၌ မြေအဘို့၊ မိုးသည်းရေမိုးသည်းပေါက်အဘို့နှင့်တူ၏။

ဤသို့လျှင် ပစ္စုပ္ပန်ကံဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုး, မကောင်းကျိုးတို့၌လည်း မိမိတို့ပြုကြသော လိမ်မာမှု, မလိမ်မာမှု သည်သာလျှင် အကြောင်းရင်းဖြစ်၏။ အတိတ်ကံ၏ဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုး, မကောင်းကျိုးတို့၌လည်း ရှေးဘဝတို့၌ မိမိတို့ ပြုခဲ့ကြသော ဒါန, သီလ စသော လိမ်မာမှု, ပါဏာတိပါတ စသော မလိမ်မာမှုသည်သာလျှင် အကြောင်းဖြစ်၏။ အမိ-အဘသည် အကြောင်းရင်းမဟုတ်၊ ထာဝရဘုရားနှင့် မူကား....သက်သက်မဆိုင်။

(ထိုကြောင့် "သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မယောနီ" ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။)

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မယောနိ ပြီး၏။

၄-ကမ္မဗန္ဓူ

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဗန္ဓူ....ဟူသောပါဠိ၌ လောက၌ လူတို့သည် အလွန်ချစ်ခင်မြတ်နိုး အားကိုးအားထား ပြုကြရသော အမိ-အဘ, အစ်ကို, ညီ, သား-အစရှိသော ဆွေမျိုးဉာတိ, ဆရာသမား အစရှိသော မိတ်သဟာယ များ သည် ရှိ၏။ ထိုဉာတိမိတ်သဟာယများသည် မသေမီကာလ တခဏ၌သာ ချစ်ခင်မြတ်နိုး အားကိုးအားထား ပြုရာဖြစ်၏။ မိမိတို့ပြုကြသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု သည်သာလျှင် နောက်နောက်

www.dhammaransi.com

ဘဝသို့ ပြောင်းသွားကြရာ မိမိတို့သန္တာန်မှာ မကွေမကွာ အတူပါ၍ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဒါန,သီလ အစရှိသော ကံသည်သာလျှင် အလွန် ချစ်ခင် မြတ်နိုး အားကိုးအားထား ပြုထိုက်သော ဆွေစစ် မျိုးစစ် သဟာယအစစ် ဖြစ်၏။

(ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဗန္ဓူ" ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။)
သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဗန္ဓူ ပြီး၏။

၅-ကမ္မပ္ပဋိ သရဏာ

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ....ဟူသောပါဠိ၌ ကိုးကွယ်မှု ဆိုသည်ကား- အားကိုးအားထားပြုမှု, ဒုက္ခဘေးတို့မှ ကွယ်ကာ ပုန်းအောင်းရာပြုမှုကို ဆိုလိုသည်။ လောက၌ အသက်ရှည် ခြင်းကို အလိုရှိကြကုန်သော လူတို့သည် ထမင်းရေစာကို အားကိုး အားထားပြုကြရကုန်၏။ ထမင်းရေစာသည် လူတို့ကို ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးမှ ကွယ်ကာနိုင်၏။ ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးကို မတွေ့လိုသောသူတို့သည် ထမင်းရေစာကို လက်ရှိပြုကြရကုန်၏။ ထမင်းရေစာ ပြည့်စုံစွာရှိသော သူတို့၌ ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးမလာ နိုင်။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးအတွက် ထမင်းရေစာကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ထို့အတူ အနာရောဂါ အတွက်ဆေးဝါးကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ဆေးဆရာကို ကိုးကွယ် ကြရကုန်၏။ ရန်သူအတွက် လက်နက်ကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။

(ဤနည်းအတူ လောက၌ ကိုးကွယ်ရာ ခပ်သိမ်းတို့ကို အကုန် မြော်လေ။)

www.dhammaransi.com

ကိုးကွယ်မှုဆိုသည်ကား ရှိခိုးပူဇော်မှုကိုသာ ဆိုသည်မဟုတ်၊ အားကိုး အားထား ပြုမှု၊ ကွယ်ရာ ကာရာပြုမှု အလုံးစုံသည် ကိုးကွယ်ရာမှုချည်း ပင်တည်း။ ဘုရား တရား သံဃာ ဆရာသမား စသော မိမိထက်မြတ်သော သူတို့ကိုမူကား ရှိခိုးပူဇော်၍ပင် ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ယခုဘဝ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ မရှိခဲ့လျှင် ခဏခြင်း ဒုက္ခရောက်တတ်၏။ ထိုဒုက္ခမှ ကြောက်ကြကုန်သဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို ရစေနိုင်သော လုပ်မှု ဆောင်မှု အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာဟူသော ကံကို အားကိုးကြရကုန်၏။

ဒါန၊ သီလ စသော ကုသိုလ်ကံမျိုး မရှိခဲ့လျှင် နောက်ဘဝ၌ အပါယ်သို့ကျ၍ ဒုက္ခကြီးစွာရောက်တတ်၏။ ထိုဒုက္ခမှ ကြောက်ကြကုန်သဖြင့် နောင်ဘဝ၌ လူအဖြစ် နတ်အဖြစ်ကို ပေးနိုင်သော ဒါန၊ သီလ အစရှိသော ကုသိုလ်ကံကို အားထုတ်ကြရကုန်၏။

လုပ်မှု ဆောင်မှု အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ကံမှုသည် ပစ္စုပ္ပန်ဒုက္ခမှ ကယ်တင်နိုင်၏။ ဒါန၊ သီလ အစရှိသော ကုသိုလ်ကံမှုသည် နောက်ဘဝ၌ အပါယ်ကျခြင်း ဒုက္ခမှ ကယ်တင်နိုင်၏။ ယခုဘဝဒုက္ခအတွက် ပစ္စုပ္ပန်ကံအမှုကို အားကိုးကြရကုန်၏။ နောက်ဘဝ အပါယ်ဒုက္ခအတွက် ဒါန၊ သီလ အစရှိသော ကုသိုလ်ကံအမှုကို အားကိုးကြရ ကုန်၏။ အားထုတ်၍ လုပ်ဆောင်ကြရကုန်၏။

(ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ" ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။)

www.dhammaransi.com

ကိုးကွယ်ရာ ၄-မျိုး

ဤအရာ၌ ကိုးကွယ်ရာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ပေါင်းစု၍ စစ်ဆေးရာ၏၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ နောက်ဘဝအတွက် ကိုးကွယ်ရာ ၄-ပါး ရှိ၏။

၁။ ဘုရားသည် ကိုးကွယ်ရာတပါး၊

၂။ တရားသည် ကိုးကွယ်ရာတပါး၊

၃။ သံဃာသည် ကိုးကွယ်ရာတပါး၊

၄။ ဒါနသီလ အစရှိသော မိမိတို့ ပြုကြသော ကုသိုလ်ကံသည် ကိုးကွယ်ရာတပါး။

ဥပမာကား....လောက၌ အနာရောဂါ ရှိသူတို့အား ကိုးကွယ်ရာ ၄-ပါးရှိ၏။

၁။ ဆရာဝန်ကြီးသည် ကိုးကွယ်ရာ တပါး၊

၂။ ဆေးကောင်း ဝါးကောင်းများ သည် ကိုးကွယ်ရာ တပါး၊

၃။ လက်ထောက် ဆရာဝန်များသည် ကိုးကွယ်ရာ တပါး။

၄။ ထို ၃-ပါးကို ယုံကြည်၍ အနာရောဂါ ပျောက်ငြိမ်းတဲ့ရန် နေရာတကျ အားထုတ်သော မိမိတို့ အလိမ္မာမှုသည် ကိုးကွယ်ရာတပါး၊

ထို ၄-ပါးတို့တွင် ဆရာဝန်ကြီးသည်ရင်း, လက်ထောက် ဆရာဝန်များသည်ရင်း, ဆေးနှင့် အနာရောဂါကို နေရာတကျ သိ၍ ဆေးကောင်း ဝါးကောင်းကို ပေးသည့်အတွက် သူနာတို့၏ ကိုးကွယ်ရာမည်ကုန်၏၊ ဆေးကောင်းဝါးကောင်း များသည် အနာရောဂါကို ပျောက်ငြိမ်းစေတတ်သည့် အတွက် သူနာတို့၏

www.dhammaransi.com

ကိုးကွယ်ရာမည်၏၊ မိမိတို့၏ အလိမ်မာမှုသည်လည်း အနာရောဂါ ပျောက်ငြိမ်းရန် ကျေးဇူးပြုမှု ဖြစ်ပေ၍ ကိုးကွယ်ရာမည်၏၊ ထိုအလိမ်မာမှု မရှိခဲ့လျှင် ကြွင်းသော ကိုးကွယ်ရာ ၃-ပါးတို့သည် ထိုသူနာ၏ အနာရောဂါကို ပျောက်ငြိမ်းအောင် မတတ်နိုင်ကြကုန်၊ ထို့ကြောင့် ထို ၄-ပါးစုသည် အနာရောဂါ ပျောက်ငြိမ်းခြင်း၌ သူနာတို့၏ ကိုးကွယ်ရာချည်း အမှန်ဖြစ်၏။

သူနာ, ဆရာဝန်, ဆေး

ကိလေသာ ဒုစ္စရိုက် အမိုက်နာ ရှိကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် အနာရောဂါ ရှိကြကုန်သော သူနာတို့နှင့် တူကုန်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဆေးဝါးအရာ အနာရောဂါအရာတို့၌ အလွန်လိမ်မာသော ဆရာဝန်ကြီးနှင့်တူ၏၊ သံဃာတော် များသည် လက်ထောက် ဆရာဝန်များနှင့်တူ၏၊ တရားတော်များသည် ဆေးကောင်း ဝါးကောင်းများနှင့်တူ၏၊ ဒါနသီလ အစရှိသော မိမိတို့ပြုကြသော ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံများသည် အနာရောဂါ ပျောက်ငြိမ်းတဲ့ရန် အားထုတ်ကြသော သူနာတို့၏ အလိမ်မာနှင့်တူ၏။

(ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ ကိုးကွယ်ရာ ၄-ပါးဆိုရိုးရှိကြ၏။)

ထို ၄-ပါးတို့တွင် ဘုရား တရား သံဃာဟူသော ကိုးကွယ်ရာ ၃-ပါးသည် ဘုရားသာသနာတွင်း၌သာ ရှိကြ၏၊ ဘုရားသာသနာမှ အပ၌ မရှိကြ ကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော ကိုးကွယ်ရာသည်မူကား ဘုရားသာသနာ တွင်း၌လည်းရှိ၏၊ ဘုရားသာသနာပ၌လည်းရှိ၏၊ လောက၌ ကံနှင့်ကင်းကွာသော အခါဟူ၍ မရှိ စကြဝဠာ အနန္တတို့၌ရှိ၏။

www.dhammaransi.com

"သမ္ဗေဒသတ္တာ ကမ္မဿကာ" ဟူသော ဤဒေသနာစ ဘော်သည်လည်း သာသနာတွင်း သာသနာ့ပ စကြ ဝဠာ အနန္တတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ဒေသနာဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဤဒေသနာတော်၌ ဘုရား တရား သံဃာ ဟူ သော ကိုးကွယ်ရာ ၃-ပါးကို မဆိုမူ၍ ကံတည်းဟူသော ကိုး ကွယ်ရာကို ဆိုပေသတည်း။ ။ဤကား....ယခုဘဝ၌ လိမ်မာ ကြရန်အတွက် နောက်ဘဝ၌ ကောင်းရာ မြတ်ရာသို့ ရောက် ကြရန် အတွက်နှင့် ကိုးကွယ်ကြရသော ကိုးကွယ်ရာဌာနကြီး လေးပါးတည်း။

အားကိုးရာဌာန အမျိုးမျိုး

ကိုးကွယ်ရာဌာန ဆိုသည်ကား- ကယ်ဆယ်နိုင်သော သူကို ဆိုသတည်း။ ထို့ကြောင့် ထမင်းရေစာသည် အသက် ရှည်ရန်အတွက် သတ္တဝါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်၏။ ဆေးဝါး ခါတ်စသည် အနာပျောက်ငြိမ်းရန်အတွက် ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၏။ မင်းစိုးရာဇာသည် ခိုးသူခားပြ ကင်းငြိမ်းရန်အတွက် ကိုးကွယ် ရာဖြစ်၏။ အိမ်ရာတိုက်တာသည် အနေအထိုင် ချမ်းသာရန် အတွက် ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၏။ လှေသင်္ဘောသည် ရေကြောင်း ခရီးအတွက် ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၏။ မြေကြီးသည် တည်ရာ မှီရာ အတွက် ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၏။ ထို့အတူ ရေသည် ရေကိစ္စအတွက်, မီးသည် မီးကိစ္စအတွက်, ကောင်းကင်၌သွားသော လေသည် လေကိစ္စအတွက် ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ယခုဘဝ ကိုးကွယ်ရာဌာနငယ်မျိုး အလွန်များပြား၏။ ဤကား ဗုဒ္ဓဘာသာ အလိုအားဖြင့် အားကိုးရာဌာန အမျိုးမျိုးကို ပြဆို ခြင်းတည်း။

www.dhammaransi.com

ဘာသာခြားတို့ စွဲလမ်းချက်

ဘာသာ တပါးတို့၌ကား- ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ထာဝရဘုရား တခုကိုသာ သိကြကုန် သည့် အတွက်ကြောင့် ခပ်သိမ်းသော ဖြစ်မှု ပျက်မှုတို့မှာ ထိုတခုကိုသာ ကိုးတတ် ရိုးတတ်ကြကုန်၏။

ထင်ရှားအောင် ပြဆိုဦး အံ့၊ ခရစ်ဘာသာ, မဟာမက်သာသာ, ဟုရင်ဂျီဘာသာတို့၌ ကိုးကွယ်ရာဟူသော စကား၏ အနက်ကို နေရာတကျ မသိမလိမ်မာကြကုန်သည် ဖြစ်၍ ထာဝရဘုရားဟူသော ကိုးကွယ်ရာဌာန တခုကိုသာ မှတ်ယူစွဲလမ်းကြကုန်၏။ ထာဝရဘုရားဟူသော ကိုးကွယ်ရာ ဌာန တခုသာ ရှိသည်ဟု မှတ်ယူကြကုန်သည့် အတွက် ကမ္ဘာ၏ အဖြစ်အပျက် သတ္တဝါတို့၏ အဖြစ်အပျက် အလုံးစုံတို့သည် ထာဝရဘုရား၏ တန်ခိုးတော်ကြောင့်ချည်း ဖြစ်ကုန်သည်ဟု မှတ်ယူကြကုန်၏။ ထာဝရဘုရားသည် မိမိကို ယုံကြည်စွာ ကိုးကွယ် ကြကုန်သော လူအပေါင်းတို့ကို တန်ခိုးတော်၏ အစွမ်းဖြင့် ကယ်တင်၏။ ထိုလူတို့၌ရှိသော ဒုစရိုက်အပြစ်တို့ကို တန်ခိုးတော်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပျောက်ငြိမ်းစေ၍ သေသည်မှ နောက်၌ မိမိနေရာ ကောင်းကင်ဘုံသို့ ကယ်တင်၍ ထာဝရအသက် ထာဝရသုခကို ပေးနိုင်သည်ဟု မှတ်ယူစွဲလမ်းကြကုန်၏။ သတ္တဝါတို့၌ ကောင်းကျိုး, မကောင်းကျိုး ဟူသမျှတို့သည် ထာဝရဘုရားပြုပြင်ရာ ဖြစ်ရကုန်၏။ ကံကြောင့် ဖြစ်ရကုန်သည်မဟုတ်ဟု ကံကို လုံးလုံး ပြစ်ပယ်ကြကုန်၏။ ။ မိမိတို့သည် ကံကို အားထုတ်၍ နေကြရပါကုန်လျက် ကံကို

www.dhammaransi.com

လုံးလုံး ပြစ်ပယ်မှုသည် အံ့ဩဘွယ်ရှိလှ၏။ ကံဆိုသည်ကား ဘာသာတရားကို ရိုသေစွာနာခံမှု, ယုံကြည်မှု, ရေနှစ်ဇရေဖျန်း မင်္ဂလာပြုမှု, ထာဝရဘုရားကို နေ့စဉ် ရှိခိုးမှု, ဆုတောင်းမှု, ပညတ်တော်များကို မလွန်ကြူးမှု စသည်ဖြင့် ဘာသာတရား အတွက်နှင့် ပြုလုပ်ကြရသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု တို့ကို ကံဟူ၍ ဆိုသတည်း။ ။ထာဝရဘုရားသည် ထိုကံအမှု တို့ကို ပြုကြသော သူတို့ကိုသာလျှင် ကယ်တင်နိုင်သည်, မပြု သော သူတို့ကို မကယ်တင်နိုင်ဟု ထိုဘာသာတို့၌ မှတ်ယူကြ ကုန်၏။ ပြုကြရသည်ကို ကံဟူ၍ မသိကြကုန်။

ဘာသာခြားတို့ အားကိုးရာ

ထိုဘာသာတို့၌လည်း (၁) ထာဝရဘုရားသည် ကိုးကွယ်ရာ တပါး၊ (၂) ထာဝရဘုရား၏ ပညတ်တော်သည် ကိုးကွယ်ရာ တပါး၊ (၃) ကောင်းကင် တမန်များနှင့်တကွ ခရစ်ဆရာ, မဟာမက်ဆရာ, အစရှိသော သာသနာပြု ဆရာများသည် ကိုးကွယ်ရာတပါး၊ (၄) မိမိတို့ ပြုကြသော ဘာသာဝတ် တရားမှု ဟူသောကံသည် ကိုးကွယ်ရာတပါးဟူ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ ကဲ့သို့ ကိုးကွယ်ရာ ၄-ပါးဖြစ်၏။ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဆရာဝန်ကြီး ဥပမာအတိုင်း ပင်တည်း။

ထိုဘာသာတို့၌ ကျမ်းပြုဆရာ သာသနာပြုဆရာ တို့သည် မူကား- မိမိတို့ ဘာသာ၌လည်း ကိုးကွယ်ရာ အမျိုးမျိုးရှိသည် ကို မကြံမိကြကုန်သောကြောင့် ကံကို လုံးလုံးပယ်၍ ထာဝရ ဘုရားဟူသော ကိုးကွယ်ရာ တပါးတည်း ကိုသာ မှတ်ယူသည့် အတွက်ကြောင့် လူတို့၌ ကောင်းမှု, ဆိုးမှု ဖြစ်မှု, ပျက်မှု, သုခ, ဒုက္ခ အလုံးစုံတို့သည် ထာဝရဘုရား အစွမ်းကြောင့်သာ

www.dhammaransi.com

ဖြစ်ရကုန်၏။ ထာဝရဘုရားမှတပါး ဖြစ်နိုင်ရန် အကြောင်း မရှိဟု စွဲယူကြကုန်၏။ ကောင်းမှု, ဆိုးမှု, ဖြစ်မှု, ပျက်မှု, သုခ, ဒုက္ခတို့ ဖြစ်ပွားရန် အကြောင်း အမျိုးမျိုးရှိသည်ကို မသိကြကုန်။

အရိုးအစဉ် မရှိနှင့်ရှိ

လောက၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ မရှိကြကုန်သောသူတို့အား ပစ္စည်းဥစ္စာကို အလိုရှိကြကုန်သည်ရှိသော် ထာဝရဘုရား ကိုးကွယ်ဆုတောင်းမှ ပစ္စည်းဥစ္စာကို ရနိုင်သလော၊ သို့မဟုတ် ကူလီလုပ်ခြင်း,တောင်သူ လယ်ယာလုပ်ခြင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း အစရှိသော ပစ္စုပ္ပန်ကံကို ပြုလုပ်အားထုတ်မှ ပစ္စည်းဥစ္စာကို ရနိုင်သလော။

မေးရန်

ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်ဆုတောင်းလျှင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ရသည်ဟု ကမ္ဘာပေါ်မှာ အရိုးအစဉ်မရှိ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကံကို ပြုလုပ်လျှင် ပစ္စည်းဥစ္စာရမှုသည်ကား- ကမ္ဘာပေါ်မှာ အရိုးအစဉ် မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ယခုဘဝ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ရမှုသည် ထာဝရ ဘုရားနှင့် မသက်ဆိုင်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကံနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ထိုက်၏။

တန်ခိုး မရှိနှင့်,ရှိ

ထာဝရဘုရားသည် ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပေးနိုင်သော တန်ခိုး မရှိ၊ ပစ္စုပ္ပန်မှု ကံသည်သာလျှင် ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပေးနိုင်သော တန်ခိုးရှိ၏။ အကယ်၍ ထာဝရဘုရားသည် ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပေးနိုင်သော တန်ခိုးရှိခဲ့ငြားအံ့၊ ထာဝရဘုရားကို ယုံကြည်စွာ

www.dhammaransi.com

ကိုးကွယ်ကြကုန်သော လူမျိုးတို့အား တစုံတခုသော ပစ္စုပ္ပန်ကံအမှုကို ပြုလုပ်ဘွယ်မရှိ၊ ထာဝရဘုရားပေးသော ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် ချမ်းသာကြွယ်ဝ၍ နေကုန်ရာ၏၊ ထာဝရဘုရားကို မကိုးကွယ်ကြသော လူမျိုးတို့အား ကုန်သွယ်ခြင်း, လယ်လုပ်ခြင်း အစရှိသော ပစ္စုပ္ပန်ကံအမှုတို့ကို ပြုလုပ်အားထုတ် ရကုန်သော်လည်း ထာဝရဘုရားကို မကိုးကွယ်ကြသောကြောင့် တမူးတပဲမျှသော ပစ္စည်းဥစ္စာကိုမျှ မရနိုင်ကြကုန်ရာ။

ထိုသို့ကားမဟုတ်၊ ထာဝရဘုရားကို အမြဲ ကိုးကွယ်ကြသော သူတို့သည်လည်း ပစ္စည်းဥစ္စာကို အလိုရှိကြကုန်သည် ရှိသော် ပစ္စုပ္ပန်ကံအမှုကို ပြုလုပ် အားထုတ်ကြမှ ပင် ရနိုင်ကြကုန်၏။ ထာဝရဘုရားကို မကိုးကွယ်ကြသော လူမျိုးတို့ သည် လည်း ပစ္စုပ္ပန်ကံအမှုကိုပြုလုပ်အားထုတ်ကြလျှင်ပစ္စည်းဥစ္စာကိုရနိုင်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ယခုဘဝ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ချမ်းသာမှုသည် ထာဝရဘုရား၏ ဆိုင်ရာမဟုတ် ပစ္စုပ္ပန်ကံ၏ ဆိုင်ရာသာ ဖြစ်သတည်း။

မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ

ဤနည်းအတူ အတတ်ပညာ အလိမ္မာကို အလိုရှိခဲ့လျှင် သင်ကြားလေ့ကျက်မှုဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ကံကိုသာ အားထုတ်မှ ရနိုင်သည်, ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်လျှင် ရနိုင်သည်,ဟု ကမ္ဘာ့ အရိုးအစဉ်မရှိ၊ အစိုးရလုပ်လိုလျှင်အစိုးရဥပဒေများကိုသင်ကြား အားထုတ်မှ အစိုးရဖြစ်နိုင်သည်, ထာဝရဘုရားကိုကိုးကွယ်လျှင် အစိုးရဖြစ်နိုင်သည်,ဟု ကမ္ဘာ့အရိုးအစဉ်မရှိ၊ ဤသို့အစရှိသဖြင့်

www.dhammaransi.com

အလုံးစုံသော လောကစီးပွားတို့၌ပစ္စုပ္ပန်ကာ၏ အစွမ်းသည် အရိုးအစဉ် မျက်မြင်ဒိဋ္ဌဖြစ်၏၊ ထာဝရဘုရား၏ အစွမ်းဟူ၍ အရိုးအစဉ်မရှိ။

ဆေးဝါးဓာတ်စာ

ထာဝရဘုရားကို ကြည်ညိုစွာ ကိုးကွယ်ကြလျှင် မိမိတို့ပြုမိကြသော ဒုစ္စရိုက်အပြစ်တို့မှ ကင်းလွတ်ကြကုန်သည်ဟု မှတ်ယူစွဲလမ်းကြကုန်၏၊ယခုဘဝအနာရောဂါစွဲကပ်ကြသောသူတို့သည် ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်လျှင် အနာရောဂါအပြစ်တို့မှ လွတ်ကင်းကြကုန်သည်ဟု အရိုးအစဉ်မရှိ၊ ဆေးဝါး ဓာတ်စာတို့ကို မှီဝဲခြင်းတည်းဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ကာကိုပြုလုပ်လျှင် အနာရောဂါ ပျောက်ငြိမ်းသည်မှာ မူကား အရိုးအစဉ် မျက်မြင် ဒိဋ္ဌဖြစ်၏။

ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်လျှင် ယခုဘဝ၌ ပွေး, ညှင်း, တင်းတိပ်နာ တခုကိုမျှပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သည်ဟူ၍ အရိုးအစဉ် မျက်မြင်ဒိဋ္ဌမရှိကြပါဘဲလျက် ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်ကြလျှင် နောက်ဘဝအတွက် ဒုစ္စရိုက်အပြစ်တို့မှ ကင်းလွတ်ကြကုန်သည်ဟု မှတ်ယူစွဲလမ်းကြမှုသည် အလွန် အံ့သြဘွယ် ရှိလှ၏။

စွဲလမ်းချက်အံ့သြဘွယ်

ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်ဆုတောင်းလျှင် ယခုဘဝ၌ တမူးတန် ချမ်းသာကိုရသည်, တမတ်တန်ချမ်းသာကို ရသည်ဟု အရိုးအစဉ် မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ မရှိကြပါကုန်ဘဲလျက် ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်လျှင် သေသည်မှ နောက်၌ ကောင်းကင်ဘုံသို့ရောက်၍

www.dhammaransi.com

ထာဝရအသက် ထာဝရသုခကို ရကြကုန်သည်ဟု မှတ်ယူစွဲလမ်းကြမှုသည်လည်း အလွန် အံ့ဩဘွယ်ရှိလှ၏၊ ထို့ကြောင့် ယခုဘဝ၌ မရသေးသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ရကြခြင်းသည် ပစ္စုပ္ပန် အလိမ်မာ ကံအမျိုးမျိုး၏ ဆိုင်ရာသာဖြစ်၏။ ထာဝရဘုရား၏ ဆိုင်ရာမဟုတ်ဟု ကမ္ဘာပေါ်တွင် အရိုးအစဉ် မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ကြကုန်၍ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား ပစ္စုပ္ပန် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် ပစ္စုပ္ပန်အလိမ်မာကံသာလျှင် ကိုးကွယ်ရာရှိကြကုန်သည်ဟု ဧကန်မုချ ယုံကြည်ထိုက်လှ၏။

ထာဝရနှင့် မသက်ဆိုင်

ဤသို့ ပစ္စုပ္ပန်ကောင်းကျိုး ချမ်းသာအရာ၌ သတ္တဝါတို့အား ပစ္စုပ္ပန် အလိမ်မာ ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်ရာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ကမ္ဘာပေါ်တွင် မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ကြကုန်သဖြင့် သေသည့်မှ နောက်၌ အထက်ကောင်းကင်ဘုံ အစရှိသော ကောင်းမြတ်ရာ ဘုံဘဝသို့ ရောက်ကြရမှုသည်လည်း ဒါနသီလ အစရှိသော အလိမ်မာ ကံအမျိုးမျိုး၏သာ သက်ဆိုင်ရာဖြစ်၏၊ ထာဝရဘုရား၏ သက်ဆိုင်ရာမဟုတ်၊ ထာဝရ ဘုရားသည်ဒါန, သီလအစရှိသော အလိမ်မာ ကံမျိုးမရှိသော သူတို့ကို ကောင်းမြတ်ရာ ဘုံဘဝရောက်အောင် မကယ်တင်နိုင်။

ထာဝရဘုရားကို မကိုးကွယ်သော်လည်း ဒါနသီလစသော အလိမ်မာကံရှိသော သူတို့သည် ကောင်းမြတ်ရာ ဘုံဘဝသို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်သည် ဟု ယုံကြည်အပ်၏။

www.dhammaransi.com

နောင်ဘဝ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ အမျိုးမျိုးဆိုသည်ကား သေသည်မှနောက်၌ လူ့ဘုံ, နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ဖြစ်ရခြင်း သူဌေးမျိုး, သူကြွယ်မျိုး, မင်းမျိုး, စိုးမျိုးတို့၌ လူဖြစ်ရခြင်း အထက်ကောင်းကင် ဘုံတို့၌ တန်ခိုးကြီးသော နတ် သိကြား ဗြဟ္မာဖြစ်ရခြင်း ဘစရှိသည်တို့တည်း။

(ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗေသတ္တာ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ" ဟူ၍ ဟော တော်မူသည်။)

သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာပြီး၏။

တသဒါယာဒ

တယောက်သော သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာအစဉ်သည် ရုပ်ခန္ဓာ အစဉ်, နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဦး ခေါင်း ခြေလက် အစရှိသော ကိုယ်ခန္ဓာ အစုသည် ရုပ်ခန္ဓာမျိုး မည် ၏၊ စိတ်အကြံအစည်မျိုးသည် နာမ်ခန္ဓာမျိုး မည်၏၊ ထို နှစ်မျိုးတို့တွင် ရုပ်ခန္ဓာမျိုးသည် တဘဝလျှင် တခါတခါပြတ် ၏၊ တဘဝလျှင် တမျိုးတမျိုး ပြောင်းလဲ၏၊ နာမ်ခန္ဓာမျိုး သည်မူကား အစဉ်ပြတ်သည်ဟူ၍မရှိ တဘဝနှင့်တဘဝ အစဉ် မပြတ် ဆက်ကာ ဆက်ကာ သွား၏၊ ဒါန, သီလ အစရှိ သော အလိမ်မာကံမျိုးသည် ထိုနာမ်ခန္ဓာကို ကောင်းမြတ်ရာ ဘုံဘဝတို့၌ အဆက်ဆက် ဖန်ဆင်းတည်ထောင်၍ သွား၏၊ နာမ်ခန္ဓာရောက်ရာ၌ ရုပ်ခန္ဓာ အသစ်အသစ် အမျိုးမျိုးဖြစ်ပေါ် ရ၏၊ သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း အစရှိသော မလိမ်မာသော ကံမျိုးသည် နောက်ဘဝ၌ခွေး, ဝက်, ကြက်, ငှက် အစရှိ

www.dhammaransi.com

သော မကောင်းသော ဘုံဘဝတို့၌ ထိုသူ၏ နာမ်ခန္ဓာကို ပယ်ချ၏။

ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပြီး၏။

ဒသဝတ္ထုကသမ္မာ ဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ

အတ္ထိ ဒိန္နံ၊ အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ၊ အတ္ထိ ဟုတံ၊ အတ္ထိ သုကတဒုက္က- ဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံဝိပါကော၊ အတ္ထိ မာတာ၊ အတ္ထိ ပိတာ၊ အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ၊ အတ္ထိ အယံလောကော၊ အတ္ထိ ပရောလောကော၊ အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စလောကံ ပရဉ္စလောကံ သယံ အဘိ- ညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ။

၁- ပဌမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒိဋ္ဌိဆယ်ပါးတို့၌-

၁။ အတ္ထိဒိန္နံ....ဆိုသည်ကားရှေးရှေးတဘဝတို့၌ခွေး,ဝက်, ကြက်, ငှက် လူ, ရဟန်းအစရှိသော တပါးသော သတ္တဝါ တို့အား ကြည်ဖြူသော စိတ်စေတနာဖြင့် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းကျွေးမွေးခြင်းကို ပြုကြသည်ရှိသော် နောက်နောက် သော ဘဝတို့၌ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးနိုင်သော ဒါန မည်သော ကုသိုလ်မျိုးသည် လောက၌ ကောန်ရှိ၏ဟု သိမြင် ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။

၂- ဒုတိယ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၂။ အတ္ထိယိဋ္ဌံ.... ဆိုသည်ကား ရှေးရှေးသော ဘဝတို့၌ ကံ ကိုရင်း, အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလဂုဏ်, သမာဓိဂုဏ်, ပညာဂုဏ်

www.dhammaransi.com

ကိုရင်း ယုံကြည်သော သဒ္ဓါဖြင့် ပူဇော်လှူဒါန်းခြင်းကို ပြုကြသည်ရှိသော် နောက်နောက်သော ဘဝတို့၌ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ယဇ်မည်သော ကုသိုလ်မျိုးသည် လောက၌ ကေန်ရှိ၏ဟု သိမြင်ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။

၃- တတိယ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၃။ အတ္ထိဟုတံ.... ဆိုသည်ကား ရှေးရှေးသော ဘဝတို့၌ ကြည်ဖြူသော စိတ်စေတနာဖြင့် ပဏ္ဏာလက်ဆောင် ကိစ္စနှင့် ပေးကမ်းခြင်းကို ပြုကြသည်ရှိသော် နောက်နောက် ဘဝတို့၌ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော အာဟုန, ပါဟုနမည်သော ကုသိုလ်မျိုးသည် လောက၌ ကေန်ရှိ၏ဟု သိမြင်ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။

၄- စတုတ္ထ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၄။ အတ္ထိ သုကတ ဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံဝိပါကော.... ဆိုသည်ကာ ရှေးရှေးသော ဘဝတို့၌ အသက်ရှိသည့် လူ သတ္တဝါ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့ကို သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း အစရှိသော ဒုစ္စရိုက်မှု, သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း အစရှိသော သုစရိုက်မှုတို့ကို ပြုကြသည်ရှိသော် နောက်နောက်သော ဘဝတို့၌ မကောင်းသော အကျိုးရင်းအကျိုးဆက်, ကောင်းသော အကျိုးရင်း အကျိုးဆက် မည်သည် လောက၌ ကေန်ရှိ၏ဟု သိမြင်ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။

www.dhammaransi.com

၅-ပဉ္စမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၅။ အတ္ထိမာတာ....ဆိုသည်ကား အမိ၌ ကောင်းစွာပြုစုခဲ့သည်ရှိသော်ငြား, မကောင်းစွာ ပြစ်မှားခဲ့သည် ရှိသော်ငြား, နောက်နောက်သော ဘဝတို့၌ ကောင်းသောအကျိုး မကောင်းသော အကျိုးကို ပေးခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ကံမည်သည် လောက၌ ကေန်ရှိ၏ဟု သိမြင်ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။

၆-ဆဋ္ဌမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၆။ အတ္ထိပိတာ....ဆိုသည်ကား အဘ၌ ကောင်းစွာ ပြုခဲ့သည်ရှိသော်ငြား, မကောင်းစွာ ပြစ်မှားခဲ့သည် ရှိသော်ငြား, နောက်နောက်သော ဘဝတို့၌ ကောင်းသော အကျိုး,မကောင်းသော အကျိုးပေးခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သောကံမည်သည် လောက၌ ကေန်ရှိ၏ဟု သိမြင်ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။

၇-သတ္တမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၇။ အတ္ထိသတ္တာဩပပါတိကာ.... ဆိုသည်ကား လူတို့၏ ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်ကောင်းသော ဥပပါတ် သတ္တဝါတို့သည် လောက၌ ကေန်ရှိ၏ဟု သိမြင်ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဥပပါတ် သတ္တဝါမျိုး ဆိုသည်ကား အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေယူရသော သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်၊ ကိုယ်အင်္ဂါ, ဦးခေါင်းအင်္ဂါ, လက်အင်္ဂါ, ခြေအင်္ဂါ အလုံးစုံတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍

www.dhammaransi.com

နောက်၌တဖန် ကြီးပွားရန်မရှိဘဲ ရှေးဘဝတို့၌ ပြုခဲ့ကြသော ကံအစွမ်းဖြင့် တခါတည်း အပြီးအစီး ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့ပေတည်း၊ အောက်မြေကြီးအတွင်း မြေဥမင်ကြီး အသီးသီးတို့၌ အဆင့်ဆင့် တည်ရှိကုန်သော ငရဲကြီး ရှစ်ပြည် ထောင်နှင့်တကွ အလုံးစုံသော ငရဲသတ္တဝါမျိုးတို့သည် ဥပပါတ် သတ္တဝါမျိုးတို့ပေတည်း။ မြေအပြင်ရှိ တောအတို့, တောင်အတို့, သမုဒ္ဒရာအလယ် ကျွန်းငယ်အတို့တို့၌ တည်ရှိကြကုန်သော အချို့သော ပြိတ္တာမျိုး, အသုရကာယ် မျိုးတို့သည်လည်း ဥပပါတ် သတ္တဝါမျိုးတို့ပေတည်း၊ မြေအပြင်၌ မြို့ရွာတောတောင်ရှိအချို့သော ဘုမ္မစိုးနတ်မျိုး, သမုဒ္ဒရာအလယ် ကျွန်းငယ်တို့၌ ရှိနေသော အချို့သော ဘီလူးမျိုး, သူရဲသဘက်မျိုး, ထိုထိုမြို့အနီး ရွာအနီးတို့၌ရှိ ကြကုန်သော အချို့အချို့သော ဘီလူးမျိုး, သူရဲသဘက်မျိုး, အချို့သော နဂါးမျိုး, ဂဠုန်မျိုးတို့သည်လည်း ဥပပါတ် သတ္တဝါမျိုး တို့ ပေ တည်း၊ အထက် နေ့, လ, နက္ခတ်တာရာကြယ်အပေါင်းတို့၏ တည်နေရာ ကောင်းကင်အရပ် မှစ၍ အထက်သို့ အဆင့်ဆင့်တည်ရှိကြကုန်သော စာတုမဟာ ရာဇ်ဘုံ, တာဝတိံသာဘုံ, မာယာဘုံ အစရှိသော နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်သိကြားတို့သည်လည်း ဥပပါတ် သတ္တဝါမျိုးတို့ သာတည်း၊ နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှ အထက်ကောင်းကင် အရပ်၌ အဆင့်ဆင့်တည်ရှိကြကုန်သော ပဌမစျာန် ၃-ဘုံ, ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ, တတိယစျာန် ၃-ဘုံ, စတုတ္ထစျာန် ၇-ဘုံ, အရူပ ၄-ဘုံ ဤနှစ်ဆယ် အရေအတွက်ရှိသော ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့၌ ဗြဟ္မာတို့သည် လည်း ဥပပါတ် သတ္တဝါမျိုးတို့ပေတည်း။

www.dhammaransi.com

ဘာသာခြားတို့ မသိကြ

ထို နှစ်ဆယ်တို့တွင် အောက်ဆုံးဖြစ်သော ပဌမဈာန် ၃-ဘုံတို့၌ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးသော ဗြဟ္မာမင်းကြီးသည်ရှိ၏၊ ထို ဗြဟ္မာမင်းကြီးကို ဘာသာတပါးတို့၌ ထာဝရဘုရားဟူ၍ ထင်မှတ်ကိုးကွယ်ကြကုန်၏။ ထို ဘုံမှ အထက်၌ အဆင့်ဆင့် တည်ရှိကြကုန်သော ကောင်းကင်ဘုံ တို့ကိုမူကား ဘာသာတပါးတို့၌ မသိကြကုန်ပြီ၊ ကောင်းကင်၌ နေ့၊လ နက္ခတ်တာရာ ကြယ်အပေါင်းတို့သည် နတ်တို့၏နေရာ ကောင်းကင် ဘုံဗိမာန်တို့ပေတည်း၊ ထိုကောင်းကင် ဘုံဗိမာန်တို့ကို သိမြင်ကြကုန်သဖြင့် အထက်အထက်ဖြစ်သော ကောင်းကင် ဘုံဗိမာန်တို့ ကိုရင်း, အထက်အထက်ဖြစ်သော နတ်သိကြားဗြဟ္မာ ဥပပါတ်သတ္တဝါတို့ကိုရင်း ယုံကြည်ထိုက်ကုန်၏။

ဖန်ဆင်းပြမှ မြင်နိုင်ကြ

ဥပပါတ် သတ္တဝါမျိုးတို့သည် မူကား.... လူသတ္တဝါတို့မှာ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ပူးကပ်တွယ်မှီ၍ နေကြကုန်သော်လည်း လူတို့၏ ပကတိမျက်စိတို့ဖြင့် မ မြင် ကောင်း ကြ ကုန်၊ လူတို့ မြင်နိုင်လောက်သော အဆင်းသဏ္ဍာန်ကို ဖန်ဆင်း၍ ဘော်ပြကြကုန်သော အခါ၌မူကား.... လူတို့မြင်ကြကုန်၏။ ဘာသာတပါးတို့၌ ထာဝရဘုရားဆိုသော ဗြဟ္မာကြီးနှင့် ကောင်းကင် တမန်အမျိုးမျိုး နတ်ဆိုးနတ်ဝါးတို့ကဲ့ လူတို့၏ ပကတိမျက်စိတို့ဖြင့် မမြင်ကောင်းကုန်သော သတ္တဝါမျိုးတို့ ပေ တည်း။ ဤကဲ့သို့သော ဥပပါတ်သတ္တဝါမျိုးတို့သည် လောက၌ ကေန် ရှိကုန်၏ဟု သိ မြင် ယုံ ကြည် ခြင်း သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိကြီးတပါး ဖြစ်၏ဟူလိုသည်။

www.dhammaransi.com

၈-၉- အဋ္ဌမ, နဝမသမ္မာဒိဋ္ဌိ

၈-၉။ အတ္ထိ အယံ လောကော၊ အတ္ထိ ပရော လောကော-ဟူသောပါဠိ၌ လူ့ဘုံသည် ဣဓလောကမည်၏၊ ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ,အသုရကာယ် ဟူသော အပါယ်လေးဘုံ, နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့သည် ပရလောကမည်၏။ ဤသို့ လောကနှစ်ပါးရှိသည်ကို သိမြင်ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၂-ပါးဖြစ်၏။ ဘာသာတပါးတို့၌ ငရဲဘုံ ပြိတ္တာဘုံ အသုရကာယ်ဘုံတို့ကိုလည်း နေရာတကျ မသိကြကုန်ပြီ။

အထက်နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့ကိုလည်း နေရာတကျ မသိကြကုန်ပြီ။

တနည်းကား....ဤစကြဝဠာတွင် ရှိနေကြသော လူ့ဘုံ, အပါယ် ၄-ဘုံ, နတ်သိကြား ဗြဟ္မာတို့နေရာ ကောင်းကင်ဘုံတို့သည် ဣဓလောကမည်၏။ ဤလောကမှ အရှေ့အရပ်မျက်နှာတို့၌ ဤစကြဝဠာကဲ့သို့ အပါယ်လေးရပ် လူနတ်ဗြဟ္မာတို့နေရာ စကြဝဠာပေါင်းအဆုံးမရှိ အသင်္ချေယျ အနန္တရှိကြကုန်၏။ ထို့အတူ ဤလောကမှ တောင်အရပ်မျက်တို့၌လည်း စကြဝဠာပေါင်း အဆုံးမရှိ၊ အနောက် အရပ်မျက်နှာတို့၌လည်း စကြဝဠာပေါင်း အဆုံးမရှိ၊ မြောက်အရပ်မျက်နှာတို့၌လည်း စကြဝဠာပေါင်း အဆုံးမရှိ၊ ဤသို့လျှင် ဤစကြဝဠာမှ တပါးကုန်သော အဆုံးမရှိသော စကြဝဠာအနန္တလောကဓာတ်အနန္တတို့သည် ပရလောကမည်၏။

(ဘာသာတပါးတို့၌ ဣဓလောကဓာတ်, အနန္တပရလောကဓာတ်ကို မသိကြကုန်ပြီ။)

× × ×

www.dhammaransi.com

၁၀-ဒသမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

၁၀။ အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စလောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ....ဟူသောပါဌ်၌ အဘိညာခေါ်သော ဈာန်ပညာကြီးမျိုးသည် ရှိ၏၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ခေါ်သော ဉာဏ်ပညာကြီးမျိုးသည်ရှိ၏၊ ဤလူ့ပြည်၌ ပါရမီအလုပ် သမထ ဘာဝနာ အလုပ်၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာအလုပ်တို့ကို လွန်စွာကြိုးစား အားထုတ်နိုင်ကြကုန်သော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည် ထိုထို ဉာဏ်ပညာကြီးမျိုးကို ရနိုင်ကြကုန်၏၊ ထိုထိုဉာဏ်ပညာ ကြီးမျိုး တို့ကို ပေါက်ရောက် ထမြောက်အောင် လုပ်ကြံနိုင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဤလူ့လောက၌ ရံဖန်ရံခါ ပေါ်ပေါက်ကြ ကုန်၏။

ထို ၂-မျိုးတို့တွင်....

အချို့သောသူတို့သည် အဘိညာ ခေါ်သော ဉာဏ်ပညာ ကြီးတမျိုးကိုသာ ပေါက်ရောက်နိုင်ကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့သည် အပါယ်လေးဘုံနှင့်တကွ နတ်ပြည် ၆-ထပ်တို့ကိုရင်း၊ အချို့သော ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့ကိုရင်း၊ ပကတိ မျက်စိဖြင့် မြင်ကြကုန် သကဲ့သို့ ဉာဏ်ပညာမျက်စိတို့ဖြင့် သိမြင်ကြကုန်၏။

အချို့သော သူတို့သည် အဘိညာခေါ်သော ဉာဏ်ပညာ ကြီးမျိုးတို့နှင့်တကွ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ခေါ်သော ဉာဏ်ပညာ ကြီးမျိုးတိုင်အောင် ပေါက်ရောက်နိုင်ကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့သည်

www.dhammaransi.com

အလုံးစုံသော သတ္တဝါအနန္တ, ကမ္ဘာအနန္တ, စကြာဝဠာအနန္တ, လောကဓာတ် အနန္တတို့ကို အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်ကြကုန်၏။

(ဤအကုန်အစင် သိမြင်သော သူတို့ကိုသာလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ ဘုရားဟူ၍ခေါ်၏။)

× × ×

ယုံကြည်ခြင်းသုံးပါး

ဤပုဂ္ဂိုလ် ၂-မျိုးတို့သည် လူ့လောက၌ ရံဖန်ရံခါ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၍ မိမိတို့ သိမြင်ကြကုန်သည့်အတိုင်း သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ဤလောကကိုလည်း ထုတ်ဖော် ပြောဟောကုန်၏၊ အပါယ် ၄-ဘုံနတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်ဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘုံဟုဆိုအပ်သော ပရလောကကိုလည်း ထုတ်ဘော်ပြောဟောကြကုန်၏၊ သဗ္ဗညု ဘုရားတို့သည် မူကား အနမတဂ္ဂ သံသရာရှိကြောင်း ကမ္ဘာအနန္တရှိကြောင်း စကြာဝဠာ အနန္တ ရှိကြောင်းကို ထုတ်ဘော် ပြောဟောကြကုန်၏။

ဤကဲ့သို့သော အဘိညာ ပုဂ္ဂိုလ် သဗ္ဗညု ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူ့ပြည်၌ ရံဖန်ရံခါဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏ဟု သိမြင်ယုံကြည်ခြင်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သိမြင်ယုံကြည်ကြသဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထုတ်ဘော်ပြောဟောသော တရားစကားကို သိမြင်ယုံကြည်ခြင်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထုတ်ဘော်ဟောပြောသော တရားစကားကို ယုံကြည်သဖြင့် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပရလောက ဟူသမျှတို့ကို သိမြင်ယုံကြည်ခြင်း ဤယုံကြည်ခြင်း သုံးပါးသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိကြီးတပါးဖြစ်၏၊ ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိကြီးရှိသော သူတို့မှသာလျှင်-

www.dhammaransi.com

အထက် ကောင်းကင်ဘုံတို့မှာ နတ် သိကြား ဗြဟ္မာ တို့သာ ရှိကြကုန်၏။ သဗ္ဗညုဘုရားဟူ၍ မရှိကြကုန်၊ လူ့ပြည်၌သာ သဗ္ဗညုဘုရား ဟူ၍ ရှိကြကုန်သည်ဟု ယုံကြည်နိုင်ကြကုန်၏။

အစွမ်းတမျိုးစီ

ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိ မရှိကြသော ဘာသာတပါးတို့၌မူကား အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုဘုရားတို့မည်သည် အောက်ကျသော လူ့ဘုံမှာ မဖြစ်နိုင်ရာ၊ အထက်ဆုံးဖြစ်သော ကောင်းကင် ဘုံကြီး၌သာ ဖြစ်နိုင်ကုန်ရာ၏ဟု ကြံဆ၍ယူကြကုန်၏။

ကံ၏အစွမ်းကား တမျိုး၊
ဉာဏ်၏အစွမ်းကား တမျိုး၊
ထို ၂-မျိုးတို့တွင်-

ကံ၏အစွမ်း၌ ဘာဝနာစျာန်ကံ၏အစွမ်းသည် အလွန်ထက်သန်၏၊ အထက်ဆုံးဖြစ်သော ကောင်းကင်ဘုံကြီး၌ **အလွန်**အသက်ရှည်သော ဗြဟ္မာကြီးအဖြစ်တိုင်အောင် ပေးနိုင်၏။ သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်ကိုမူကား- မပေးနိုင်။ ထိုဗြဟ္မာကြီးမှာ **အလုံးစုံကို** အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သောဉာဏ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ထိုဘာသာတို့၌-

(ထာဝရဘုရား ဟောကြားသော တရားမဟူ၍ ဉာဏ်အရာ၌ နက်နဲဆန်းကြယ် အံ့ဩဘွယ်သော တရားမရှိ။)

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ထို ဗြဟ္မာကြီးတို့၏ **အဖြစ်သည်** ဉာဏ်မျိုးမဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

လူ့ပြည်၌သာလျှင် သဗ္ဗညုတဉာဏ် အလုပ်မျိုးရှိ၏၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်အလုပ်ကို ထမြောက် ပေါက်ရောက်အောင်

www.dhammaransi.com

လုပ်ဆောင်နိုင်သော သူသည်သာလျှင် အလုံးစုံ အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရနိုင်၏။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ၌သာလျှင် အလွန်တရာ နက်နဲ ဆန်းကြယ် အံ့ဩဘွယ်သော တရားမျိုးရှိ၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော်- ဉာဏ်လမ်းမျိုး ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။

တလမ်းစီ

လောက၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများ၍ သူဌေးကြီးဖြစ်အောင် လုပ်ကြံမှုမျိုးကား တလမ်း။

ရသေ့ရဟန်း အလုပ်နှင့် အသိအမြင် ပေါက်ရောက်၍ လူအများတို့၏ ဆရာကြီးဖြစ်အောင် လုပ်ကြံမှုမျိုး ကား တလမ်း။

ဗြဟ္မာကြီးလမ်းသည် သူဌေးကြီးလမ်းနှင့် တူ၏။ ရသေ့ရဟန်းတို့လမ်းလည်း ဆရာကြီးလမ်းနှင့်တူ၏။

ဥပမာ တနည်းကား

ကျေးငှက် ကျီး ငှင်းတ တို့သည် အတောင် ရှိကြကုန်၍ မြင့်စွာသော ကောင်းကင်၌ ပျံတက် သွားလာနိုင်ကြ ကုန်၏။ လူတို့ကဲ့သို့ အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာကား မရှိကြကုန်၊ လူတို့သည် အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာကား ရှိကြကုန်၏။ အတောင်မရှိကြကုန်၍ ကောင်းကင်၌ ပျံတက်သွားလာခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။ ဤကား- ဥပမာတည်း။

ဗြဟ္မာကြီး၏ဘာဝနာစျာန် ကုသိုလ်ကံသည် ကျေးငှက် ကျီး ငှင်းတတို့၏ အတောင်နှင့်တူ၏၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ အဘိညာဉ်ဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်များသည် လူတို့၏ အသိအလိမ်မာ

www.dhammaransi.com

ဥာဏ်ပညာနှင့်တူ၏၊ နေ, လ, တာရာ ကြယ်အပေါင်းဟူသော ကောင်းကင်ဘုံတို့၌ နေကြကုန်သော နတ်သွီး နတ်သားတို့၏ ကုသိုလ်ကံများသည် ကျေးငှက် ကျီး ငှင်းတတို့၏ အတောင်နှင့် တူ၏၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ အဘိညာဉာဏ်,သဗ္ဗညုတ ဥာဏ်များ သည် လူတို့၏ အသိအလိမ်မာ ဥာဏ်ပညာနှင့်တူ၏။

ဘုရားမှန်က လူ့ဘုံမှာသာ

အထက် အထက် ဖြစ်ကုန်သော နတ်ပြည် ၆-ထပ် ဗြဟ္မာ့ပြည် အထပ်ထပ်ဟူသော ကောင်း ကင် ဘုံ တို့ ၌ ရှိနေ ကြ ကုန် သော နတ်သိကြား ဗြဟ္မာတို့၏ ကုသိုလ်ကံများသည် ကျေးငှက် ကျီး ငှင်းတတို့၏ အတောင်နှင့်တူ၏၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ အဘိညာ ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်များသည် လူတို့၏ အသိအလိမ်မာ ဉာဏ် ပညာနှင့်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဗြဟ္မာကြီးသည် ဘာဝနာချွန် ကုသိုလ်ကံ၏အစွမ်းကြောင့် နေနတ်သား, လနတ်သားတို့ကဲ့သို့ ထို့ထက်အလွန်မြင့်သော အထက်ကောင်းကင်ဘုံကြီး၌ နေရ၏၊ တကမ္ဘာပတ်လုံး အသက်ရှည်ရ၏၊ ဘုန်းတန်ခိုးကြီး၏၊ အဘိညာ ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ် မရှိသည့်အတွက်ကြောင့် နက်နဲသော တရားမျိုးတို့ကိုမူကား မသိနိုင် မိမိ၏ ကိုယ်တွေ့ ဒိဋ္ဌမျိုး၌သာ အသိဉာဏ်ဖြစ်နိုင်၏။

ဤသို့လျှင် အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်နိုင်သော ဘုရား မည်သည် ကောင်းကင်ဘုံတို့မှာ ဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်, လူ့ဘုံမှာသာ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု သိမြင် ယုံကြည် ကြ ရန် တချက်။

www.dhammaransi.com

ယုံကြည်ရန် နှစ်ချက်

ပကတိလူတို့၏ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ မဟုတ်ကြသော ကမ္ဘာ့အခြင်းအရာ, လောကဓာတ် အခြင်းအရာ, သတ္တဝါတို့၏ ဘဝအဆက်ဆက် ကျင်လည်ပုံအခြင်းအရာ, ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးပေးပုံ အခြင်းအရာများကို-

အတိညာဉ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော လူမှုဖြစ်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်သာလျှင် ဟုတ်မှန်စွာ သိနိုင် မြင်နိုင်ကြကုန်သည်ဟု ယုံကြည်ကြရန် တချက်။

ထိုသို့ သိနိုင် မြင်နိုင်ကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ သုတ်, ဝိနည်း, အဘိဓမ္မာ ဒေသနာစကားတို့ကိုသာလျှင် အဟုတ်အမှန်အားဖြင့် ယုံကြည်ရန် တချက်။

ဤအချက်တို့ကို သိမြင် ယုံကြည် နိုင်ကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်သည် အတ္ထိလောကေ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်မည်၏။

မိစ္ဆာဝါဒကို ပယ်သည်

အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သော ဘုရားမည်သည် အောက်ကျသော လူ့ဘုံ၌ မဖြစ်သင့် အထက်ဆုံး, အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော ကောင်းကင်ဘုံ၌သာ ဖြစ်သင့်၏ အမြတ်ဆုံးသော ဘုရားမည်သည် တဆူတည်းသာဖြစ်ရာ၏၊ အများမဖြစ်ရာ အစဉ်ထာဝရမြဲရာ၏၊ အိုသည်, နာသည်, သေသည်ဟူ၍ မရှိ

www.dhammaransi.com

ရာ အစရှိသည်ဖြင့် ကြံဆ၍ယူကြသော မိစ္ဆာဝါဒကို ပယ်ရှားတော်မူ၏။

(မိစ္ဆာဝါဒနှင့် စပ်လျဉ်းသော စကားအကျယ်ကိုမူကား- ငါတို့စီရင်သော ပါဠိဘာသာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒီပနီပါဠ်, အနက်, မြန်မာဘာသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒီပနီကျမ်းတို့မှာ ကြည့်ရှုလေ။)

ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒိဋ္ဌိပြီး၏။

× × ×

စတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဒေသ

စတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား-

၁။ ဒုက္ခအမှန်ကို သိသောဉာဏ်တပါး။

၂။ ဒုက္ခ၏ ပွားစီးကြောင်းအမှန်ကို သိသော ဉာဏ်တပါး။

၃။ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းမှုကို သိသောဉာဏ် တပါး။

၄။ ဒုက္ခ၏ငြိမ်းခြင်းသို့ ပေါက်ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ပဋိပတ်လမ်းမှန်ကို သိသောဉာဏ်တပါး။

ဤ ၄-ပါးကို စတုသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ်သည်။

(သစ္စာ ၄-ပါး၏ အကျယ်ကိုမူကား- ငါတို့စီရင်သော စတုသစ္စ ဒီပနီကျမ်းမှာ ကြည့်ရှုကြလေ။ အကျဉ်းမျှသာ ဤကျမ်း၌ ပြဆိုပေအံ့။)

× × ×

ဒုက္ခသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ကြောက်မက်ဘွယ် ကောင်းပုံ

လူ့စက္ခု, နတ်စက္ခု, ဗြဟ္မာ့စက္ခု စသည်သည် မိမိ၌ တွယ်တာသော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ကို လွန်စွာ နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းတတ်သည်ဖြစ်၍ ကြောက်မက်ဘွယ် ကောင်းလှသော အနက်ကြောင့် ဒုက္ခသာအမှန်ဖြစ်၏။ ထို့အတူ လူ့ သောတ,

www.dhammaransi.com

နတ်သောတ, ဗြဟ္မာ့သောတသည်၎င်း၊ လူ့ဃာန, နတ်ဃာန, ဗြဟ္မာ့ဃာနသည်၎င်း၊ လူ့ဇိဝှါ, နတ်ဇိဝှါ, ဗြဟ္မာ့ဇိဝှါ သည်၎င်း၊ လူ့ကာယ, နတ်ကာယ, ဗြဟ္မာ့ကာယ သည်၎င်း၊ လူ့မနော, နတ်မနော, ဗြဟ္မာ့မနောသည်၎င်း၊ မိမိ၌ တွယ်တာသော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါကို လွန်စွာ နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းတတ်သည်ဖြစ်၍ ကြောက်မက်ဘွယ် ကောင်းလှသော အနက်ကြောင့် ဒုက္ခအမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်၏။

နှိပ်စက်ပုံ

ထို ၆-ပါးတို့တွင် စက္ခုသည် အဘယ်မျှလောက်သော ဒုက္ခဒဏ် အချက်တို့ဖြင့် သတ္တဝါကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းလေသနည်းဟူမူကား- သန္ဓိဂြဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏၊ ဝိပရိဏာမ ဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏။ ဒုက္ခဒုက္ခ ဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏၊ တနည်းကား- သန္ဓိဂြ ဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏။ သန္တာပ ဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏၊ ဝိပရိဏာမ ဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏၊ တနည်းကား- ဇာတိဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏။ ဇရာဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏၊ မရဏဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏။

တနည်းကား.... ရာဂမီးကို ပွားစီးစေ၍ နှိပ်စက်၏၊ ဒေါသမီးကို ပွားစီးစေ၍ နှိပ် စက် ၏၊ မောဟ မီး ကို ပွားစီးစေ၍ နှိပ်စက်၏၊ မာနမီးကို ပွားစီးစေ၍ နှိပ်စက်၏၊ ဒိဋ္ဌိမီးကို ပွားစီးစေ၍ နှိပ်စက်၏၊ ကိလေသာ အာသဝတရားကို ပွားစီးစေ၍ နှိပ်စက်၏၊ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ဒုစရိုက်တရားတို့ကို ပွားစီးစေ၍နှိပ်စက်၏၊ ဇာတိမီး, ဇရာမီး, သောကမီး, ပရိဒေဝမီး, ဒုက္ခမီး, ဒေါမနဿမီး, ဥပါယာသမီးတို့ကို ပွားစီးစေ၍ နှိပ်စက်၏။

www.dhammaransi.com

သင်္ခါရဖြင့် နှိပ်စက်ပုံ

သင်္ခါရ ဒုက္ခချက်ဆိုသည်ကား ရှေးဘဝ၌ ကုသိုလ်ကံကို အားထုတ်နိုင်မှ နောက်ဘဝ၌ လူ့စက္ခု၊ နတ်စက္ခု၊ ဗြဟ္မာ့စက္ခု ဖြစ်ပေါ်၏၊ အားမထုတ်နိုင်ခဲ့လျှင် ငရဲစက္ခု၊ တိရစ္ဆာန် စက္ခု၊ ပြိတ္တာစက္ခု၊ အသုရကာယ်စက္ခု ဖြစ်၍သွား၏၊ ထို့ကြောင့် သုဂတိစက္ခုသည် ကုသိုလ်မှုဟူသော သင်္ခါရဒုက္ခ ဒဏ်ချက်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို အမြဲနှိပ်စက်၏၊ နောင်ဘဝ၌လည်း မပျက်စီးရ အောင် စောင့်ရှောက် ထောက်ပံ့မှုဟူသော သင်္ခါရဒုက္ခဒဏ်ချက် ဖြင့် အမြဲနှိပ်စက်၏၊ ဤသို့လျှင် သုဂတိစက္ခုသည် သတ္တဝါတို့ ကို သင်္ခါရဒုက္ခ ဒဏ်ချက်ဖြင့် အမြဲနှိပ်စက်၏။

> အမြဲနှိပ်စက်မှုဆိုသည်ကား အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ သင်္ခါရမှုနှင့် ကင်း၍ဖြစ်ပေါ်သော သုဂတိ စက္ခုဟူ၍ တစုံတခုမျှ မရှိသောကြောင့် ဆိုသတည်း။

ဝိပရိဏာမဖြင့် နှိပ်စက်ပုံ

ဝိပရိဏာမ ဒဏ်ချက် ဆိုသည်ကား ပျက်စီးခြင်း ဆိုက်ခဲ့လျှင် ခဏခြင်းပျက်စီးတတ်သော အလေ့ကို ဆိုသတည်း၊ ပဋိသန္ဓေမှ စ၍ မပျက်စီးနိုင်သောအခါဟူ၍ မျက်တောင်တခတ် လျှပ် တပြက်မျှမရှိ ပျက်စီးမည်ကိုကြောင့်ကြရန် အခွင့်အလမ်း အမြဲ ပါရှိ၍နေ၏၊ ပျက်စီး၍ သွားပြန်လျှင် ကြီးစွာသော ဒုက္ခဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် သုဂတိစက္ခုသည် သတ္တဝါတို့ကို ဝိပရိဏာမဒုက္ခဒဏ် ချက်ဖြင့် အမြဲနှိပ်စက်၏။

ဒုက္ခဒုက္ခဖြင့် နှိပ်စက်ပုံ

ဒုက္ခ ဒုက္ခဒဏ်ချက်ဆိုသည်ကား ကာယိကဒုက္ခ စေတသိက ဒုက္ခကိုဆိုသတည်း၊ ငရဲစက္ခု၊ ပြိတ္တာစက္ခု၊ အသုရကာယ်စက္ခု

www.dhammaransi.com

ဖြစ်ခိုက်ကြုံသောအခါ ထိုဒုက္ခဒုက္ခဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်မှုထင်ရှား၏၊ နှလုံးမသာဘွယ်သော အာရုံကို တွေ့မြင်၍ နှလုံးမသာခြင်း ဖြစ်သောအခါ၌၎င်း, နှလုံးမသာရှိ၍ ထိုထိုကာယိက ဒုက္ခမှုကို ပြုသောအခါ၌၎င်း ဒုက္ခ ဒုက္ခ ဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏၊ မျက်စိ၌ရောဂါဥပဒ် ဖြစ်လာသော အခါ၌၎င်း, စက္ခုကို စောင့်ရှောက် ထောက်ပံ့မှုမျိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကာယိက ဒုက္ခ စေတသိက ဒုက္ခကို ခံရသော အခါ၌၎င်း, စက္ခုသည် ဒုက္ခ ဒုက္ခ ဒဏ်ချက်ဖြင့် နှိပ်စက်၏၊ ဤသို့လျှင် စက္ခုသည် သတ္တဝါတို့ကို ဒုက္ခ ဒုက္ခ ဒဏ်ချက်တို့ဖြင့် အမြဲ နှိပ်စက်၏။

(နောက်သုံးပါးတို့၌ သင်္ခါရဒဏ်ချက်, ဝိပရိဏာမ ဒဏ်ချက်သည် ရှေ့သုံးပါးအတိုင်းပင်တည်း။)

သန္တာပဖြင့် နှိပ်စက်ပုံ

သန္တာပ ဒဏ်ချက်ဆိုသည်ကား စက္ခု၌ဖြစ်သော ကိလေသာစသည် အတွက် ပူပန်မှုကိုဆိုသတည်း၊ ဤသန္တာပ ဒဏ်ချက်သည် နောက်၌ ရာဂမီးကို ပွားစီးစေခြင်း, ဒေါသမီးကို ပွားစီးစေခြင်း စသည်ပင်တည်း။ စက္ခုသည် ဤမျှလောက်သော ဒုက္ခဒဏ်ချက်တို့ဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို လွန်စွာနှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းတတ်သည်ဖြစ်၍ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အတွင်းအင်္ဂါကြီးထခု ပြုလုပ်၍ ကျင်လည်ရန်အတွက် ကြောက်မက်ဘွယ် ကောင်းလှသော ကြောင့် ဒုက္ခမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်သတည်း။

(သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မနောတို့၌လည်း ထို့နည်းအတူ ဒုက္ခဒဏ်ချက်တွေကို အကျယ်ဆိုလေ။)

www.dhammaransi.com

ဤသို့လျှင် စက္ခုအစရှိကုန်သော တေဘူမက တရားတို့တွင် တခုခုသောတရား၌ များစွာသော ဒုက္ခဒဏ်ချက် ဒုက္ခလက္ခဏာ တို့ကို ကောင်းစွာ ထင်မြင်နိုင်သော ဉာဏ်သည် ဒုက္ခအမှန်ကို မြင်သော **သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်**မည်၏။

ဒုက္ခသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြွက် ပြီး၏။

× × ×

သမုဒယသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိ

ဒုက္ခပွားကြောင်း အမှန်

အကြင်မျှလောက်သော သံသရာကာလပတ်လုံး စက္ခုကို ငါ၏ ဥစ္စာဟု တွယ်တာစွဲလမ်း၏၊ ငါဟူ၍ တွယ်တာစွဲလမ်း၏၊ ငါ၏ အတ္တဟူ၍ တွယ်တာစွဲလမ်း၏၊ ထိုမျှလောက်သော သံသရာ ကာလပတ်လုံး စက္ခုသည် ဘဝအစဉ် ပွားစီး၍သာ နေ၏။ စက္ခု၏ ဒဏ်ချက်တို့သည် ဘဝအစဉ် ပွားစီး၍သာ နေကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် စက္ခု၌ တွယ်တာ စွဲလမ်းသော တဏှာလောဘ သည် ဒုက္ခ၏ ပွားစီးကြောင်းအမှန် ဖြစ်၏။

(သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မနောတို့၌လည်း ထိုနည်းတူ မြင်လေ။)

ဤသို့မြင်သော ဉာဏ်သည် ဒုက္ခ၏ ပွားစီးကြောင်းအမှန်ကို မြင်သော **သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်**မည်၏။

သမုဒယသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြွက်ပြီး၏။

× × ×

www.dhammaransi.com

နိရောဓသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ဒုက္ခငြိမ်းမှု အမှန်

အကြင်ဘဝ၌ စက္ခု၌ တွယ်တာသော တဏှာလောဘသည် အပြီးချုပ်ငြိမ်း၏၊ ထိုဘဝမှ နောက်၌ စက္ခုသည် တဖန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ ချုပ်ငြိမ်း၏၊ စက္ခု၏ဒဏ်ချက်တို့သည် တဖန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။

(သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မနော တို့၌လည်း ထို့အတူမြင်လေ။

ဤသို့ သိမြင်သောဉာဏ်သည် ဒုက္ခငြိမ်းမှုအမှန်ကို မြင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်မည်၏။

နိရောဓသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြွက် ပြီး၏။

× × ×

မဂ္ဂသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ဒုက္ခငြိမ်းကြောင်း အမှန်

အကြင်အခါ ကောင်းစွာ ပွားများ အားထုတ်သဖြင့် စက္ခု၏ သဘာဝကို ကောင်းစွာမြင်၏၊ စက္ခု၏ ဒဏ်ချက်တို့ကို ကောင်းစွာမြင်၏၊ ထိုအခါ၌ စက္ခု၌ တွယ်တာသော တဏှာလောဘသည် ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။ သေသည်မှ နောက်၌ စက္ခုသည် ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ရောက်၏၊ စက္ခု၏ဒဏ်ချက်တို့သည် ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

(သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မနော တို့၌လည်း ထို့အတူမြင်လေ။)

ဤသို့ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းကြောင်း ကောင်းစွာ ပွားများအားထုတ်ရန် လမ်းမှန်ကို သိမြင်သော ဉာဏ်သည် ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းခြင်းသို့

www.dhammaransi.com

ပေါက်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ပဋိပတ်လမ်းမှန်ကို မြင်သော **သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်မည်၏။**

မဂ္ဂသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြွက်ပြီး၏။
စတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြွက်ပြီး၏။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအရာ၌ ဤစတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် လိုရင်းဖြစ်သတည်း။

ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဒသဝတ္ထုက
သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ စတုသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိ
၃-ပါးကို ပြဆိုခဏ်းပြီးပြီ။

× × ×

သမ္မာသင်္ကပ္ပနိဒ္ဒေသ

နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ၊
အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ၊
အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပ။

ဟူသော သမ္မာသင်္ကပ္ပ ၃-ပါးတို့တွင်....

၁။ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ....ဆိုသည်ကား- ကောင်းသောအဆင်း, ကောင်းသော အသံ, ကောင်းသော အနံ့, ကောင်းသော အရသာ, ကောင်းသော အထိအတွေ့မျိုး ဟူသော ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့၌၎င်း, ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့၌၎င်း, တပ်ခြင်း, တွယ်တာခြင်း, စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်နိုင်သော အလောဘတရားသည်ရှိ၏။ ထိုအလောဘတရားနှင့်ယှဉ်သော အကြံအစည်မျိုးသည် "နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ"မည်၏။

www.dhammaransi.com

၂။ အဗျာပါဒသက်ပ္ပ....ဆိုသည်ကား လူ့တိရစ္ဆာန် အစ ရှိသော ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၌ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို လိုလားသော မေတ္တာတရားသည် ရှိ၏။ ထိုမေတ္တာတရားနှင့် ယှဉ်သော အကြံအစည်မျိုးသည် "အဗျာပါဒသက်ပ္ပ" မည်၏။

၃။ အဝိဟိံသာသက်ပ္ပ....ဆိုသည်ကား- ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါတို့ကို သနားညှာတာတတ်သော ကရုဏာတရားသည် ရှိ၏၊ ထိုကရုဏာတရားနှင့် ယှဉ်သော အကြံအစည်မျိုးသည် "အဝိဟိံသာသက်ပ္ပ"မည်၏။

သမ္မာသက်ပ္ပ ၃-ပါးပြီး၏။

× × ×

သမ္မာဝါစာနိဒ္ဒေသ

မုသာဝါဒ ဝိရတိ၊
ပိသုဏာဝါစာ ဝိရတိ၊
ဖရုသဝါစာ ဝိရတိ၊
သမ္ဖပ္ပလာပ ဝိရတိ။

ဟူသော သမ္မာဝါစာ ၄-ပါးတို့တွင်....

၁။ မုသာဝါဒဝိရတိ--ဆိုသည်ကား မဟုတ်သည်ကို အဟုတ်ဟူ၍ ယူမှတ်အောင် ပြောဆိုခြင်း, ဟုတ်သည်ကို မဟုတ်ဟူ၍ ယူမှတ်အောင် ပြောဆိုခြင်းသည် မုသာဝါဒမည်၏။ ထိုမုသာဝါဒမှ လွတ်ကင်းအောင် ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် "မုသာဝါဒ ဝိရတိ"မည်၏။

www.dhammaransi.com

၂။ ပိသုဏာဝါစာ ဝိရတိ.... ဆိုသည်ကား အချင်းချင်း ယုံကြည် လေးမြတ်၍ နေကြကုန်သော ၂-ဦးသော သူတို့ကို အယုံအကြည် အလေးအမြတ် ပျက်အောင် ပြောဆိုခြင်း, စိတ်ဝမ်းကွဲပြားအောင် ပြောဆိုခြင်း, ၂-ဦးသော သူတို့၏ အကြား၌ ကုန်းတိုက်ခြင်းသည် ပိသုဏာဝါစာမည်၏၊ ထိုပိသုဏာဝါစာမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် "ပိသုဏာဝါစာ ဝိရတိ"မည်၏။

၃ ဖရုသဝါစာဝိရတိ.... ဆိုသည်ကား ဆဲရေး လိုသော ဒေါသစိတ်ဖြင့် သူတပါးအား အမျိုးကို ထိခိုက်အောင် ဆိုခြင်း, အနွယ်ကို ထိခိုက်အောင် ဆိုခြင်း, သဏ္ဌာန်ကို ထိခိုက်အောင်ဆိုခြင်း, အလုပ်အကိုင်ကို ထိခိုက်အောင် ဆိုခြင်းအစရှိသည်တို့သည် ဖရုသဝါစာမည်၏၊ ထိုဖရုသဝါစာမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် "ဖရုသဝါစာ ဝိရတိ"မည်၏။

၄။ သမ္ဖပ္ပလာပဝိရတိ-ဆိုသည်ကား လောက၌ ဆန်းကြယ်စွာ လုပ်ကိုင်၍ ထားကြကုန်သော ရာမဇာတ်ဝတ္ထု, အိနောင်ဇာတ်ဝတ္ထု, ငွေတောင်ဇာတ် ဝတ္ထု, ဘာရတဇာတ် ဝတ္ထု အစရှိကုန်သော ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထု ဇာတ်တို့သည်ရှိကုန်၏ ထိုဇာတ်ဝတ္ထုတို့၌ ကြားနာသောသူတို့အား အလိမ်မာ တိုးပွားရန် အတ္ထနှင့် စပ်ယှဉ်သောစကား, ဓမ္မနှင့် စပ်ယှဉ်သောစကား, ဝိနယနှင့် စပ်ယှဉ်သောစကားဟူ၍ မပါမရှိ သက်သက်အားဖြင့် စိတ်ပျော်မွေ့ဘွယ်တို့ကို လုပ်ကြံ၍ထားသော စကားမျိုးသာ ပါရှိ၏။

www.dhammaransi.com

အတ္ထ, ဓမ္မ, ဝိနယ

"အတ္ထနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားမျိုး" ဆိုသည်ကားအသက်ရှည်ခြင်း" အနာကင်းခြင်း, ဓမ္မိယလဒ္ဓဖြစ်သော စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို ရနိုင်ခြင်း အစရှိသော ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး နောက်ဘဝတို့၌ လူ့ချမ်းသာကိုရခြင်း အစရှိသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာမျိုးကိုပြဆိုသော စကားမျိုးတည်း၊ "ဓမ္မနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားမျိုး" ဆိုသည်ကား ထိုအကျိုးတို့ကို ရရာ ရကြောင်းဖြစ်သော နည်းလမ်း ဥပဒေစကားမျိုးတည်း၊ "ဝိနယနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားမျိုး" ဆိုသည်ကား လူ့ကျင့်ဝတ် တရား, ရှင့်ကျင့်ဝတ်တရားတို့နှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားမျိုး, လောဘကို ဖြေဖျောက်ရန် တရားမျိုး, ဒေါသကိုဖြေဖျောက်ရန် တရားမျိုး စသည်တည်း၊ ဤအတ္ထ, ဓမ္မ, ဝိနယတို့နှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားမျိုးတို့သည် ထိုဇာတ်ဝတ္ထုတို့၌ မပါမရှိကုန်၊ ထိုသို့သော ဒဿာရှိဇာတ်ဝတ္ထုများကို သူတပါးတို့အား ပြောဟောခြင်း သည်သမ္ဖပ္ပလာပမည်၏၊ ထိုသမ္ဖပ္ပလာပ စကားမျိုးမှ လွတ်ကင်းအောင် ကြဉ်ရှောင်ခြင်း "သမ္ဖပ္ပလာပဝိရတိ" မည်၏။

(၃၂-ပါးသော တိရစ္ဆာနကထာ စကားမျိုးသည်လည်း သမ္ဖပ္ပလာပ သာမညမျိုးမည်၏။)

အတ္ထ, ဓမ္မ, ဝိနယတို့၌ အလိမ်မာ ပွားစီးခြင်းကို အလိုရှိကုန်သော သူတို့သည် ထို ၃၂-ပါးသော တိရစ္ဆာနကထာ စကားမျိုးတို့နှင့် အချိန်နာရီ ကုန်ခြင်းကို ဝေးစွာကြဉ်ရှောင်ကြကုန်ရာ၏၊ သမထဘာဝနာ, ဝိပဿနာ ဘာဝနာ, အလုပ်များကို တည်ထောင်ကြကုန်သော သူတို့သည်မူကား အတ္ထ, ဓမ္မ,

www.dhammaransi.com

ဝိနယနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားမျိုးတို့ကိုသော်လည်း အတိုင်း အရှည်သိ၍ ပြောဆိုကြကုန်ရာ၏။

သမ္မာဝါစာ ၄-ပါး ပြီး၏။

× × ×

သမ္မာကမ္မန္တ နိဒ္ဒေသ

ပါဏာတိပါတာ ဝိရတိ၊
အဒိန္နာဒါနာ ဝိရတိ၊
ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရတိ။

ဟူသော သမ္မာကမ္မန္တ ၃-ပါးတို့တွင်-

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝိရတိ.... ဆိုသည်ကား- ကိုယ်ဝန်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း, သန်းဥ, ကြမ်းပိုးဥကို ဖျက်ဆီးခြင်းတို့မှ စ၍ အသက်ရှိသော သတ္တဝါကို သေပျောက် ပျက်ဆုံး စေလိုသော စိတ်ဖြင့် သေပျောက်ပျက်ဆုံးရန် ကိုယ်ပယောဂ, နှုတ်ပယောဂ ကို ပြုခြင်းသည် ပါဏာတိပါတ မည်၏၊ ထိုပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် "ပါဏာတိပါတာ ဝိရတိ"မည်၏။

၂။ အဒိန္နာဒါနဝိရ.... ဆိုသည်ကား မြက်, ထင်း, ရေတို့မှ စ၍ သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာဟူ၍ သိမ်းပိုက်ဆဲဖြစ်သော သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုကို ဥစ္စာရှင်မမြင်မသိအောင် ခိုးယူလိုသော စိတ် ဖြင့် ခိုးယူခြင်း၊ ကိုယ်ပယောဂ, နှုတ်ပယောဂကို ပြုခြင်းသည် အဒိန္နာဒါနမည်၏၊ ထိုအဒိန္နာဒါနမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် "အဒိန္နာဒါနဝိရတိ"မည်၏။

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ ဝိရတိ.... ဆိုသည်ကား အမိ စောင့်သောမိန်းမ, အဘစောင့်သောမိန်းမတို့မှစ၍ မလွန်ကျူး

www.dhammaransi.com

ထိုက်သော မိန်းမတို့၌ လွန်ကျူးသောယောကျ်ား၏ လွန်ကျူးမှုသည်၎င်း, လင်ရှိလျက် မိမိလင်မှ တပါးသော မလွန်ကျူးထိုက်သော ယောကျ်ားနှင့် လွန်ကျူးသော မိန်းမ၏ လွန်ကျူးမှုသည်၎င်း, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ မည်၏၊ ယစ်မျိုး ငါးပါးသောက်စားမှုကို၎င်း၊ ဖဲ, ပဆစ်, ကြွေ, အန်-အစရှိသော ကစားမှုများကို၎င်း၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၌ သွင်း၏၊ ထို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ ကြဥ်ရှောင်ခြင်းသည်''ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဝိရတိ'' မည်၏။

သမ္မာကမ္မန္တ ၃-ပါး ပြီး၏။

× × ×

သမ္မာအာဇီဝ နိဒ္ဒေသ

ဒုစ္စရိတမိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ၊
အနေသနမိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ၊
ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ၊
တိရစ္ဆာနမိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ။

ဟူသော သမ္မာအာဇီဝ ၄-ပါးတို့တွင်....

၁။ ဒုစ္စရိတ မိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ.... ဆိုသည်ကား-- ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ကာယဒုစ္စရိုက်သုံးပါး, မုသာဝါဒအစရှိသော ဝစီဒုစ္စရိုက်လေးပါးတို့တွင် တ ပါး ပါး သော ဒုစ္စရိုက်မှုနှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာရှာကြံ၍ အသက်မွေးခြင်းသည် ''ဒုစ္စရိတမိစ္ဆာဇီဝ'' မည်၏။

မရောင်းအပ်သော ကုန်မျိုးငါးပါးတို့ကို ရောင်းချ၍ အသက်မွေးခြင်းကိုလည်း ဤမိစ္ဆာဇီဝ၌ သင်္ဂြိုဟ်ရေတွက်အပ်၏။

www.dhammaransi.com

ထိုဒုစ္စရိတမိစ္ဆာဇီဝမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် "ဒုစ္စရိတ မိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ"မည်၏။

၂။ အနေသန မိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ.... ဆိုသည်ကား- လူတို့အား သစ်သီးပေးခြင်း ပန်းပေးခြင်းစသော ၂၁-ပါးသော အနေသန မှုတို့ဖြင့် ပစ္စည်း လာဘ်လာဘကိုဖြစ်စေ၍ ရသော ရဟန်းတို့၏ အသက်မွေးမှုသည် အနေသန မိစ္ဆာဇီဝ မည်၏၊ ထိုမိစ္ဆာဇီဝမှ ကြဉ်ရှောင်မှုသည် "အနေသန မိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ" မည်၏။

၃။ ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ.... ဆိုသည်ကား- ကုဟန, လပန, နိမိတ္တ, နိပ္ပေသန, လာဘေန လာဘ နိဇိဂီသန ဟူ၍ မိစ္ဆာဇီဝ ဝတ္ထု ငါးပါး ရှိ၏။

(က) "ကုဟန" ဆိုသည်ကား- အံ့ဘွယ်သရဲ ဖြစ်အောင် လုပ်ကြံ စဉ်းလဲအမှုတည်း။ သီလမရှိဘဲလျက် သီလ ရှိသည်ဟု ထင်မှတ်ရအောင် ဟန်ဆောင်ခြင်း အစ ရှိသည်ဖြင့် မိမိ၌ မရှိသော အံ့ဘွယ်သရဲ ထူးကဲ လွန်မြတ်သော ဂုဏ်တို့ကို မိမိ၌ရှိသည်ဟု ထင်မှတ် ရအောင် ကြံဆောင်စဉ်းလဲ၍ လာဘ်လာဘကို ဖြစ်စေမှုဆိုလိုသည်။

(ခ) "လပန" ဆိုသည်ကား- ပစ္စည်း လာဘ်လာဘနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အပြောအဆို ရဲရင့်ခြင်းတည်း။

(ဂ) "နိမိတ္တ" ဆိုသည်ကား- မိမိအား ပစ္စည်းဝတ္ထု လှူဒါန်းစေရန် အရိပ်နိမိတ်ကို ပြခြင်းတည်း။

www.dhammaransi.com

(ဿ) "နိပ္ပေသန" ဆိုသည်ကား မလှူဘဲ မနေသာအောင် စကားဖြင့်ကြိတ်ခြင်း နှိပ်ခြင်းတည်း။

(ၔ) လာဘေန လာဘနိဇိဂီသန" ဆိုသည်ကား- တအိမ်၌ တမတ်တန်ရပြီးသော လာဘ်ကို တအိမ်၌ ပေး၍ ထိုအိမ်မှ တကျပ်တန်လာဘ်ကို ရအောင် ပြုခြင်းတည်း။

ဤငါးပါးသော မိစ္ဆာဇီဝတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် "ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ"မည်၏။

၄။ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာမိစ္ဆာဇီဝ ဝိရတိ.... ဆိုသည်ကား- အင်္ဂဝိဇ္ဇာအတတ်, လက္ခဏဝိဇ္ဇာအတတ် အစရှိသော လောကီအတတ်ပညာမျိုးသည် ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ပဋိပတ္တိဓမ္မနှင့် ဖီလာကန့်လန့်ဆန့်ကျင်ဘက်မျိုးဖြစ်၍ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာမည်၏၊ ထိုအတတ်ပညာဖြင့် အင်္ဂါလက္ခဏာစသည်တို့ကိုကြည့်ရှု၍အကျိုးအပြစ်ကို ဟောကြားလျက်အသက်မွေးမှုသည်ရသေ့ရဟန်းတို့မှာတိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာမိစ္ဆာဇီဝ မည်၏၊ ထိုမိစ္ဆာဇီဝမှ ကြဉ်ရှောင်မှုသည် တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ မိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ မည်၏။

သမ္မာအာဇီဝ ၄-ပါး ပြီး၏။

သမ္မာဝါယာမ နိဒ္ဒေသ

သမ္မာဝါယာမ ၄-ပါးတို့၌ သတ္တဝါတို့ကို အမြဲလျှင် ပူပန်စေတတ်, ညစ်ညူးစေတတ်, ယုတ်ညံ့သိမ်ဖျင်းခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော အကုသိုလ်တရားသည်-

www.dhammaransi.com

ဥပ္ပန္န အကုသိုလ်။
အနုပ္ပန္န အကုသိုလ်။

ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

သတ္တဝါတို့ကို အေးငြိမ်းစေတတ်, ဖြူစင်စေတတ်, မြင့်မြတ်ကြီးပွါးခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော ကုသိုလ်တရားသည်-

ဥပ္ပန္နကုသိုလ်။
အနုပ္ပန္နကုသိုလ်။

ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

ဒုစ္စရိုက် ဆယ်ပါးတို့တွင် အကြင် ဒုစ္စရိုက်တရားသည် ယခုဘဝ၌ မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ဘူးသည် ဟူ၍ သိရှိ၏၊ ဖြစ်ဆဲ ဟူ၍ သိရှိ၏၊ ထိုဒုစ္စရိုက်တရားသည် မိမိမှာ ဥပ္ပန္နအကုသိုလ် မည်၏။

အကြင်ဒုစ္စရိုက်တရားသည် ယခုဘဝ၌ မိမိသန္တာန်မှာဖြစ်ဘူးသည်လည်းမဟုတ်၊ ဖြစ်ဆဲလည်းမဟုတ်၊ ရှေ့သို့ ဖြစ်လတ္တံ့သော အတိုင်း၌ တည်နေ၏၊ ထိုဒုစ္စရိုက်တရားသည် မိမိမှာ အနုပ္ပန္န အကုသိုလ် မည်၏။

သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ, ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ, လောကုတ္တရာ ဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-ဟု ဆိုအပ်သော ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတို့တွင် အကြင် ဝိသုဒ္ဓိတရားသည် ယခုဘဝ၌ မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ဘူး၏၊ ဖြစ်၍တည်၏၊ ထိုဝိသုဒ္ဓိတရားသည် မိမိမှာ ဥပ္ပန္န ကုသိုလ် မည်၏။

www.dhammaransi.com

အကြောင်ဝိသုဒ္ဓိတရားသည် ယခုဘ၀၌ မိမိသန္တာန်မှာ မဖြစ်ဘူးသေး၊ မရဘူးသေး၊ ထိုဝိသုဒ္ဓိတရားသည် မိမိမှာ အနုပ္ပန္နကုသိုလ် မည်၏။

ဤသို့လျှင် အကုသိုလ်သည်လည်း ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န ဟူ၍ ၂-မျိုး, ကုသိုလ်သည်လည်း ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

မဂ္ဂင်၏ အာနုဘော်

ပစ္စုပ္ပန်ဘ၀၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများ အားထုတ်သည်ရှိသော် ယခုဘ၀၌ မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ဘူးသော ဥပ္ပန္န ဒုစ္စရိုက်တို့သည်လည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် ယခုဘ၀မှစ၍ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်တိုင်အောင် နောင်မိမိသန္တာန်မှာ တဖန် မဖြစ်ပေါ်လာကုန်ပြီ၊ ယခုဘ၀၌ မိမိသန္တာန်မှာ မဖြစ်ဘူးသေးကုန်မူ၍ နောင်ဖြစ်လတံ့သော အဘို့၌ တည်နေကုန်သော အနုပ္ပန္န ဒုက္ခရိုက်တရားတို့သည်လည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် ယခုဘ၀မှစ၍ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်တိုင်အောင် နောင် မိမိသန္တာန်မှာ တရံတဆစ်မျှ မဖြစ်လာကုန်ပြီ၊ ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န ဒုစ္စရိုက်နှစ်ပါးတို့သည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် ယခုဘ၀တွင် အမြစ်အရင်းနှင့်တကွ ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။

နိယာမသို့ ဆိုက်၍တည်

ထို့အတူ ယခုဘ၀၌မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများ အားထုတ်ကြကုန်သည်ရှိသော် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတို့တွင် ယခုဘ၀၌ မိမိသန္တာန်မှာ

www.dhammaransi.com

ရရှိ၍နေသော ဝိသုဒ္ဓိတရားသည်လည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် အနုပါဒိ သေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည် တိုင်အောင် မိမိသန္တာန်၌ တဖန်ပျက်စီးခြင်းမရှိသော နိယာမသဘောသို့ ဆိုက်ရောက်၍ တည်လေ၏၊ ယခုဘဝ၌ မိမိသန္တာန်မှာ မဖြစ်ဘူးကုန်သေး, မရဘူးကုန်သေး, မရောက်ဘူးကုန်သေးသော ဝိသုဒ္ဓိ တရားတို့သည်လည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်၏၊ ရကြရကုန်၏၊ ရောက်ကြရကုန်၏။

ကိုကျိုးအမှန်

ထို့ကြောင့် ဘုရားသာသနာတော်အတွင်း၌ ကြုံကြိုက်ကြရကုန်သောလူရှင်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့မှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများအားထုတ်ခြင်းဟူသော သမ္မာဝါယာမ ကိစ္စတခုသည် သာလျှင် ကိုယ်ကျိုး ကိုယ်စီးပွားအမှန် ဖြစ်ချေသည်ဟု သိမြင်ကြရကုန်၏၊ တပါးသော လူ့ကိစ္စ ရှင့်ကိစ္စများသည် မနေသာလှ၍, မလွှဲသာလှ၍, မရှောင်သာလှ၍ ပြုကြရသော အပကိစ္စမျိုးသာ ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်ကြရကုန်၏၊ ဤကား ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာ၌ လိုရင်းပဓာနဖြစ်သော သမ္မာဝါယာမ ကိစ္စကြီးကို ပြဆိုခြင်းတည်း။

(ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္နကို ပြဆိုလျှင် အကုသိုလ်၌ ဒုစ္စရိုက် ၁၀-ပါးနှင့် ပြဆိုမှ လူတို့သိလွယ်သည်၊ ကုသိုလ် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးအစဉ်နှင့် ပြဆိုမှ လူတို့သိလွယ်သည်။)

၁။ အကုသိုလ် အရာ၌

ယခုဘဝတွင် မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ဘူးကုန်သော ဒုစ္စရိုက်တရားတို့ကို နောင် ဤဘဝမှစ၍ ဘဝအဆက်ဆက် တို့၌ မိမိသန္တာန်

www.dhammaransi.com

မှာ တရံတဆစ်မျှ တဖန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိလေအောင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အားထုတ်ခြင်း "သမ္မာဝါယာမ တပါး"။

၂။ အကုသိုလ်အရာ၌

ယခုဘဝတွင် မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဘူးကုန်မူ၍ နောင် မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်လတ္တံ့သောအဘို့၌ တည်နေကုန်သော ဒုစ္စရိုက်တရားတို့ကို အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်တိုင်အောင် နောင် မိမိသန္တာန်မှာ တရံတဆစ်မျှ ဖြစ်လာခြင်း မရှိလေအောင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အားထုတ်ခြင်း "သမ္မာဝါယာမ တပါး"

၃။ ကုသိုလ်အရာ၌

ယခုဘဝတွင် မိမိသန္တာန်မှာ မဖြစ်ဘူး ကုန်သေးသော အထက်အထက်သော ဝိသုဒ္ဓိတို့ကို ယခုဘဝ၌ပင် မရလျှင်မနေရ, မရောက်လျှင်မနေရအောင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အားထုတ်ခြင်း "သမ္မာဝါယာမတပါး"။

၄။ ကုသိုလ်အရာ၌

ယခုဘဝတွင် မိမိသန္တာန်မှာ ကျင့်သုံး ဆောက်တည်၍ နေသော ငါးပါးသီလ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ဟူသော သီလဝိသုဒ္ဓိ တရားကို နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်၍နောင် နိဗ္ဗာန်ရသည် ဘဝတိုင်အောင် အစဉ်အမြဲတည်စေခြင်းငှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အားထုတ်ခြင်း "သမ္မာဝါယာမတပါး"။

ဤကား လူတို့သိလွယ်ရန် ဓလေ့ဖန်၍ ပြဆိုသော သမ္မာဝါယာမ ၄-ပါးတည်း၊ ၄-ပါးဆိုသော်လည်း ကိစ္စအားဖြင့်သာ ၄-ပါးရှိသည်၊ တရားကိုယ်မှာ ဝိရိယတပါးသာတည်း၊ တခုသော ဝိသုဒ္ဓိကို ရရှိအောင် အားထုတ်သော အခါ

www.dhammaransi.com

၌ **တခုသောဝီရိယမှာ** ထိုကိစ္စ ၄-ပါး တပေါင်းတည်း ပါဝင်၏။

သမ္မာဝါယမ ၄-ပါး ပြီး၏။

သမ္မာသတိ နိဒ္ဒေသ

စိတ်ရူးစိတ်နှောက်ပယ်

သမ္မာသတိ ၄-ပါး၌ သတ္တဝါတို့၏ ပကတိစိတ်သည် **ရပ်တည်မရ** လွင့်ပါး ပြေးသွား၍နေ၏၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံ၌ မိမိတို့စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ ထားခြင်းငှာ အစိုးမရကြကုန်၊ **စိတ်ကို အစိုးမရကြကုန်သော်** သူရူး သူနှမ်းတို့နှင့် တူကုန်၏၊ ထို သူရူးသူနှမ်းတို့သည် စိတ်ကို အစိုးမရကြကုန်သည့်အတွက် **တစုံတခုသော** လူ့အရေး လူ့အရာတို့၌ လူရာမဝင်ကုန်၊ ထို့ **အတူ ဘာဝနာကိစ္စတို့၌** မိမိတို့စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ ထားခြင်းငှာ **အစိုးမရကြကုန်သော** ရှင်လူအပေါင်းတို့သည် တစုံတခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို နှလုံးသွင်း၍ စမ်းလျှင် သူရူးသူနှမ်းနှင့် **အလားတူဖြစ်၍** နေကြကုန်၏၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံနှင့်တွေ့ကြုံလျှင် **မိမိတို့စိတ်ကို** မိမိတို့ အစိုးမရ ရှိနေကြသည်ကို သိကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ရပ်တည်မရ လှုပ်ရှား လွင့်ပါးပြေးသွား၍နေသော စိတ်ရူးစိတ်**နှောက်**တို့ကို ပယ်ဖျောက်၍ အလိုရှိရာ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံ၌ စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ ထားနိုင်ခြင်းငှာ လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်ကြရကုန်သတည်း။

ထို ၄-ပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့တွင်-

၁။ **ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်....**ဆိုသည်ကား မိမိ၏ ရူပကာယ ခန္ဓာကိုယ်၌ မိမိစိတ်ကို သမ္မာသတိ တည်းဟူသော

www.dhammaransi.com

ကြိုးလွန်ဖြင့် အကြပ်အတည်း ဖွဲ့ချည်၍ ထားခြင်းတည်း၊ ထွက်သက်ဝင်သက် စသော တခုတခုသော ရူပကာယကို စွဲမြဲစွာရှုခြင်း ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ ထားဖန်များ၍ ၃-လ ၄-လ စသည် ရှိလတ်သော်.... စိတ်ရူး စိတ်နောက်သည် ပျောက်ငြိမ်း၏၊ တနေ့ တနေ့လျှင် ၁-နာရီ တန်သည်, ၂-နာရီ, ၃-နာရီ, ၄-နာရီ, ၅-နာရီ, ၆-နာရီ တန်သည် ထွက်သက် ဝင်သက် စသော မိမိရူပကာယ ခန္ဓာကိုယ်၌ မိမိစိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ ထားနိုင်၏၊ ထိုအခါ အလိုရှိရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ တည်ငြိမ်စွာ ထားခြင်းငှာ မိမိစိတ်ကို မိမိ အစိုးရ၏။

၂။ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်.... ဆိုသည်ကား မိမိ သန္တာန်မှာ အလှည့်အလည်အားဖြင့် မပြတ်မစဲဖြစ်၍ နေသော သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ စသော ဝေဒနာကာယ ခန္ဓာ ကိုယ်၌ မိမိစိတ်ကို သမ္မာသတိတည်းဟူသော ကြိုးလွန်ဖြင့် အကြပ်အတည်း ဖွဲ့ချည်၍ ထားခြင်းတည်း။ ထိုသို့ ထားဖန် များလတ်သော်- စိတ်ရူးစိတ်နောက် ပျောက်ငြိမ်း၏၊ ထိုအခါ အရှိလိုရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ တည်ငြိမ်စွာထားခြင်းငှာ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုးရ၏။

၃။ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်.... ဆိုသည်ကား.... မိမိ သန္တာန်မှာ အလှည့်အလည်အားဖြင့် မပြတ်မစဲ ဖြစ်၍နေသော လောဘနှင့် ယှဉ်သောစိတ်, ဒေါသနှင့် ယှဉ်သောစိတ် စသော စိတ်အမျိုးမျိုးတို့၌ မိမိစိတ်ကို သမ္မာသတိ တည်းဟူသော ကြိုး လွန်ဖြင့် အကြပ်အတည်း ဖွဲ့ချည်၍ တားခြင်းတည်း။ ထိုသို့ ထားဖန်များလတ်သော်.... စိတ်ရူး စိတ်နောက်သည် ပျောက်

www.dhammaransi.com

ငြိမ်း၏၊ ထိုအခါ အလိုရှိရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ တည်ငြိမ်စွာ ထားခြင်းငှါ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုးရ၏။

၄။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်....ဆိုသည်ကား မိမိသန္တာန်၌ ရှိနေသော ကာမစ္ဆန္ဒ, ဗျာပါဒ, ထိန, မိဒ္ဓ, ဥဒ္ဓစ္စ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာအစရှိသောတရားတို့၌ မိမိစိတ်ကို သမ္မာသတိတည်း ဟူသောကြိုးလွန်ဖြင့် အကြပ်အတည်းဖွဲ့ချည်၍ ထားခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ထားဖန်များလတ်သော် စိတ်ရူး စိတ်နောက်သည် ပျောက်ငြိမ်း၏၊ ထိုအခါအလိုရှိရာ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံ၌တည်ငြိမ်စွာ ထားခြင်းငှာ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုးရ၏။

ကြိုးလွန်ဖြင့်ဖွဲ့ထား

မိမိကိုယ်ခန္ဓာကို ရူပကာယမျိုး, ဝေဒနာကာယမျိုး, စိတ္တကာယမျိုး, ဓမ္မကာယမျိုးဟု ၄-ပုံ ၄-စုပြု၍ ထားပြီးလျှင် ပိုင်းခြားရာ နာရီအတွင်း၌ မိမိခန္ဓာကိုယ်မှအပ အာရုံသို့ မိမိစိတ်ကို မထွက် မသွားစေမူ၍ ထို ၄-ပါးသော မိမိအဇ္ဈတ္တကာယတို့၌သာလျှင် သတိတည်းဟူသော ကြိုးလွန်ဖြင့် ဖွဲ့ထား၍ ဘဝအဆက်ဆက်တို့က အစဉ်ပါလာသော စိတ်ရူး စိတ်နောက် စိတ်ပူ စိတ်လောင်တွေကို ပျောက်ငြိမ်းအောင်ပြုမှုကို သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ဆိုသည်။

(အကျယ်ကိုမူကား မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်ကြီးမှာ ယူလေ၊ ထွက်သက် ဝင်သက်ရှုနည်းကို ငါတို့စီရင်သော အာနာပါနဒီပနီကျမ်းမှာယူလေ။)

တနေ့တနေ့တွင် ညဥ့်အခါ၌ ၂-နာရီ တန်သည်၊ ၃-နာရီ တန်သည် အချိန်ကို ပိုင်းခြား၍ အားထုတ်ရမည်။

သမ္မာသတိ ၄-ပါးပြီး၏။

www.dhammaransi.com

သမ္မာသမာဓိ နိဒ္ဒေသ
စိတ်ရှုးပျောက်မှု

သမ္မာသမာဓိ ၄-ပါး၌ လောကဌ်စာပေ ကျမ်းဂန် သင်ကြား မှုမှာ သင်ပုန်းကြီးသည် အစအဦးဖြစ်၏၊ သင်ပုန်ကြီးကြေလည် မှ အထက်စာကိုသင်ကြား၍ဖြစ်သည်၊ထို့အတူ ဘာဝနာအလုပ် မှာလည်း သတိပဋ္ဌာန်သည် အစအဦးဖြစ်၏၊ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် နေရာကျ၍ စိတ်ရှုးစိတ်နောက် ပျောက်ငြိမ်းမှ အထက်အထက် သော ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ အမှုများကို တည်ကြည်စွာ အားထုတ် နိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် နေရာကျ၍ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ အစုတို့၌ တနေ့လျှင် ၁-နာရီ, ၂-နာရီ, ၃-နာရီ စသည်ဖြင့် မိမိ စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ ထားနိုင်ကြသောအခါ၌ သင်ပုန်းကြီး ကြေလည်ပြီးသောအခါ မင်္ဂလသုတ် နမက္ကာရ ပရိတ်ကြီးသဒ္ဒါ သင်္ဂြိုဟ် စသည်များကို တက်၍ သင်ကြားရသကဲ့သို့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဘာဝနာဟု ဆိုအပ်သော သမထစျာန် သမာဓိ ၄-ပါးကို အား ထုတ်ရာသတည်း။

ထို ၄-ပါးတို့တွင်-

၁။ ပဌမစျာန်သမာဓိ.... ဆိုသည်ကား ကသိုဏ်းဆယ်ပါး, အသုဘဆယ်ပါး, ကေသာ လောမ စသော ဒွတ္တိံသာကာရ တပါး, အာနာပါနတပါး, မေတ္တာ ဂရုဏာ မုဒိတာ ဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ ၃-ပါး၊ ဤ ၂၅-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင် တခုခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပရိကမ္မဘာဝနာ, ဥပစာရ ဘာဝနာ, အပ္ပနာဘာဝနာတည်းဟူသော ဘာဝနာအစဉ်အားဖြင့် လွန်မင်း စွာ အားထုတ်၍ ရှေးဦးစွာ ရအပ်သော ပဌမစျာန် သမာဓိကို

www.dhammaransi.com

ဆိုသတည်း၊ ယခုကာလ၌ စိတ်ရှုး စိတ်နေ့ဇာက် ပျောက်ငြိမ်း ရုံမျှ အားထုတ်သော အာနာပါန အလုပ်သည် ပဉ္စမဈာန် သမာဓိအလုပ်၌ အတွင်းဝင်၏။

(*သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်, ပဉ္စမဈာန် သမာဓိ အလုပ် ၂-ချက်ရ၏။ ဤသမာဓိဈာန် ၄-ပါးတို့၏ အစီအရင်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာမှာ ယူလေ။

သမ္မာသမာဓိ ၄-ပါး ပြီး၏။

ဤတွင်ရွေ့ မဂ္ဂင် ၈-ပါး သရုပ်အကျယ်ပြီး၏။

ဝဋ် ၃-ပါး ၄-လီ ပြဆိုခဏ်း

ယခုအခါ ဘုရားသာသနာတွင်း၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများ အားထုတ်သည်ရှိသော်.... အကြင်ဝဋ်ဒုက္ခတရားတို့မှ လွတ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်၏၊ ထို ဝဋ် ဒုက္ခ တ ရား တို့ ကို ပြဆိုပေအံ့။

ဝဋ်ဒုက္ခတရားဆိုသည်ကား- ကိလေသ ဝဋ်တရား, ကမ္မဝဋ်တရား, ဝိပါကဝဋ်တရား ဤသုံးပါးကိုဆိုသတည်း။

ထိုဝဋ် ၃-ပါးသည်လည်း-

(က) အပါယ်သံသရာ၏ ဆိုင် ရာ ဖြစ် သော ဝဋ်သုံးပါး။

(ခ) ကာမသုဂတိ သံသရာ၏ ဆိုင် ရာ ဖြစ် သော ဝဋ်သုံးပါး။

(ဂ) ရူပသံသရာ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါ။

---

*အာနာပါနအလုပ်သည် သမာဓိအလုပ်သာမဟုတ်၊ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်လည်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

www.dhammaransi.com

(ဃ) အရူပသံသရာ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါးဟူ၍ ၃-ပါး ၄-လီရှိ၏။

ထို ၃-ပါး ၄-လီတွင် (က) အပါယ်သံသရာ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါး၌-

၁။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတပါး, ဝိစိကိစ္ဆာတပါး ဤကိလေသာ ၂-ပါးသည် **ကိလေသဝဋ်** မည်၏။

၂။ ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ, မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပ, အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟူသော အကုသလ ကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးတို့သည် **ကမ္မဝဋ်** မည်၏။

၃။ ငရဲသတ္တဝါ, တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါ, ပြိတ္တာ သတ္တဝါ, အသုရကာယ် သတ္တဝါဟု ဆိုအပ်သော ဝိပါက် ကဋတ္တာ ခန္ဓာငါးပါးသည် **ဝိပါကဝဋ်** မည်၏။

အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာသည် ရှိနေ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အထက်ဆုံးဖြစ်သော ဘဝဂ်ဘုံ၌ ဘဝပေါင်း အသင်္ချေ အနန္တတိုင်အောင် အဖန်ဖန် ရောက်ကြကုန်သော်လည်း တံငါမုဆိုး သူခိုးဓားပြ စသော အကုသိုလ် ကမ္မပထတွင်းသို့ တလဲလဲ ကျရောက် လာကြရကုန်၏၊ အဝီစိ အစရှိသော အပါယ်ခန္ဓာတွင်းသို့လျှင် တလဲလဲ ကျရောက်လာကြရကုန်၏၊ ဤသို့လျှင် မကျွတ်နိုင်ဘဲ တဝဲလည်လည် ပြန်လှန်၍ နေသည်ကို ဝဋ်ဟူ၍ဆိုသတည်း။

(ခ) ကာမသုဂတိ သံသရာ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါး၌-

www.dhammaransi.com

၁။ ကောင်းသော အဆင်းမျိုး အသံမျိုး အနံ့မျိုးအရသာမျိုး အတွေ့အထိမျိုးတို့၌ သာယာခင်မင် နှစ်သက်တွယ်တာသော ကာမတဏှာသည် **ကိလေသဝဋ်** မည်၏။

၂။ ဒါနသီလ ဘာဝနာစသော ကာမာဝစရ ပုညကြိယဝတ္ထုဆယ်ပါးသည် **ကမ္မဝဋ်** မည်၏။

၃။ လူသတ္တဝါ နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်သတ္တဝါဟု ဆိုအပ်သော ဝိပါက်ကဋတ္တာ ခန္ဓာငါးပါးသည် **ဝိပါကဝဋ်** မည်၏။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကာမတဏှာသည် ရှိနေ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အထက်ဖြစ်သော ဘဝဂ်ဘုံသို့ အဖန်ဖန် ရောက်ကုန်ငြားသော်လည်း ကာမတဏှာ၏ ကျွန်အဖြစ်သို့ တလဲလဲကျရောက်လာကြကုန်၏။

(ဂ-ဃ) ရူပ, အရူပသံသရာ၏ ဆိုင်ရာ ဝဋ်သုံးပါးတို့၌-

၁။ ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့၌ သာယာ တွယ်တာသော ရူပတဏှာ အရူပ တဏှာများသည် **ကိလေသဝဋ်** **မည်၏။**

၂။ ရူပကုသိုလ် အရူပကုသိုလ်များသည် **ကမ္မဝဋ်** မည်၏။

၃။ ရူပဗြဟ္မာဟု ဆိုအပ်သောဝိပါက် ကဋတ္တာ ခန္ဓာငါးပါး အရူပဗြဟ္မာဟု ဆိုအပ်သော ဝိပါက်နာမ ခန္ဓာလေးပါးသည် ဝိပါကဝဋ် မည်၏။

www.dhammaransi.com

ရူပတဏှာ ရူပကုသိုလ် ရူပပြဟ္မာ့ခန္ဓာ, အရူပတဏှာ အရူပကုသိုလ် အရူပပြဟ္မာ့ခန္ဓာဟူ၍ ဝဋ် သုံးပါးနှစ်လီ ဝေဖန်လေ။

ဝဋ် ၃-ပါး ၄-လီ ပြဆိုခဏ်း ပြီး၏။

× × ×

မဂ္ဂင်နှင့်ဝဋ် တွဲဘက်ခဏ်း

ရှေ့၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်လည်း သောတာပတ္တိမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး, သကဒါဂါမိမဂ္ဂင် ရှစ်ပါး, အနာဂါမိ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး, အရဟတ္တ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟူ၍ ရှစ်ပါးလေးလီ ရှိပြန်၏။

ထို ၈-ပါး ၄-လီတို့တွင်-

၁။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် အပါယ်သံသရာ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ် ၃-ပါးကို အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းစေ၏၊ ကာမသုဂတိ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ် ၄-ပါး၌မူကား နောက် ၇-ဘဝကို ချန်လှပ်၍ ၇-ဘဝမှ အထက်ဖြစ်လတ္တံ့သော ကာမသုဂတိ၏ ဆိုင်ရာဝဋ် ၃-ပါးကိုလည်း သောတာပတ္တိ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းစေ၏။

၂။ သကဒါဂါမိ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် အကျန် ၇-ဘဝတို့တွင် ၂-ဘဝကို ချန်လှပ်၍ ၂-ဘဝ အထက်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ၅-ဘဝတို့၌ ကာမသုဂတိ၏ ဆိုင်ရာဝဋ် ၂-ပါးကိုအကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းစေ၏။

၃။ အနာဂါမိ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် အကျန် ကာမသုဂတိ ၂-ဘဝကို အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းစေ၏၊ ရူပဘဝ အရူပဘဝသာ ကျန်ရှိ၏။

www.dhammaransi.com

၃။ **အရဟတ္တ** မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ရူပသံသရာ အရူပသံသရာတို့၏ ဆိုင်ရာဖြစ်ကုန်သော ဝဋ် သုံး ပါး တို့ ကို အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းစေ၏၊ အလုံးစုံသော ကိလေ**သာ**တို့သည် ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။

မဂ္ဂင်နှင့်ဝဋ် တွဲဖက်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီး၏။

× × ×

ဒိဋ္ဌိ၏ ပဌမ ဒုတိယ တတိယဘုံ

သက္ကာယဒိဋ္ဌိသာ ပဓာန

ဝဋ်သုံးပါးလေးလီရှိသည်တွင် ယခုကာလ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ရှင်လူ**အပေါင်း**တို့မှာ အ ပါယ် သံ သ ရာ ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော အပါယ်ဝဋ်သုံးပါးသည် လိုရင်းဖြစ်၏။ ဦးခေါင်း၌ လောင်မီးကျလောင်၍နေသော ယောကျ်ားအား ထိုအ ခါ၌ ယိုမီးကို သတ်တဲ့ရန်အရေးသည် အကြီးဆုံးသော အရေးဖြစ်၏။ တမိနစ်မျှ ကြာမြင့်ဖင့်နွှေး၍ **မနေသာ**မှုကြီးဖြစ်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်တွင်း၌ ကြုံ ကြိုက် ကြ ကုန် **သော** သူတို့မှာ ဦးခေါင်း၌ လောင်မီး ကျ လောင် ၍ နေ သော အမှုထက်ပင် အပါယ်ဝဋ်သုံးပါးကို **အကြွင်းမဲ့**ပယ်သတ်ရန်အမှုသည် **အရေး**တကြီး လိုလှ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်း၌ အပါယ်ဝဋ်သုံးပါး၏ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအစီအရင်ကို ရှေးဦးစွာ ဆိုပေအံ့။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ၂-ပါးတို့တွင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်သာ လိုရင်းပဓာနဖြစ်၏၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းလျှင် ဝိစိကိစ္ဆာလည်း အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်း**တော့**သည်၊ အကုသိုလ်ကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးတို့လည်း အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်း လေကုန်တော့သည်၊ အပါယ်သံသရာကြီးလည်း အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းလေတော့သည်။

www.dhammaransi.com

သက္ကာယဒိဋ္ဌိတရား

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဆိုသည်ကား- အတ္တဒိဋ္ဌိကို ဆိုသတည်း၊ စက္ခုကို ငါ-ငါ ဟူ၍ရင်း, ငါ၏ အတ္တဟူ၍ရင်း, ကြောင်ကြောင်ကြီး ထင်မြင်စွဲလမ်း၍နေသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ သောတကို' ဃာနကို, ဇိဝှါကို, ကာယကို, မနောကို, ငါငါဟူ၍ရင်း၊ ငါ၏ အတ္တဟူ ၍ရင်း, ကြောင်ကြောင်ကြီး ထင်မြင်စွဲလမ်း၍ နေသော ဒိဋ္ဌိ တည်း။

ငါ-ငါ ဟု စွဲလမ်းမှု

ထိုထို အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို မြင်ကြသောအခါ ငါမြင်သည် ငါမြင်သည်ဟု ကြောင်ကြောင်ကြီး ထင်မြင်စွဲလမ်း၍ နေမှု သည် စက္ခုကို ငါ-ငါဟူ၍ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု မည်၏။ ထိုထို အသံကို ကြားကြသောအခါ ငါကြားသည်, ငါကြားသည်ဟု ထိုထိုအနံ့ကို နံကြသောအခါ ငါနံသည်, ငါနံသည်ဟု ထိုထို အရသာကို စားကြသောအခါ ငါစားသည်, ငါစားသည်ဟု ကိုယ်၌ ပူခြင်း, အေးခြင်း, ညောင်းခြင်း, ညာခြင်း, နာခြင်း, ကျင်ခြင်း စသည် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ငါပူသည် ငါအေး သည်, ငါညောင်းညာသည်, ငါကျင်သည်ဟု ထိုထိုအရာကို ကြံဖန်ကြသောအခါ ငါကြံသည်, ငါကြံသည်ဟု ကြောင် ကြောင်ကြီး ထင်မြင်စွဲလမ်း၍ နေမှုသည် မနောကို ငါငါ-ဟူ၍ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု မည်၏။

(ဤကား- အတွင်း အာယတန ခြောက်ပါးတို့၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စွဲလမ်း၍ နေပုံတည်း။)

ပဥ္စမနိဗ္ဗာန်သို့

ရှေးရှေးသော ဘဝတို့၌ မိုက်မဲ မှောက်မှား ခဲ့ ကုန်သော ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက်ကံဟောင်းတို့သည် ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ

www.dhammaransi.com

တွယ်တာ၍ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ အစဉ်လိုက်၍ နေကြကုန်၏၊ နောက်နောက်သော ဘဝတို့၌ မိုက်မဲမှောက်မှားလတ္တံ့ကုန်သော ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက်ကံသစ်တို့သည် ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိမှဖြစ်ကြရ၏၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိချုပ်ငြိမ်းသည်ရှိသော် အဟောင်းအသစ် ဖြစ်ကုန်သော ထို ဒုစ္စရိုက် ကံ တို့ သည် တခုမကျန် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်း၏၊ ထိုသူမှာ အပါယ်သံသရာကြီးသည် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်း၏၊ ယခုဘဝမှစ၍ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်တိုင်အောင် ထို သူ့ သန္တာန် မှာ ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက် အမိုက်အမဲ တို့သည်၎င်း၊ ခပ်သိမ်းသော ဒိဋ္ဌိ အမှောက် အမှား တို့သည်၎င်း၊ ခပ်သိမ်းသော ငရဲ,တိရစ္ဆာန်,ပြိတ္တာ,အသုရကာယ်, အပါယ်ဘဝ တို့သည်၎င်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် တပြိုင်နက် တချက်တည်း အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းကြကုန်၏။ ထိုသူသည် အပါယ်သံသရာ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါး၏ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော သဉပါဒိသေသ ပဌမနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏၊ ဘုံစဉ်စံ အရိယာ လောကုတ္တရာဘုံသားအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။

(ဤကား- သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အချက်အရာကို ပြဆိုခဏ်းတည်း။)

မီးခြစ်, မီးခြစ်တံ, ကျောက်ပတ်

ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် သတ္တဝါ၏ခန္ဓာကိုယ်၌ ဘုံသုံးဆင့်ဖြင့် တည်ထောင်၍နေ၏။

ပဌမဘုံကား- အနုသယဘုံတည်း။
ဒုတိယဘုံကား- ပရိယုဋ္ဌာနဘုံတည်း။
တတိယဘုံကား- ဝီတိက္ကမ ဘုံတည်း။

ကာယကံသုံးပါး ဝစီကံ လေးပါးကို ဝီတိက္ကမဘုံဆိုသည်၊ မနောကံကို ပရိယုဋ္ဌာနဘုံဆိုသည်၊ ကံသုံးပါးသို့ မရောက်သေး

www.dhammaransi.com

မူ၍ ကံသုံးပါး၏ အမြစ် မူလ ဗီဇမျိုးစေ့အနေနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ တခုလုံး၌ ကိန်းဝပ် တည်ထောင်၍ အနုမတ္တ သံသရာ၌ အစဉ် အမြဲ လိုက်ပါ၍နေသောဒိဋ္ဌိကို အနုသယဘုံဆိုသည်။

ဒိဋ္ဌိဒုစ္စရိုက်တို့ကို ဖြစ်ပွားနိုင်စေသော အာရုံတရားတို့သည် စက္ခုစသော၊ ဒွါရခြောက်ပါးတို့တွင် တခုခုသောဒွါရ၌ ထိခိုက် လာကုန်သည်ရှိသော် ထို ဒိ ဋ္ဌိ ၏ အပွားအစီးဖြစ်သော အကု သိုလ်စုသည့် အနုသယဘုံမှ ထကြွ၍ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကို ပြည့်စေ၍ တည်လေ၏။

(မနောကံ အဖြစ်သို့ရောက်၍ တည်လေ၏ ဆိုလိုသည်။)

မနောကံ အဖြစ်တွင် မငြိမ်း နိုင် ပြန် သော်— ပရိယုဋ္ဌာန ဘုံမှ ထကြွသောင်းကျန်း၍ ဝီတိက္ကမဘုံကို ပြည့် စေ ၍ တည် လေ၏။

(ကာယကံ, ဝစီကံအဖြစ်သို့ ရောက်၍တည်လေ၏ဆိုလိုသည်။)

ဒိဋ္ဌိအနုသယဘုံသည် မီး ခြစ် ဆေး ခဲ အ တွင်း ၌ ကိန်း ဝပ်၍ နေသော ဓာတ်နှင့်တူ၏။ ပရိယုဋ္ဌာန ဒုတိယဘုံသည် ကော် ပတ်နှင့် တိုက်သဖြင့် တောက်ထ၍ မီးခြစ်တံ၌ တောက်လောင်၍ နေသော မီးတောက်နှင့်တူ၏၊ ဝီတိက္ကမ တတိယဘုံသည် မီးခြစ် တံမှ ကူး၍ အမှိုက်ပုံစသည်ကို တောက်လောင်သော မီးတောက် နှင့်တူ၏၊ အပ၌ ကောင်းသောအဆင်း ကောင်းသောအသံ အစရှိသော အာရုံ ၆-ပါးသည် ကော်ပတ်နှင့်တူ၏။

ဒိဋ္ဌိ၏ပဌမဘုံ, ဒုတိယဘုံ, တတိယဘုံကို ပြဆိုခဲ့ပြီး ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

မဂ္ဂင်ကို ခန္ဓာ ၃-ပါးခွဲပုံ

၁။ သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ ဤမဂ္ဂင် သုံးပါးသည် **သီလက္ခန္ဓ** မည်၏။

၂။ **သမ္မာဝါယာမ**, သမ္မာသတိ, သမ္မာ**သမာဓိ** ဤမဂ္ဂင် သုံးပါးသည် **သမာဓိက္ခန္ဓ** မည်၏။

၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ,သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဤမဂ္ဂင် နှစ်ပါးသည် **ပညာက္ခန္ဓ** မည်၏။

သီလ သမာဓိ ပညာဟူသော သာသနာတော် သုံးပါးဖြစ်၏၊ သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါးကို အကျယ်ဝေဖန်သည် ရှိသော် **အာဇီဝဋ္ဌမက** သီလဖြစ်၏။

ဖြစ်ပုံကား

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။

၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ။

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ။

ဤ ၃-ပါးသည် **သမ္မာကမ္မန္တ**မဂ္ဂင် ပေတည်း။

၁။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ။

၂။ ပိသုဏာဝါစာ ဝေရမဏီ။

၃။ ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏီ။

၄။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ။

ဤ ၄ ပါးသည် **သမ္မာဝါစာ**မဂ္ဂင် ပေးတည်း။

အသက်မွေးကြောင်း ဖြစ်သော ပါဏာတိပါတ စသည်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် **သမ္မာအာဇီဝ**မဂ္ဂင် ပေတည်း။

www.dhammaransi.com

ဤသို့လျှင် သီလက္ခန္ဓ မဂ္ဂင် ၃-ပါးဟူသည် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလပင်တည်း။

လူတို့၏ ငါးပါးသီလ ရသေ့ပရိဗိုဇ်တို့၏ ဒသသီလ သာမဏေတို့၏ ဒသသီလသည်၎င်း, ရဟန်းတို့၏ ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တော်တို့သည်၎င်း၊ ဤနိစ္စ သီလမျိုးစုသည် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏၊လူတို့၏ အင်္ဂါ၃ပေါ်သထ သီလ,ဒသသီလများသည်လည်း လူတို့၏ ပဥ္စသီလ,အာဇီဝဋ္ဌမက သီလပေါ်တွင် အမွန်းတင်သီလ အရောင်တင် သီလပေတည်း။

ပယ်ဖျက်ရန်

ဤ သမ္မာ ဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာ အာဇီဝ ဟူသော သီလက္ခန္ဓ မဂ္ဂင် သုံးပါးသည် **သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ တတိယ** ဘုံကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစုပေတည်း။ကာယဒုစ္စရိုက် ၃-ပါး ဝစီဒုစ္စရိုက် ၄-ပါးတို့ကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစု ဆိုလိုသည်။ ။သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိဟူသော သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါးသည် **သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ ဒုတိယဘုံ** ကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစုပေတည်း၊ မနောဒုစ္စရိုက် ၃-ပါးကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစု ဆိုလိုသည်။ ။သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူသော ပညာက္ခန္ဓ မဂ္ဂင် ၂-ပါးသည် **သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ ပဌမဘုံကြီး** ကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစုပေတည်း၊ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ တခုလုံး၌ အနမတဂ္ဂ သံသရာတွင် အစဉ်အမြဲ ကိန်းဝပ်၍နေသော အနုသယဘုံကြီး ကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစုဆိုလိုသည်။

မဂ္ဂင်ကို ခန္ဓာ ၃-ပါးဖွဲ့ပုံပြီး၏။

www.dhammaransi.com

သီလက္ခန္ဓ မဂ္ဂင် ထူထောင်ပုံ

ဒိဋ္ဌိ၏ ဘုံနှင့် မဂ္ဂင်ကို နေရာချ၍ ပြဆိုခက်း

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အစီးအပွားဖြစ်သော ကာယဒုစ္စရိုက် ၃-ပါး ဝစီဒုစ္စရိုက် ၄-ပါးတို့ကို ပယ်ရှားခြင်းငှာ သီလက္ခန္ဓ မဂ္ဂင် ၃-ပါးကို ထူထောင်ရမည်၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို ခံယူဆောက်တည်၍ စောင့်ထိန်းရမည် ဆိုလိုသည်။

သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ၏အစီးအပွားဖြစ်သော မနောဒုစ္စရိုက် ၃-ပါးကို ပယ်ရှားခြင်းငှာ သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါးကို ထူထောင်ရမည်၊အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်, အဋ္ဌိက ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်, ကာယိုဏ်းကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် စသည်တို့တွင် တခုခုကို တည်ထောင်၍ ယုတ်စွအဆုံး တနေ့တညဉ့်အဘို့တွင် တနာရီ မျှသော်လည်း စိတ်တည်ကြည်ခွင့် ရအောင် နေ့စဉ်စွဲမြဲရမည် ဆိုလိုသည်။

ထို့နောက် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ ပဌမဘုံကြီးကို ပယ်သတ်ခြင်းငှာ ပညာက္ခန္ဓ မဂ္ဂင် ၂-ပါးကို ထူထောင်ရမည်၊ မိမိသန္တာန်၌ရှိသော ရုပ်တရား, နာမ်တရားတို့တွင် ထင်ရှားလှစွာသော တခုခုသော ရုပ်တရား, နာမ်တရား၌ အနိစ္စ ရှုနည်းကို ထူထောင်၍ အသက်ထက်ဆုံး အခွင့်သာသမျှ ကြိုးစားအားထုတ်၍ ရှုရမည် ဆိုလိုသည်။

(ဤကား ဒိဋ္ဌိဘုံ ၃-ခုနှင့် မဂ္ဂင် ၃-မျိုးကို နေရာချ၍ ပြဆိုခက်းတည်း။)

ဒိဋ္ဌိ၏ ဘုံနှင့် မဂ္ဂင်ကို နေရာချ၍ ပြဆိုခက်းပြီး၏။

www.dhammaransi.com

အာဇီဝဋ္ဌမက သီလခံယူပုံ

ရှေးဦးစွာ ဒိဋ္ဌိ၏ တတိယဘုံကြီးကို ပယ်ဖျက်ခြင်းငှာ လူဖြစ်သော သူတို့သည် **အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို** ခံယူဆောက်တည်၍ လုံခြုံစွာ စောင့်ထိန်းသဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိ၌ တည်ကြကုန် ရာ၏၊ မိမိတို့အလိုအလျောက် နှုတ်မြွက်၍ ဆောက်တည်လျှင်လည်း ပြီးပါ၏။ နှုတ်မြွက်၍ မဆောက်တည်သော်လည်း ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ရှစ်ပါးသောအမှုတို့ကို ယခုနေ့မှစ၍ အသက်ထက်ဆုံး လွတ်ကင်းအောင် ကြဉ်ရှောင်မည်ဟု ခိုင်ခံ့၍ ကြဉ်ရှောင်လျှင်လည်း ပြီးပါ၏။

(မိမိအလိုအလျောက် ဆောက်တည်ရာ၌ သီလတောင်းဘွယ်ကိစ္စ မရှိပြီ။

၁။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ။

၂။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ အဒိန္နာဒါနာ ဝိရမာမိ။

၃။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရမာမိ။

၄။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ မုသာဝါဒါ ဝိရမာမိ။

၅။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝိရမာမိ။

၆။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝိရမာမိ။

၇။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝိရမာမိ။

၈။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝိရမာမိ။

www.dhammaransi.com

အနက်ကား

၁။ အဟံ၊ ငါသည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏာ ပေတံ၊ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး။ ပါဏာတိ ပါတာ၊ သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ် ရှောင်ပါ၏။

၂။ အဒိန္နာဒါနာ၊ အရှင်မပေးသော သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း မှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ၊ ယစ်မျိုးငါးပါးနှင့်တကွသော ကာမေသု မိစ္ဆာစာရမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကျဉ်ရှောင် ပါ၏။

၄။ မုသာဝါဒါ၊ မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ပြောဆို ခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

၅။ ပိသုဏာယ-ဝါစာယ၊ သူ၂-ယောက်တို့၏ အကြား ၌ ကုန်းတိုက်စကားမျိုးကို ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

၆။ ဖရုသာယ ဝါစာယ၊ အမျိုးကို ထိအောင်ဆိုခြင်း အစ ရှိသော ကြမ်းထမ်းသော စကားမျိုးကို ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

၇။ သမ္ဖပ္ပလာပါ၊ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး, သံသရာအကျိုး, လော ကုတ္တရာ အကျိုးတို့မှ လွတ်ကင်းသဖြင့် ပြိန်ဖျင်းသော စကားမျိုးကို သူတပါးတို့အား အရှည်အမြော ပြော ဟောခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ။ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

www.dhammaransi.com

၈။ အဟံ၊ ငါသည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး။ မိစ္ဆာဇီဝါ၊ ယုတ်မာ မှောက်မှား မတရားသော အသက်မွေးခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

(အလယ် သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း "အဟံ၊ ငါသည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါနုပေတံ၊ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး"။ ပုဒ်တို့ကို အသီးသီးထုတ်ဘော်၍ ဆိုလေ။)

နိစ္စသီလမျိုး

တခါ ခံယူ ဆောက်တည်၍ ထားလျှင် မကျူးမလွန်သမျှ ကာလပတ်လုံး မပျက်ပြီ၊ ကျူးလွန်မိပြန်လျှင် ကျူးလွန်မိသော သိက္ခာပုဒ်ကိုသာ ထပ်၍ ဆောက်တည်ရသည်။ မကျူးလွန်မိသော သိက္ခာပုဒ်ကိုကား ထပ်၍ဆောက်တည်ဘွယ်မရှိပြီ၊ ထပ်၍ ဆောက်တည်သော်လည်း အပြစ်မရှိ ခိုင်မြဲစေရခြင်း အကျိုး ရှိ၏၊ တနေ့တခါ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ဆောက်တည် လျှင်လည်း ကောင်းပါ၏။ ဤအာဇီဝဋ္ဌမက သီလမည်သည် ငါးပါးသီလကဲ့သို့ နိစ္စသီလမျိုးဖြစ်၏၊ ဥပုသ်နေ့မှာမှ ဆောက်တည်ရသော သီလမျိုးမဟုတ် ဥပုသ်နေ့၌ ဥပုဒ်စောင့်ထိန်း သူတို့မှာ ဥပေါသထသီလကိုသာ ဆောက်တည်ဘွယ်ရှိ၏၊ ဆယ်ပါးသီလကို အမြဲစောင့်ထိန်းရသော သာမဏေ ရသေ့ ပရိဗိုဇ်တို့သည်၎င်း, ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို အမြဲစောင့်ထိန်းရသော ရဟန်းတို့သည်၎င်း, အာဇီဝဋ္ဌမက သီလကို အထူးခံယူဘွယ် ကိစ္စမရှိပြီ။

အာဇီ ဝဋ္ဌမကသီလ ခံယူပုံကိုပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ဒုစရိုက် ၇-ပါး အင်္ဂါ

ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါ ၅-ပါး

၁။ ပါဏော၊ အသက်ရှိသော သတ္တဝါလည်း ဖြစ်စေ။

၂။ ပါဏသညိတာ၊ သတ္တဝါဟု သိရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၃။ ဝဓကစိတ္တံ၊ သတ်လိုသောစိတ် ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၄။ ဥပက္ကမော၊ သတ်အံ့သော ပယောဂကို ပြုသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၅။ တေန၊ ထိုပယောဂကြောင့်။ မရဏံ၊ သေသည်လည်း ဖြစ်စေ။

ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျူးလွန်မိလျှင် ပဉ္စမသိက္ခာပုဒ်ပျက်၏။ ထပ်မံ၍ ခံယူဆောက်တည် ရမည်။

အဒိန္နာဒါန အင်္ဂါ ၅-ပါး

၁။ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ၊ သူတပါးသိမ်းပိုက်သော ဝတ္ထုလည်း ဖြစ်စေ။

၂။ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ၊ သူတပါး သိမ်းပိုက်သော ဝတ္ထုဟု သိရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၃။ ထေယျစိတ္တံ၊ ခိုးလိုသောစိတ် ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၄။ ဥပက္ကမော၊ ခိုးအံ့သော ပယောဂကိုပြုသည်လည်း ဖြစ်စေ။

www.dhammaransi.com

၅။ တေန၊ ထိုပယောဂဖြင့်။ ဟရဏံ၊ ယူဆောင်ခြင်း မြောက်သည်လည်း ဖြစ်စေ၊

ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျူးလွန်မိလျှင် ဒုတိယ သိက္ခာပုဒ်ပျက်၏၊ ထပ်မံ၍ ခံယူဆောက်တည်ရမည်၊

ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ အင်္ဂါ ၄-ပါး

၁။ အဂမနီယဝတ္ထု၊ မသွားလာထိုက်သော ယောကျ်ား, မိန်းမလည်းဖြစ်စေ၊

၂။ တသ္မိံ၊ ထိုမသွားလာထိုက်သော ယောကျ်ား မိန်းမ၌။ သေဝနစိတ္တံ၊ ပေါင်းဖော် မှီဝဲလိုသောစိတ် ရှိသည်လည်းဖြစ်စေ။

၃။ သေဝနပယောဂေါ၊ပေါင်းဖော်မှီဝဲအံ့သောပယော ဂကို ပြုသည်လည်ဖြစ်စေ။

၄။ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပ္ပ ဋိပတ္တိ အဓိဝါသနံ၊ မဂ်အင်္ဂါချင်း တွေ့ထိမှုကို သာယာခြင်းရှိသည်လည်းဖြစ်စေ။

ဤ အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျူးလွန်မိလျှင် တတိယ သိက္ခာပုဒ်ပျက်၏၊ ထပ်မံ၍ ခံယူဆောက်တည်ရမည်။

မုသာဝါဒ အင်္ဂါ ၄-ပါး

၁။ အတထဝတ္ထု၊ မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုလည်းဖြစ်စေ။

၂။ ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ၊ ချွတ်ယွင်းစေလိုသော စိတ်ရှိသည် လည်း ဖြစ်စေ၊

၃။ တဇ္ဇောဝါယာမော၊ ထို စိတ်အားလျော်သော လုံ့လပယောဂကို ပြုသည်လည်းဖြစ်စေ။

www.dhammaransi.com

၄။ ပရဿ၊ သူတပါးက။ တဒတ္ထ ဝိဇာနနံ၊ ထိုစကား၏ အနက်ကို သိသည်လည်းဖြစ်စေ။

ဤအင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင်ကျူးလွန်မိလျှင် စတုတ္ထ သိက္ခာပုဒ်ပျက်၏၊ ထပ်မံ၍ ခံယူဆောက်တည်ရမည်။

ပိသုဏဝါစာ အင်္ဂါ ၄-ပါး

၁။ ဘိန္ဒိတဗ္ဗောပရော၊ ကွဲပြားစေအပ်သော သူတပါး လည်း ရှိစေ။

၂။ ဘေဒပုရေက္ခာရတာ၊ သူ ၂-ဦးတို့ ကွဲပြားခြင်းကို ရှေ့ရှုသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၃။ တဇ္ဇော ဝါယာမော, ထို စိတ်အားလျော်သော လုံ့လပယောဂကို ပြုသည်လည်းဖြစ်စေ။

၄။ တဿ၊ ထိုသူတပါးက။ တဒတ္ထဝိဇာနနံ၊ ထိုကုန်းတိုက်သော စကား၏အနက်ကို သိသည်လည်းဖြစ်စေ။

ဤ အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျူးလွန်မိလျှင် ပဉ္စမ သိက္ခာပုဒ်ပျက်၏၊ ထပ်မံ၍ ခံယူဆောက်တည်ရမည်။

ဖရုသဝါစာ အင်္ဂါ ၃-ပါး

၁။ အက္ကောသိတဗ္ဗော ပရော၊ ဆဲရေးအပ်သော သူ တပါးလည်း ရှိစေ။

၂။ ကုပိတ စိတ္တံ၊ အမျက်ထွက်သော စိတ်လည်း ရှိစေ။

၃။ အက္ကောသနာ၊ ဆဲရေးသည်လည်း ဖြစ်စေ။

ဤအင်္ဂါသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျူးလွန်မိလျှင် ဆဋ္ဌမ သိက္ခာပုဒ်ပျက်၏၊ ထပ်မံ၍ ခံယူဆောက်တည်ရမည်။

www.dhammaransi.com

သမ္ဖပ္ပလာပ အင်္ဂါ ၂-ပါး

၁။ နိရတ္ထက ကထာ ပုရေက္ခာရတာ၊ အကျိုးမရှိသော စကားကို ရှေ့ရှုရင်းလည်း ဖြစ်စေ။

၂။ တထာ ရူပိကထာ ကထနံ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော စကားမျိုးကို ပြောဆိုသည်လည်း ဖြစ်စေ။

ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျူးလွန်မိလျှင် သတ္တမ သိက္ခာပုဒ်ပျက်၏၊ ထပ်မံ၍ ခံယူဆောက်တည်ရမည်။

ဒုစ္စရိုက် ၇-ပါး အင်္ဂါ ပြီး၏။

× × ×

သိက္ခာပုဒ်ပျက်ခြင်းနှင့် ကမ္မပထမြောက်ခြင်း

အကျိုးမရှိသော စကားမျိုးဆိုသည်ကား- ဆန်းကြယ်စွာ လုပ်ကြံ၍ထားသော ထိုးဇာတ်မျိုးတည်း။ ရာမဇာတ်, အိနောင်ဇာတ်, ငွေတောင် ဇာတ် စသည်တို့တည်း၊ ယခုကာလတို့၌ သမ္ဖပ္ပလာပ အင်္ဂါဖြစ်သော ထိုးဇာတ်ဝတ္ထုမျိုး များစွာ ပေါ်ပေါက်လျက် ရှိကြ၏။

မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပတို့၌ ပြဆိုခဲ့သော အင်္ဂါတို့ကား သိက္ခာပုဒ်ပျက်ကြောင်း အင်္ဂါတို့ သာတည်း၊ ကမ္မပထမြောက်ကြောင်း အင်္ဂါတို့မဟုတ်ကုန်သေး။

မုသာဝါဒ၌ သူတပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွား ပျက်စီးခြင်း အင်္ဂါ။

ပိသုဏဝါစာ၌ သူတပါး စိတ်ဝမ်းကွဲပြားခြင်း အင်္ဂါ။

သမ္ဖပ္ပလာပ၌ ထိုးဇာတ်ဝတ္ထုများကို အဟုတ်အမှန်ဟူ၍ သူတပါးမှတ်ယူခြင်းအင်္ဂါ။

www.dhammaransi.com

ဤအင်္ဂါတို့ကိုထည့်မှ ကမ္မပထ မြောက်ကြောင်း အင်္ဂါဖြစ်သည်၊ ပါဏာတိပါတ စသော ကြွင်းလေးပါးတို့၌မူကား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အင်္ဂါတို့သည်ပင်လျှင် သိက္ခာပုဒ် ပျက်ကြောင်း, ကမ္မပထမြောက်ကြောင်း, ၂-ချက်ရကြကုန်၏၊ ဤကား အာဇီဝဋ္ဌမက သီလကို နိစ္စပြု၍ ခံယူစောင့်ထိန်းကြကုန်သော သူတို့သည် သိသင့်သိထိုက်သော ဒုစ္စရိုက် ၇-ပါးတို့၏ အင်္ဂါတို့တည်း၊ ဤကား သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါး ထူထောင်ပုံ အမြွက်တည်း။

သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ထူထောင်ပုံပြီး၏။

သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ထူထောင်ပုံ

ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်

သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါးကို ခံယူ ထူထောင်၍ လုံခြုံစွာ စောင့်ထိန်းသဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိဘုံ၌ ကောင်း စွာ တည် သော သူ အား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော မိစ္ဆာဇီဝနှင့် တကွကုန်သော ကာယဒုစ္စရိုက် ၃-ပါး, ဝစီဒုစ္စရိုက် ၄-ပါး‘ ဤဒုစ္စရိုက် ၇-ပါးတို့သည် ကင်းရှင်းကုန်၏။ ဒိဋ္ဌိ၏ တတိယဘုံကြီးသည် ထကြွသောင်းကျန်းခြင်းမရှိ ငြိမ်ဝပ်လေ၏၊ ထိုအခါ၌ ဒိဋ္ဌိ၏ ဒုတိယဘုံဟု ဆိုအပ်သော မနောဒုစ္စရိုက် ၃-ပါးတို့ကို ပယ်သတ်ခြင်းအကျိုးငှါ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါးတို့ကို တူထောင်ရမည် သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါး ထူထောင်မှု ဆိုသည်ကား ကသိုဏ်းဆယ်ပါး အစရှိသော သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ်တို့တွင် တခုခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ကို တည်ထောင်မှုပေတည်း။

www.dhammaransi.com

အာနာပါနအလုပ်

ဤအရာ၌ အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ကို အနည်းငယ်ပြဆိုပေအံ့၊ ဃရာဝါသ သမ္ဘာဝ၌ နေကြရကုန်သော လူတို့သည် နေ့အဘို့၌ အခွင့်မရကြကုန်သည်ရှိသော် ညဥ့်အဘို့၌ မအိပ်မီ ၁-နာရီခန့်, ၂-နာရီခန့်, နံနက်၌ မထမီ တနာရီမျှသော်လည်း အာနာပါနအလုပ်ကို အာထုတ်စွဲမြဲကြရကုန်၏၊ အားထုတ်ပုံကား "သတော ဝ အဿသတိ၊ သတောဝ ပဿသတိ" ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ပိုင်းခြားသော နာရီအတွင်း၌ မိမိစိတ်ကို ထွက်သက်ဝင်သက် အာရုံမှတပါး အခြားသို့ မထွက်စေမူ၍ ထိုနာရီအတွင်းမှာ ထွက်သက်ဝင်သက် အာရုံ၌သာ မိမိစိတ်ကိုတည်ငြိမ်စွာ နေအောင် ကာယိကဝီရိယ, စေတသိကဝီရိယ ၂-ပါးနှင့် အားထုတ်၍ ရှုကြရမည်။

ဝီရိယ ၂-ပါး.... "ကာယိက ဝီရိယ" ဆိုသည်ကား ပိုင်းခြားသော နာရီမှာ တနေ့တရက်မျှ မပျက်မကွက် စေရအောင် ထကြွလုံ့လ ဝီရိယကို ပြုမှုတည်း။

"စေတသိက ဝီရိယ" ဆိုသည်ကား ထွက်သက် ဝင်သက် တည်း ဟူသော အာရုံမှ တခြားတပါးသော အာရုံသို့ စိတ်ကို မထွက်စေရအောင် ကြောင့်ကြ စိုက်ထုတ်ခြင်း, ငိုက်မျဉ်းမှု, မှိုင်ငေးမှု, မေ့မောမှု မရှိစေရအောင် မိမိစိတ်ကို ထွက်သက်ဝင်သက် တည်းဟူသော အာရုံ၌ အတွင်စေ့ဆော်ခြင်းကို ဆိုသတည်း။

စိတ်အမှတ် ပြုမှုမြဲစေ

နှာခေါင်းဝ၌ မိမိစိတ်ကို အခိုင်အမြဲ စိုက်ထား၍ ထိုအရပ်၌ ထွက်သက် လေခတ်လာသောအခါ ထွက်သက်ဟူ၍, ဝင်သက်

www.dhammaransi.com

လေခတ်လာသောအခါ ဝင်သက်ဟူ၍ စိတ်အမှတ်ပြုမှု မြဲစေရမည်၊ ထိုသို့အားထုတ်သော ကာယိက ဝီရိယ, စေတသိက ဝီရိယ ၂-ပါးသည် **သမ္မာဝါယမ မဂ္ဂင်** မည်၏၊ ထိုသို့ အားထုတ်၍ လဒ္ဓွ, တလ, နှစ်လ စသည် ရှိလတ်သော် ထွက်သက် ဝင်သက်၌ သတိတရားသည် ခိုင်ခံ့စွာတည်၏၊ ထိုသတိတရားသည် **သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်** မည်၏၊ ထွက်သက်ဝင်သက် အာရုံ၌ စိတ်၏ တည်ငြိမ်ခြင်း သမာဓိ တရားသည် တိုးပွား၍ လာ၏။ ထို သမာဓိတရားသည် **သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်** မည်၏၊ သမာဓိက္ခန္ဓ မဂ္ဂင်သုံးပါး ထူထောင်မိ၏။ စိတ်ရူး စိတ်နောက်သည် တနေ့ တခြား ပျောက်ကင်း၍ သွား၏၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံနှင့် တွေ့ ကြုံလျှင် မိမိတို့စိတ်ကို အစိုးမရမှုသည် လူတိုင်းမှာပင် သိမြင် ထင်ရှားလျက်ရှိကြ၏၊ လောက၌ စိတ်ကို အစိုးမရကြသော သူရူးသူနှမ်းများသည် လောက အရေးအရာတို့၌ အသုံးမကြ ဖြစ်၏၊ ထို့အတူ လောက၌ လူကောင်း သူကောင်း ဆိုရ သော သူတို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းမှု၌ကား- စိတ်ကို အစိုးမရ ကြသော သူရူး သူနှမ်းအရာ၌ပင် တည်ကြကုန်၏၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း မှုနှင့်ပင် တွေ့ကြုံလျှင် အသုံးမကျ ရှိနေကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် စိတ်ရူး စိတ်နောက်တို့ကို ပျောက်ကင်းကြစေခြင်းငှာ ဤသမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သုံးပါးကို အားထုတ်ကြရကုန်သ တည်း။

(ဤသမာဓိမဂ္ဂင်အရာ၌ ကြွင်းကျန်သော ပြောဆိုဘွယ် အရပ်ရပ် တို့ကို ငါတို့စီရင်သော ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ အာနာပါနဒီပနီ စာအုပ် တို့မှာ ယူကြလေ။)

www.dhammaransi.com

စိတ်ရှုးပျောက်နိုင်ပုံ

ဥပစာရ ဘာဝနာ, အပ္ပနာ ဘာဝနာ များသို့ မပေါက် မရောက်ကြ ကုန်သော်လည်း တနေ့တနေ့လျှင် ၁-နာရီအတွင်း ၂-နာရီအတွင်းမှာ အာနာပါနအာရုံ၌ မိမိစိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ နေအောင် ထားနိုင်ကြလျှင်ပင် အလိုရှိရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှု၌ စိတ်ကို ထားခြင်းငှာ လွယ်ကြကုန်တော့သည်၊ သမဓိက္ခန္ဓ မဂ္ဂင်သုံးပါး ထူထောင်၍ စိတ္တ ဝိသုဒ္ဓိဘုံ၌ တည်သော သူအား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အစီးအပွား ဖြစ်ကုန်သော အဘိဇ္ဈာ ဗျာပါဒ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော မနောဒုစ္စရိုက် သုံးပါးတို့သည် ကင်းကွာ ကုန်၏၊ ဒိဋ္ဌိ၏ မနောကံ ဟူသော ဒုတိယဘုံကြီးသည် ထကြွ လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ ငြိမ်ဝပ်လေ၏၊ နီဝရဏ တရားတို့ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ်ရှုးစိတ်နောက်သည် ပျောက်ငြိမ်းလေ၏၊ ဤကား သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါး ထူထောင်ပုံတည်း။

ပညာက္ခန္ဓာ ထူထောင်ရာကာလ

သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သုံးပါးတို့သည် ခံယူဆောက်တည်မိလျှင်ပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခဏမှစ၍ မကျူး လွန်သမျှ ကာလပတ်လုံး သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံသောသူမည်၏၊ ခံယူ ဆောက်တည်သော နေ့၌ပင်လျှင် သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် အလုပ်ကို အားထုတ်ထိုက်၏၊ သမာဓိက္ခန္ဓ မဂ္ဂင်သုံးပါးတို့သည် လည်း လုံ့လဝီရိယ ကောင်းလှသောသူတို့မှာ ၅-ရက် ၁၀-ရက် မျှနှင့်ပင် စိတ်ရှုးစိတ်နောက်ပျောက်၍ ထွသတ်ဝင်သက်အာရုံ၌ စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သဖြင့် ၅-ရက် ၁၀-ရက် ပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုအခါမှစ၍ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတ စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော သူမည်၏၊ ထိုအခါမှစ၍ ပင်လျှင် ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် အလုပ်ကို အားထုတ်လိုက်၏။

သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ထူထောင်ပုံ ပြီး၏။

× × ×

ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ထူထောင်ပုံ

အစမှစ၍ တည်ထောင်မှု

ဤသို့လျှင် သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတို့၌ ကောင်းစွာ တည်သောသူသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ ပဌမ ဘုံကြီးကို တူးဖြိုး ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူသော ပညာက္ခန္ဓ မဂ္ဂင်တရား ၂-ပါးကို ထူထောင်ရာ၏၊ ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင်တရား ၂-ပါး ထူထောင်မှုဆိုသည်ကား-ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ,ပဋိပဒါဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, လောကုတ္တရာဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိဟု ဆိုအပ်သော ပညာဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးတို့ကို အစမှစ၍ တည်ထောင်မှုတည်း။

တည်ထောင်ပုံကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုအံ့၊ မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာတခုလုံး၌-

ခက်မာမှု, နူးညံ့မှု ၂-ပါးသည် ပထဝီဓာတ် မည်၏။ ဖွဲ့စေးမှု, ယိုစီးမှု, ၂-ပါးသည် **အာပေါဓာတ်** မည်၏။ ပူနွေးမှု, ချမ်းအေးမှု, ၂-ပါးသည် **တေဇောဓာတ် မည်၏၊**

ထောက်ကန်မှု, လှုပ်ရှားမှု ၂-ပါးသည် ဝါယောဓာတ် **မည်၏။**

www.dhammaransi.com

ဦးခေါင်းအင်္ဂါ တခုလုံးသည် ခေတ်လေးပါး အစုအခဲသာ ဖြစ်၏၊ အလုံးစုံသော ကိုယ်အင်္ဂါ, အလုံးစုံသော ခြေအင်္ဂါ, လက်အင်္ဂါ ဟူသမျှသည် ခေတ်လေးပါး အစုအခဲသာဖြစ်၏၊ အလုံးစုံသော ဆံပင်, အလုံးစုံသော မွေးညှင်း, အလုံးစုံသော ခြေသည်း, လက်သည်း, အလုံးစုံသော သွား, အလုံးစုံသောအရေ, အလုံးစုံသော အသားစိုင်, အသားခဲ, အလုံးစုံသော အကြော, အလုံးစုံသော အရိုး, အလုံးစုံသော ရိုးတွင်း ခြင်ဆီ, အလုံးစုံသော အညှို့ခဲ, နှလုံးခဲ, အသည်းခဲ, အမြှေး, အဖျဉ်း, အဆုတ်, အူမ, အူသိမ်, အစာသစ်, အစာဟောင်း, ဦးနှောက် ဟူသမျှသည် ခေတ်လေးပါး အစုအခဲ ချည်းဖြစ်၏။

"ခက်မာ-ဖွဲ့စေး ပူးအေး-ထောက်ကန်"

ခေတ်လေးပါးအစဉ်

ခက်မာ၌ ခက်မာ, နူးညံ့, ၂-ပါးကိုယူ။
ဖွဲ့စေး၌ ဖွဲ့စေး, ယိုစီး ၂-ပါးကိုယူ။
ပူအေး၌ထက်သော တေဇော, နုံ့သော တေဇော ၂-ပါးကိုယူ။
ထောက်ကန်၌ ထောက်ကန်လှုပ်ရှား ၂-ပါးကိုယူ။

၁။ ခက်မာ မှုကား ထက်သန်သော ပထဝီတည်း။ နူးညံ့မှုကား နုံ့သော ပထဝီတည်း။

၂။ ဖွဲ့စေးမှုကားနုံ့သော အာပေါတည်း၊ ယိုစီးမှုကား ထက်သော အာပေါတည်း။

www.dhammaransi.com

၃။ ပူနွေးမှုကား- ထက်သော တေဇောတည်း၊ အေးချမ်းမှုကား- နုံ့သော တေဇောတည်း။
၄။ ထောက်ကန်မှုကား- နုံ့သော ဝါယောတည်း၊ လှုပ်ရှားမှုကား- ထက်သောဝါယောတည်း။

(၁) ခက်မာနူးညံ့

ပကတိသော ချိပ်ခဲ၌ ထက်သော ပထဝီမျိုး တည်ရှိ၍၊ ခက်မာမှုထင်ရှား၏၊ မီးထိသောအခါ၌ ခက်မာသော ပထဝီမျိုးသည် အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျောက်၍၊ နူးညံ့သော ပထဝီမျိုးသည် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်၏၊ တဖန် မီးနှင့်ကင်းကွာပြန်သောအခါ နူးညံ့သော ပထဝီအစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျောက်၍၊ ခက်မာသော ပထဝီမျိုး အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်၏။

(၂) ဖွဲ့စေးယိုစီး

ထို ပကတိသော ချိပ်ခဲ၌ နုံ့သော အာပေါမျိုး တည်ရှိ၍၊ ဖွဲ့စေးမှု ထင်ရှား၏၊ မီးထိသောအခါ ဖွဲ့စေးသော အာပေါမျိုး အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျောက်၍၊ ယိုစီးသော အာပေါမျိုး အစဉ်အတိုင်းဖြစ်ပေါ်၏၊ တဖန် မီးနှင့်ကင်းကွာပြန်သောအခါ ယိုစီးသော အာပေါမျိုးအစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျောက်၍၊ ဖွဲ့စေးသော အာပေါမျိုးအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်၏။

(၃) အေးချမ်း ပူနွေး

ထို ပကတိသော ချိပ်ခဲ၌ နုံ့သော တေဇောမျိုး တည်ရှိ၍၊ အေးချမ်းမှုထင်ရှား၏၊ မီးထိသောအခါ အေးချမ်းသော တေဇောမျိုး အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျောက်၍၊ နွေးသော ပူသော တေဇောမျိုး အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်၏၊ တဖန် မီးနှင့်ကင်းကွာ

www.dhammaransi.com

ပြန်သောအခါ ခန္ဓာသော ပူသော တေဇောမျိုး အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျောက်၏၊ အေးချမ်းသော တေဇောမျိုး အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်၏။

(၄) ထောက်ကန်လှုပ်ရှား

ထို ပကတိသော ချိပ်ခဲ၌ နုံ့သောဝါယောမျိုး တည်ရှိ၏၊ ထောက်ကန်မှု ထင်ရှား၏၊ မီးထိသောအခါ ထောက်ကန်သော ဝါယောမျိုး အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျောက်၏၊ လှုပ်ရှားသော ဝါယောမျိုး ဖြစ်ပေါ်၏၊ တဖန် မီးနှင့်ကင်းကွာပြန်သောအခါ လှုပ်ရှားသောဝါယောမျိုး ချုပ်ပျောက်၏၊ ထောက်ကန်သော ဝါယောမျိုးဖြစ်ပေါ်၏။

ဖြစ်ပေါ်မှုစုသည် "ဥဒယ" မည်၏။ ချုပ်ပျောက်မှုစုသည် "ဝယ"မည်၏၊ ဥဒယဗ္ဗယ, ဖြစ်၏။

ဤကား- ဝိပဿနာအရာ၌ ဖြစ်မှု ချုပ်မှု ခေါ်သော ဥဒယဗ္ဗယ သဘောကို ကြံဖန်နိုင်ကြစေခြင်းငှာ ချိပ်ခဲ၌ ထင်ရှားလှစွာသော ဓာတ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို စံပြုရန် ဖေါ်ပြသော စကားရပ်ဘည်း။

တိုး,ဥဒယ ဆုတ်,ဝယ

ဦးခေါင်းအင်္ဂါစု, ကိုယ်အင်္ဂါစု, ခြေအင်္ဂါစု, လက်အင်္ဂါစုသည် ထိုချိပ်ခဲနှင့် တူ၏၊ တကိုယ်လုံး အေးမှုဟူသော ဥတုဓာတ်မီး ၂-ပါးသည် အမြဲလျှင် ဆုတ်ချည်တက်ချည် နေကြ၏၊ နေထွက်သည်မှစ၍ မွန်းတိမ်း ၂ နာရီ တိုင်အောင် တကိုယ်လုံး၌ ပူသောဥတု အဆင့်ဆင့်တိုးတက်၏၊ အေးသော ဥတု အဆင့်ဆင့်ဆုတ်ယုတ်၏၊ ထိုမှနောက်၌ အေးသောဥတု တိုးတက်၏၊ ပူသောဥတု ဆုတ်ယုတ်၏၊ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌမှု ဖြစ်ကြ

www.dhammaransi.com

သည်၊ အနည်းငယ်မျှအချက်ကို ဘော်ပြလျှင် အချက်များစွာကို မြင်နိုင်ကြကုန်ရာ၏၊ အပူဥတုတိုးတက်သောအခါ၊ဦးခေါင်းအင်္ဂါအစရှိသော ကိုယ်ခန္ဓာစုသည် ချိပ်ခဲကို မီးထိသောအခါနှင့်တူ၏၊ အအေးဥတု တိုးတက်သောအခါ ကိုယ်ခန္ဓာစုသည် ချိပ်ခဲမှာ မီးနှင့်ကင်းကွာသော အခါနှင့်တူ၏၊ အေးမှု ပူမှု ဥတု ၂-ပါးသည် နာရီအစဉ်အတိုင်း တက်တုံဆုတ်တုံ ခနကြကုန်၏၊ အေးမှုတိုးတက်လျှင် ပူမှုဆုတ်လျော့၏၊ ပူမှုတိုးတက်လျှင်အေးမှုဆုတ်လျော့၏၊ တိုးတက်သည်ကို "ဥဒယ"ဆို၏၊ ဆုတ်လျော့သည်ကို "ဝယ"ဆို၏။

(ပူမှု, အေးမှု ၂-ခုတို့တွင် တခုတိုးတက်မှုနှင့် တခုဆုတ်လျော့မှု ၂-ပါးသည် ပြိုင်မြဲတည်း။)

တက်တုံကျတုံ ဓာတ်လေးစုံ

ဤအေးမှု ပူမှု ဥတု ၂-ပါးတို့၏ တက်မှု ဆုတ်မှုကို အစွဲပြု၍ ခက်မာမှု, နူးညံ့မှု ဟူသော ပထဝီ ၂-မျိုးတို့သည်လည်း၊ အမြဲလျှင် တက်တုံကျတုံ နေကြကုန်၏၊ ထို့အတူ ဖွဲ့စေးမှု ယိုစီးမှုဟူသော အာပေါ ၂-မျိုး, ထောက်ကန့်မှု လှုပ်ရှားမှု ဟူသော ဝါယော ၂-မျိုးတို့သည်လည်း အမြဲလျှင် တက်တုံ ကျတုံ နေကြကုန်၏၊ ဦးခေါင်းအင်္ဂါအစရှိသော ကိုယ်ခန္ဓာ အစုတို့၌ ဓာတ်လေးပါးတို့သည် ပွက်ပွက်ဆူသော အိုးကြီး၏ အတွင်း၌ တဆူဆူတရှုရှု ဖြစ်ကာ ပျက်ကာ နေကြကုန်သော ရေပွက်ငယ်တို့နှင့် အလားတူကုန်၏၊ ကိုယ်ခန္ဓာကြီး တခုလုံးသည် ရေမြှုပ်တုံးကြီး ရေမြှုပ်ခဲကြီးနှင့်တူလှ၏၊ ရေပွက်ငယ်တို့၌ အခိုးရိပ် အငွေ့ရိပ်တို့သည် တင်ကုန်၏၊ ရေပွက်ငယ်တို့ ချုပ်ပျက်တိုင်း ချုပ်ပျက်တိုင်း ရေပွက်ငယ်တို့၌ မှီသောအရိပ်တို့သည် ချုပ်ပျက်လေကုန်၏။

www.dhammaransi.com

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

ထို့အတူ ခါတ်လေးပါးတို့၌ မှီကြကုန်သော မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နံမှု၊ လျက်မှု၊ တွေ့ထိမှု၊ သိမှုဟူသော နာမ်တရားတို့သည်လည်း ထိုထိုခါတ်လေးပါး ချုပ်ပျက်ရာသို့ ပါကြလေကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိညာဏ် ခြောက်ပါးတို့နှင့်တကွသော ခါတ်လေးပါးတို့သည်။

ခိုင်မြဲသော သဘော မရှိကြကုန်သောကြောင့် အနိစ္စတို့သာတည်း။

ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဘေးနှင့် အမြဲယှဉ်သောကြောင့် ဒုက္ခတို့သာတည်း။

အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်ကြကုန်သောကြောင့် အနတ္တတို့သာတည်း။

(ဤကား ဦးခေါင်းအင်္ဂါမှစ၍ ကိုယ်အင်္ဂါ အရပ်ရပ်တို့၌ပညာကွန့်မြူနှ မဂ္ဂင် ၂-ပါး ထူထောင်ပုံတည်း။)

ပညာကွန့်မြူနှမဂ္ဂင် ထူထောင်ပုံပြီး၏။

× × ×

ဦးခေါင်း၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ

ဦးခေါင်းအင်္ဂါ ခါတ် ၄-ပြား

ဦးခေါင်းအင်္ဂါရှိ ခါတ်လေးပါးတို့၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံကို ပြဆိုပေအံ့။ ဦးခေါင်းမှာ ဆံပင်အင်္ဂါ၊ မွေးညှင်းအင်္ဂါ၊ အရိုးအင်္ဂါတို့၌ ခက်မာမှုအပြည့်ရှိ၏၊ အရေအင်္ဂါ၊ အသားအင်္ဂါ၊ အသွေး အင်္ဂါ၊ ဦးနှောက်အင်္ဂါတို့၌ နူးညံ့မှုအပြည့်ရှိ၏၊ ၎င်းခက်မာမှု၊ နူးညံ့မှု ၂-ပါးသည် ပထဝီခါတ်မည်၏၊ ဦးခေါင်းအင်္ဂါတခုလုံးသည် ထို ပထဝီ ၂-မျိုးပြည့်

www.dhammaransi.com

လျက်ရှိ၏၊ အာပေါလည်း ပြည့်လျက်ရှိ၏၊ တေဇောလည်း ပြည့်လျက်ရှိ၏၊ ဝါယောလည်း ပြည့်လျက်ရှိ၏၊ ပထဝီသည် ဦးခေါင်း မဟုတ် အာပေါ၊ တေဇော ဝါယောသည် ဦး ခေါင်း မဟုတ် ဓာတ်လေးပါးမှ အလွတ် ဦးခေါင်းဟူ၍ အသီးအခြားလည်း မရှိ။

သိ၊ မှတ်၊ ထင်၊ မြင်

အကြင်သူတို့သည် ဓာတ် လေး ပါး ကို ပိုင်း ပိုင်း ခြား ခြား မသိကြကုန်၊ ထိုသူတို့သည် ခက်မာမှု စသည်တို့ကို ထိုထိုဓာတ်ဟူ၍ မသိကြကုန် ဦးခေါင်းဟူ၍သာ သိကြကုန်၏၊ ဦးခေါင်းဟူ၍သာ မှတ်ကြကုန်၏၊ ဦးခေါင်းဟူ၍သာ ထင်ကြကုန်၏၊ ဦးခေါင်းဟူ၍သာ မြင်ကြကုန်၏၊ ဦးခေါင်းဟူ၍ သိမှုသည်ကား စိတ်၏ ဘောက်ပြန်မှုတည်း။

ဦးခေါင်းဟူ၍ မှတ်မှုသည်ကား သညာ၏ ဘောက်ပြန်မှုတည်း၊ ဦးခေါင်းဟူ၍ ထင်မှုသည်ကား မာန၏ အထင်ကြီးမှုတည်း၊ ဦးခေါင်းဟူ၍ မြင်မှုကား ဒိဋ္ဌိ၏ ဘောက်ပြန်မှုတည်း။

ဓာတ်လေးပါးတို့ကို ဦးခေါင်းဟူ၍ သိမှု၊ မှတ်မှု၊ ထင်မှု၊ မြင်မှုသည် ဓာတ် လေး ပါး တို့ ကို နိစ္စဟူ၍ အတ္တဟူ၍ သိမှု၊ မှတ်မှု၊ ထင်မှု၊ မြင်မှုပေတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုအမှုစုသည် အနိစ္စ၊ အနတ္တဖြစ်သော ဓာတ်လေးပါးကို နိစ္စ၊ အတ္တဟူ၍ ဖေါက်ပြန်သော သိမှတ် ထင်မြင်မှုဖြစ်လေသတည်း။

မှောက်မှားမှု

ဓာတ်လေးပါးသည် တနာရီအတွင်းမှာပင် အခါတရာမက ချုပ်ပျက်ခြင်းရှိသော တရားမျိုးဖြစ်သောကြောင့် "ခယဋ္ဌေန

www.dhammaransi.com

အနိစ္စံ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ” ဟူသည်နှင့်အညီ အနိစ္စ တရားမျိုး, အနတ္တတရားမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်၏၊ ဦးခေါင်း မည်သည် လူသေ၍မှ မပျက်သေး၊ သင်းချိုင်းသုသာန်သို့ ရောက်အောင် ဦးခေါင်းအတိုင်း တည်ရှိသေး၏၊ ထို့ကြောင့် နိစ္စမျိုး, အတ္တမျိုးမည်၏။

ထို့ကြောင့် ခေတ်လေးပါးကို ဦးခေါင်းဟူ၍သိမှတ် ထင်မြင်မှုသည် အနိစ္စကို နိစ္စဟူ၍ အနတ္တကို အတ္တဟူ၍ ဖေါက်ပြန် မှောက်မှားမှု ဖြစ်လေသတည်း။

မသိကုန်သည့်အတွက်

ဦးခေါင်းရှိ အင်္ဂါအစိပ်တို့မှာလည်း ခေတ်လေးပါး တို့ကို ဆံပင်ဟူ၍ သိမှတ်ထင်မြင်မှု, ခေတ်လေးပါးတို့ကို မွေးညှင်းဟူ၍, သွားဟူ၍, အရေဟူ၍, အသားဟူ၍, အကြောဟူ၍, အရိုးဟူ၍, ဦးနှောက်ဟူ၍ သိမှတ်ထင်မြင်မှုသည် အနိစ္စဖြစ်သော ခေတ်လေးပါးတို့ကို နိစ္စဟူ၍, အနတ္တဖြစ်သော ခေတ်လေးပါး တို့ကို အတ္တဟူ၍ ဖေါက်ပြန်မှောက်မှားသော အမှုတို့သာတည်း၊ ခက်မာမှုအစရှိသော ခေတ်လေးပါးတို့ကို ခေတ်ဟူ၍ မသိကြကုန်သည့်အတွက် ခက်မာမှု အစရှိသည်တို့ကိုပင်လျှင် ဦးခေါင်းဟူ၍, ဆံပင်ဟူ၍, မွေးညှင်းဟူ၍, သွားဟူ၍, အရေဟူ၍, အသားဟူ၍, အကြောဟူ၍, အရိုးဟူ၍, ဦးနှောက်ဟူ၍, စိတ်၌ ကြောင်ကြောင်ကြီး ထင်မြင်၍နေမှုသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တည်း။

ကောင်းစွာထင်မြင်မှု

ခက်မာမှုသည် ပထဝီခေတ် ပေတည်း၊ ဦးခေါင်း မဟုတ်, ဆံပင်မဟုတ်, မွေးညှင်းမဟုတ်, သွားမဟုတ်, အရေမဟုတ်,

www.dhammaransi.com

အသား မဟုတ်, အကြော မဟုတ်, အရိုး မဟုတ်, ဦးနှောက် မဟုတ်။

ဖွဲ့စေးမှုသည် အာပေါဓာတ်ပေတည်း။
ပူမှု, အေးမှုသည် တေဇောဓာတ်ပေတည်း။
ထောက်ကန်မှု, လှုပ်ရှားမှုသည် ဝါယောဓာတ်ပေ တည်း။

ဦးခေါင်းမဟုတ်, ဆံပင်မဟုတ်, မွေးညှင်းမဟုတ်, သွား မဟုတ်, အရေမဟုတ်, အသားမဟုတ်, အကြောမဟုတ်, အရိုးမဟုတ်, ဦးနှောက်မဟုတ် သဘောအားဖြင့် ဦးခေါင်း ဟူ၍မရှိ, ဆံပင်ဟူ၍မရှိ, မွေးညှင်းဟူ၍မရှိ, သွားဟူ၍မရှိ, အရေဟူ၍မရှိ, အသားဟူ၍မရှိ, အကြောဟူ၍မရှိ, အရိုး ဟူ၍မရှိ,ဦးနှောက်ဟူ၍မရှိဟု စိတ်၌ကောင်းစွာထင်မြင်မှုသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။

(ကြွင်းသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌လည်း ဦးခေါင်းအင်္ဂါ၌ကဲ့သို့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံကို အကုန်သိမြင်လေ။)

မြားနှင့်ချိန်သောလက်

ဓာတ်လေးပါးတို့ကို ခြားနားစွာ ထင်မြင်ခြင်းငှာ ယုတ္တိ နည်းလမ်းတို့ကို ကြံဖန်မှုသည် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မည်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သည် မြားနှင့်တူ၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် မြားကို စက်ကွင်း၌ ဖြောင့်မတ်စွာ ဝင်စေခြင်းငှာ ချိန်ရွယ်သောလက်နှင့် တူ၏၊ ဤကား- အကျဉ်းအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဟူသော ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၂-ပါးတို့ကို ထုထောင်ပုံတည်း။

(အကျယ်ကိုမူကား ငါတို့စီရင်သော ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ, ဘာဝနာ ဒီပနီ စသည်တို့မှယူလေ။)

www.dhammaransi.com

စွဲမြဲကြရမည်

ဤသို့လျှင် ဦးခေါင်းအင်္ဂါမှစ၍ တကိုယ်လုံး၌ ဓာတ်ကြီးလေးပါးနှင့် မြင်မှုကြားမှု အစရှိသော ဝိညာဏ်ဓာတ်တို့၏ ပွက်ပွက်ဆူသော အိုးတွင်း၌ ရေပွက်ငယ်တို့ကဲ့သို့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပေါ်မှု ပျက်ဆုံးမှု ဥဒယဗ္ဗယ အချက် အနိစ္စလက္ခဏာ အနတ္တလက္ခဏာ ၂-ပါးကို ရှုမှု, ကြံဖန်မှု ဟူသော ပညာက္ခန္ဓ မဂ္ဂင် ၂-ပါး ထူထောင်မိသည်ရှိသော် အဆင့်ဆင့် အထင်အမြင် တိုးပွား၍ သွားစေခြင်းငှာ အသက်ထက်ဆုံး စွဲမြဲကြရမည်၊ တောင်သူ လယ်ယာလုပ်သောသူတို့မှာ တောင်သူလယ်ယာ လုပ်ကိုင်မှုတဖက်, ဦးခေါင်းစသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ ဓာတ်သဘာဝတို့၏ ဥဒယဗ္ဗယကို ရှုမှုတဖက်, ဤသို့ အလုပ် ၂-ခုဖက် တွဲ၍ အားထုတ်ကြရမည်။

ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့

စွဲမြဲဖန်များလတ်သော် ဓာတ်အစုတို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို အလင်းမြင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်အမြင်သည်၊ တကိုယ်လုံး အလင်းပေါက်၏၊ တကိုယ်လုံး၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ ပဌမဘုံကြီးသည် ကွယ်ပျောက်၏၊ အနမတဂ္ဂသံသရာက အစဉ်အမြဲ တည်ထောင်၍ လာခဲ့သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပဌမဘုံကြီးသည် ချုပ်ငြိမ်း၏၊ တကိုယ်လုံးသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီး ဖြစ်၏၊ ဒုစ္စရိုက်ဆယ်ပါးတို့သည် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏၊ သုစရိုက်ဆယ်ပါးတို့သည် အစဉ်အမြဲ တည်ကုန်၏၊ အပါယ်သံသရာကြီးသည် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်း၏၊ လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘဝ ဟူသော သုဂတိ

www.dhammaransi.com

သံသရာသည်သာလျှင် ကျန် ရှိ၏၊ ဘုံစဉ်စံအရိယာ အဖြစ်သို့ ရောက်၏။

(ဤတွင်ရွေ့ကား- သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သုံးပါး, သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သုံးပါး,ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ရှစ်ပါးဟူသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအလုပ်ကို အကျယ် ပြဆိုပုံတည်း။

ဦးခေါင်း၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ ပြဆိုခန်းပြီး၏။

× × ×

မဂ္ဂင် ၈-ပါး ထူထောင်ပုံအကျဉ်း

အကျဉ်းပြဆိုမှုကား- အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို လုံခြုံစွာ စောင့် ထိန်းမှုသည် သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ ဟူသော သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် အလုပ်တည်း။

အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်မှုသည် သမ္မာဝါယမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ ဟူသော သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် အလုပ် တည်း။

ဦးခေါင်းအင်္ဂါမှစ၍ ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဝိညာဏ် ခြောက် ပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက် အထင်အမြင် ပေါက်အောင် ရှုမှုသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဟူသော ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၂-ပါးအလုပ် တည်း။

ဥဒါဏ်ဝီရိယစွမ်း ကောင်းမှု

သုက္ခ ဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နည်းလမ်းအားဖြင့်မူကား- အာနာပါန အစရှိသော အမထအလုပ်ကို အသီးအခြား မလုပ် ပြီ၊ သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါးကို ဆောက်တည်ပြီးလျှင် မညာက္ခန္ဓ မဂ္ဂင်အလုပ်ကို ထူထောင်၍ အားထုတ်၏၊ သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သုံးပါးသည် ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၂-ပါးနှင့် ဘက်တွဲ၍ ပါလေ၏၊ ပဉ္စင်္ဂိကမဂ် ဟူ၍ခေါ်၏၊ မဂ္ဂင်ငါးပါး တပေါင်းတည်း

www.dhammaransi.com

ဖြစ်ပွား၍သွား၏၊ ရှေးသီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သုံးပါးနှင့်ပေါင်းသော် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်၏၊ စိတ်ရှုးစိတ်နောက်ပျောက်ကင်း၏၊ဉာဏ်စွမ်း, ဝီရိယစွမ်း ကောင်းလှမှတော်သည်။

ဆင်ခြင်တိုင်းပေါက်၏

ယခုဘဝ၌သော်၎င်း၊ နောက်ဘဝ၌သော်၎င်း၊ အကြင်အခါ၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်အမြင်သည် တကိုယ်လုံး၌ အလင်းပေါက်၏။ ထိုအခါ၌ ဉာဏ်နှင့် ဆင်ခြင်တိုင်း ဆင်ခြင်တိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ မရှိဟု ဉာဏ်၏ပြခန်းခြင်းသည် ထင်ရှားပေါ်လာ၏။ သတ္တဝါဟူ၍မရှိ, မိန်းမ,ယောကျ်ားဟူ၍မရှိ, ငါဟူ၍မရှိ,မည်သူဟူ၍မရှိ, ဦးခေါင်း ခြေလက် စသည်မရှိ, ဆံပင် မွေးညှင်းစသည် မရှိဟူ၍ ဉာဏ်၏ပြခန်းခြင်းသည် ထင် ရှား ပေါ် လာ ၏၊ ထိုသို့ ပေါ် လာသောအခါ၌ ဦးခေါင်းအင်္ဂါ၌ရှိသော ခက်မာမှုစသည်ကို ဦးခေါင်းဟူ၍ အ ရိုး အ စဉ် ကြောင်ကြောင်မြင်၍နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် ကွယ်ပျောက်၏၊ ဦးခေါင်းဟူ၍မရှိ, ဓာတ် အစုသာ ရှိသည်ဟူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်အမြင်သည် ဆင်ခြင် တိုင်း ပေါက်၏။

(တကိုယ်လုံး၌ ထို့နည်းတူသိလေ။)

ချမ်းသာသုံးပါး ခံစားလျက်

ဤသို့လျှင် တကိုယ်လုံး၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဟူသော ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင်ကြီး ၂-ပါး တည်ရှိသောအခါ၌ အပါယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါးသည် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်း၏၊ ထိုသူသည် ထိုခဏမှစ၍ အပါယ်သံသရာ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်

www.dhammaransi.com

သော ဝဋ်ဒုက္ခအပြီး ကျွတ်လွှတ်၏၊ သဥပါဒိသေသေ ပဌမနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လေ၏၊ ပဌမနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ ပဌမနိဗ္ဗာန် ဘုံသား အဖြစ်၌တည်၏၊ ဒုက္ခလက္ခဏာဉာဏ်အမြင် ကျန်ရှိသေးသော ကြောင့် လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာ တို့ကို သာယာသော တဏှာမာနတို့လည်း ကျန်ရှိကုန်သေး၏၊ ဘုံစဉ်စံ အဖြစ်၌တည်၍ ထို ချမ်းသာသုံးပါးတို့ကို ခံစားစံစားလျက် ရှိသေး၏။

ဤကားအကျဉ်းပြဆိုနည်းတည်း။

ဤတွင်၍ မဂ္ဂင် ၈-ပါး ထူထောင်ပုံပြီး၏။

မဂ္ဂင်ဒီပနီကျမ်းပြီးပြီ။

www.dhammaransi.com

သံဝေဂလေးချိုးကြီး

၁။ မိုက်မလင်းနိုင်လို့၊ မြိုက်ခင်းညာဆီမှာ၊ ခါတော်မှီ သိမဝေ့နိုင်ဘု၊ ဒီကြေ့တွင် နေ့ကုန်မျောပြန်ရ၊ အတော ဘယ် မသတ်နိုင်တဲ့ ရဟာတ်ဘွေ။

၂။ ငါးရပ်ကယ်စုံညီ၊ ဒုလ္လဘီငယ်၊ ကြုံမှီခုခေတ်၊ မြန်ခင်း ဇမ္ဗူ၊ မှန်ကင်းငယ်ထူ၊ လူထက်လူဖြစ်ပါလျက်၊ အနှစ်ကယ် မနွယ်၊ အကာတောမှာ၊ မျှာမောကျယ်လို့၊ အကယ်ယောင် ယောင်၊ အမြင်မဖြောင့်၊ အညင်ထောင့်၊ မှောင့်ထက်မှောင်၊ သန်းကောင်လမိုက်၊ မိုဃ်းတိမ်မြေးတဲ့၊ မီးသွေးတိုက်မှာ၊ အလိုက်ကယ်ဘာသာ၊ အမြင်မငွေ့၊ အထင်ရွှေနှင့်၊ အလေ့ရှာ လျက်၊ အခါနှာရီ၊ ရွှေရွှေငယ်ချီ၊ တိတိဆန်းဆုတ်၊ ရတုအစဉ်၊ လုလုငယ်နှင်၊ အတွင်ချုပ်လို့၊ သုတ်သုတ်ကယ်ရက်ရေ၊ ဇရာ လက်မှာ၊ အသက်သာကြွေတော့တယ်၊ အသေသတ်လက်မရွံ့ကို၊ အသက်ခွန် ပဏ္ဏာသွင်းရန်ဘို့၊ ထမင်းအစာစုံနှင့်၊ ခန္ဓာရုံ ပြုံပြ တည်းဆီက၊ အငြိုးဖြေကာ စောင့်ရှာကြ၊ စိုးနှောင့်သရှေ်။

၃။ သို့ပါမူလဲ၊ ပူနွယ်ဆွေးနွယ်၊ အရေးကျယ်တွေကို၊ အေး ဘွယ်ထင်မှတ်၊ အစုမမြင်၊ ဘဝလျဉ်၊ အစဉ်တော်ဟာမို့၊ မသတ် ကယ်အာသာ၊ အာရုံမွေ၊ ပြာပုံမှာ၊ ရသာရှာလျက်၊ ငါတလူ လူ၊ ပမာမူ၊ ရွာသူဘို့ဝက်၊ အစားများထူ၊ အသားလူ၊ ဆူလေ လေ ခက်ပါလျက်၊ ရမ္မက်ကယ်မာန်ဝင်၊ သူ့အသင်းမှာ၊ သူမင်း ဘဲ ထင်လိုက်လို့၊ ရှင်နိုင်မျှဝက် ပညာနှင့်လို၊ အချက်မှန်ပေါ် မလင်းစေဘို့၊ ဖေါ်သင်းရွှေ မိတ်သင်ယှက်သည့်၊ ခင်မက်ဘွယ်

www.dhammaransi.com

အရံစုံပ၊ မာန်တဂုဏ် ဟန်ပုံနှင့်ဖုံးရှာကြ၊ ရှုံးပလေ၊ ထုံးမြေပြာစု မိတ်တွေမို့။

၄။ ငါတလုံးနယ်၊ အနွန်း ငယ် ကျယ်၊ သုံးသွယ်မြုံသိုက်၊ ဘုံဘသို့ကိမှာ၊ တုန်ရိုက်ကယ်ဆူညံ၊ မြူမချန်၊ ပူလုံ့တောက်ညီး၊ အမြဲစတော၊ မစဲချွေ၊ အသေမီးတဲ့၊ အပြီးငယ်ကုန်စင်၊ ဘုံတခွင်ကို၊ အတွင်လောင်မြိုက်၊ အပြောင်တိုက်လို့၊ အမှိုက်ကယ်ဝင်္ခွနှယ်၊ အဖြစ်မစဲ၊ သစ်သစ်လဲ၊ သဲသဲကြွယ်လည်း၊ အကယ်မလောက်၊ သူကသာမောက်တော့၊ နောက်နောက်ကမ္ဘာ၊ ဖန်ဖန်လာလဲ၊ အခါသူ့တွင်၊ တခုသာထင်ကြရ၊ သင်္ခတရုပ်နာမ်ငယ်၊ အဟုတ် ညာဏ် မတင်စီးနိုင်ရ၊ သည်မီးဟာ ဘယ်တကိန်းမှာမှ၊ ငြိမ်းပါ့ မယ်လို့။

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၆-ခုနှစ်အတွင်း၊ မုံရွာမြို့မှ မဏ္ဍလေးမြို့တော်ခနေကင်းဝန်မင်းကြီးထံပေးသည့် သံဝေဂလေးချိုးကြီး။

အဓိပ္ပါယ်ပြန်ချက်

၁။ မိုက်လမင်းဆိုသည်ကား- သစ္စာလေးတန် အမှန်လေးချက်ကို သက်သက်မမြင်အောင်၊ ဖုံးပိတ်သော အဝိဇ္ဇာလေးပါးသည်ရှိ၏။ ထိုအဝိဇ္ဇာလေးပါးကို အမိုက်ဆိုပေသည်၊ အမှန်လေးချက်ကိုသိသော သစ္စာညာဏ်လေးပါးကိုမရ၍ ထိုအဝိဇ္ဇာလေးပါး ထင်ရှားရှိနေသည်ကို မိုက်မလင်းဆိုသည်။ အမှန်လေးချက် ဟူသည်ကား- ခန္ဓာငါးပါး, ရုပ်, နာမ်တရားသည် ဒုက္ခအမှန်ဖြစ်သည် တချက်၊ လောဘသည် ဒုက္ခမျိုးစေ့သာ အမှန်ဖြစ်သည် တချက်၊ နိဗ္ဗာန်သည်သာ ငြိမ်းရာအမှန်ဖြစ်သည်

www.dhammaransi.com

တချက်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် နိဗ္ဗာန်လမ်းကြောင်းမှန်သည် တချက်၊ ဤကား— အမှန်လေးချက်တည်း။ ဤအမှန်လေးချက်ကို ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာလည်း လေးပါးရှိသည်၊ ဘင့်လှစ်သော ဝိဇ္ဇာလည်း လေးပါးရှိသည်။ မြိုက်ခင်းညွှာဆိုသည်ကား- နိဗ္ဗာန်သည် သဘောမှ ကင်းလွတ်ရာဖြစ်၍ အမြိုက်မည်၏၊ ထိုအမြိုက်သည်ပင် သင်္ခါရဓမ္မတို့နှင့် မရောမယှက် တကွက်ဘကွင်းဖြစ်၍ အမြိုက်ခင်း မည်၏၊ ထိုအမြိုက်ခင်းသည်ပင် သံသရာရေယဉ်မှ ဆန်တက်ရာဖြစ်၍ ခင်းညွှာမည်၏၊

ခါတော်မီဆိုသည်ကား-နိဗ္ဗာန်ဆိုက်ကြောင်း လမ်းကောင်း, လမ်းမြတ်ပဋိပတ်ကို မကျင့်နိုင်ဆိုလိုသည်။ ဒီကွေ့ဆိုသည်ကား- သံသရာဝဲဩဃဆိုလိုသည်။ ။ရဟတ်ဘော့ ဆိုသည်ကား-ကိလေသဝဋ္ဋ, ကမ္မဝဋ္ဋ, ဝိပါကဝဋ္ဋ၊ ဤဝဋ္ဋသုံးပါး လည်၍နေသော သံသရာစက် ဝဲအချက် ဆိုလိုသည်။ ။အဝိဇ္ဇာ-အစရှိသော ကိလေသာရှိ၍ ဒါန-စသော ကံဖြစ်သည်၊ ဒါန-စသော ကံဖြစ်၍ လူ့ဘဝ-စသော ဝိပါက်ဖြစ်ရသည်၊ လူ့ဘဝ-စသော ဝိပါက်ရှိပြန်၍ အဝိဇ္ဇာ စသော ကိလေသာ ရှိပြန်ရသည်၊ ကိလေသာရှိပြန်လျှင် ကံဖြစ်လာမြဲ၊ ကံရှိပြန်လျှင် ဝိပါက် ဖြစ်လာမြဲ၊ ဝိပါက်ရှိပြန်လျှင် ကိလေသာဖြစ်လာမြဲ။ ဤသို့ အဆုံးမသတ် ချားရဟတ်ကဲ့သို့ တပတ်လည်လည် နေကြရသည်ကို ရဟတ်ဘော့ ဆိုလိုသည်။

ပထမပိုဒ် ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

၂။ ဒုလ္လဘံအရ ဒုလ္လဘတရားငါးပါး ပြောရိုး,ဆိုရိုး ထင်ရှားပြီ- အနှစ်မနှယ်၊ အကာတောမှာ၊ ဗျာ.မာကျယ် ..သည်ကား၊ လောကရေး, လောကမှု၊ မင်းရေး, မင်းမှုများသည် သာသနာရေး, သာသနာမှု၊ သီလ, သမာဓိ, ပညာမှု မဟုတ်သောကြောင့် အနှစ်နှင့် မနှောသော အကာတောသက်သက်ဖြစ်၏၊ ဝန့်ရှင်တော် ကင်းဝန်မင်းကြီးသည် ထိုအကာတောဝယ် အသက်အရွယ် ကြီးရင့်သည်တိုင်အောင် အချည်းနှီးသော ဗျာပါရ, မောဟ, ဥဒ္ဓစ္စတွေနှင့်သာ နှစ်ကာလ ကျယ်ပွားရှည်လာခဲ့သည်ဆိုလိုသည်။

အကယ်ယောင်ယောင် ဆိုသည်ကား- အနှစ်မပါ အကာထီးထီး အချည်းနှီးသော ကိစ္စတွေကိုပင် အကယ်စင်စစ် အနှစ်သာရမှုတွေယောင်ယောင် စိတ်ရော,ကိုယ်ပါ မဲမဲသဲသဲ အားထုတ်သည် ဆိုလိုသည်။

အမြင်မဖြောင့် အညင်ထောင့်ဟူသည်ကား- ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်,နာမ်တရားသည် မိမိကိုယ်ပိုင် မဟုတ်ဟုမြင်လျှင် အဖြောင့်၊ မိမိကိုယ်ပိုင် ဟုတ်သည်ဟုမြင်လျှင် မဖြောင့်၊ မိမိဆိုင်ပိုင်သော ဥစ္စာမဟုတ်ဟုမြင်လျှင် အဖြောင့်၊ မိမိဆိုင်ပိုင်သော ဥစ္စာဟုမြင်လျှင် မဖြောင့်၊ အဖြောင့်မှာ ယထာဘူတ ဉာဏ်တည်း။ မဖြောင့်မှာသက္ကာယဒိဋ္ဌိတည်း။ အမြင်မဖြောင့်သည်ကို အဖြောင့်မြင်ရအောင် မလိုက်စားဘဲ မဖြောင့်သည်ထက် မဖြောင့်ဘက်၌သာ လိုက်စားစွဲမြဲကာ နေခြင်းကြောင့် ရှေးရှေး၌ရှိခဲ့ဘူးသော ဝိဝဋ္ဋ ပါရမီဉာဏ် ဝသီဟောင်းတို့သည် ပွင့်ခွင့်မရ,ပေါ်ခွင့်မရ, ရှုံ့စိုဖုံး၍ထားသော မီးကျီးကဲ့သို့ မှိန်မှေးငုတ်မြုပ်၍သာ နေရကုန်တော့သည်၊ ထိုသို့နေရသည်ကို အမြင်မဖြောင့်၊ အညင်ထောင့် ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

မှောင့်ထက်မှောင် ဆိုသည်ကား- ငယ်ရွယ်စဉ်၌ ပလိဗောဓ နည်းပါးသေးသည်နှင့် ဘုရားသံ, တရားသံကို ကြားခဲ့လျှင် သဒ္ဓါတရား ကြည်ကာ,ကြည်ကာ တက်လာသည်၊ ကြီးသော အခါ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အခြေအနေကြီးလျှင် ကြီးလိုက်၊ ငယ်လျှင် ငယ်လိုက် ပလိဗောဓကျယ်ဝိုင်း၍လာသည်၊ ဘုရားသံ, တရားသံ သည်လည်း အထပ်ထပ်အခါခါ ကြားဖန်, နာဖန် များလှ၍ ဟောင်း၍ကုန်သည်နှင့် ဘုရားသံ, တရားသံကို ကြားရသော် လည်း သဒ္ဓါပြောင်ပြောင်မလာပြီ၊ အများရှိသေအောင် ပြုရ သော ဟန်မူသာရှိတော့သည်၊ ကြီးလေ,ကြီးလေ သဒ္ဓါအစွယ် တုံးလေလေ, သဒ္ဓါအရောင် မှေးလေလေ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မှောင့်ထက်မှောင် ဆိုသည်။

မီးသွေးတိုက် ဆိုသည်ကား-လောကီစီးပွား, သားမယားမှု တွေသည်၊ မှောင့်ထက်မှောင်ဘို့သာ ဖြစ်သောမီးသွေးဥမင်းကြီး တွေ သာတည်း။

အလိုက်ကယ် ဘာသာ, အမြင်မငွေ့, အထင်ရွေ့နှင့်၊အလေ့ ရှာ ဆိုသည်ကား-ကြီး၍ လာသောအခါ လောကီစီးပွား သား မယားမှုတွေ တည်းဟူသော မီးသွေးတည်းဟူသော မီးသွေးဥမင် တွင်း၌ အကျဉ်းအကြပ် လှောင်မိပြီးဖြစ်၍ ငါ၏ ရှေးကံပါရမီ ကား-ဤမျှသာဟု မိမိကိုယ်ကို အဆုံးချကာ ဘာသာအလိုက် ဖြစ်ထိုက်သမျှသော သဒ္ဓါမွဲမွဲ, ပညာမွဲမွဲနှင့်သာ ရံခါအနိစ္စ, ရံခါဒုက္ခ, ရံခါအနတ္တ၊ ရံခါဘုရားဂုဏ်, ရံခါတရားဂုဏ်, ရံခါ သံဃာ့ဂုဏ် ယောင်မှု, ယမ်းမှု အတုအပ ရသေ့စိတ်ဖြေသာ ဖြစ်ရတော့သည်။ အကြည်အလင်, အမြင်အတွေ့ဆို၍ ငွေ့ရုံမျှ ငွေ့ဘူးသည်မရှိ၊ စိတ်ထင်ရာရာနှင့်သာ ဝါသနာဘာဂီ ဖြစ်ရုံမျှ

www.dhammaransi.com

အလေ့အလာ ပြုရတော့သည်ဆိုလိုသည်။ **အခါနာရီ စသည်ချို သော မရဏာဿတိ အခါ၌ ဘွားမြင်စ အခါတွင် အနှစ်တရာ နေရမည့် သတ္တဝါ၏ အသက်သည် နှစ်ပေါင်းတရာပြည့် ရှည် သေး၏။**

ဥတုပေါင်းသုံးရာ, ရတုပေါင်းခြောက်ရာ, ပက္ခပေါင်း နှစ် ထောင့်လေးရာ, ရက်ပေါင်း သုံးသောင်းခြောက်ထောင်, နာရီ ပေါင်းတသန်း ကိုးသိန်းခြောက်သောင်းပြည့် ရှည်သေး၏။ မီးရ ထားသွားရာ လမ်းအနီးရှိ သစ်ပင် တောချုံတို့သည် ချွာချွာ ချွာချွာလည်၍ နေရစ်သကဲ့သို့ အဆုံးဖြစ်သော သေရက်, သေနာ ရီသို့ အဆိုက်၊အတွင်နှင်၍သွားသော အာယုသင်္ခါရ၏ သွားရာ လမ်းစဉ်၌ နာရီအစဉ်, ပက္ခအစဉ်, မာသအစဉ်, ရတုအစဉ်, ဥတု အစဉ်,နှစ်အစဉ်တို့သည်လည်း၊ ချွာချွာ, ချွာချွာလည်၍ နေရစ် ကုန်၏၊ လွန်တိုင်းလွန်တိုင်း အသက်တို့သည် အပိုင်းအပိုင်းပြတ် ၍နေရစ်ကုန်၏။ သည်ကိုရည်၍ အခါနာရီ၊ ရွှေ့ရွှေ့ငယ်ချို၊ တိထီဆန်းဆုတ်၊ ရတုအစဉ်၊ လုလုငယ်နှင်၊ အတွင်ချုပ်လို့၊ သုတ်သုတ်ကယ်ရက်ရေ၊ ဇရာလက်မှာ အသက်သာကြွေတော့ တယ်ဟု ဆိုသည်။

အသေသတ် လက်မရှုံဆိုသည်ကာ- သူ သတ်သေ မင်း ပေ ဘည်း၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့်တခုကြွင်သော အနန္တတွင် ဘုံသုံး ပါးအတွင်း၌ ကျင်လည်ကြသော သတ္တဝါခန္ဓာစုသည် ထိုသေ မင်း၏ အစာ, ထမင်းဟင်းလျာ စမဲ့စုသာဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့် သေမင်း အခွန် သိမ်းပိုက်လာလျှင် မိမိအသက်ခန္ဓာကို **ဆူဆူ** ဖြိုးဖြိုးနှင့် အရံသင့်, အခန့်သင့်-ဆက်သွင်းပါရခြင်း အကျိုးငှါ အိမ်ယာ,ဝင်းခြံ-ဟူသောခန္ဓာရုံ,ခန္ဓာမြုံ အိပ်ခင်း ပလ္လင်,ခုတင်, ညောင်စောင်း-ဟူသော ပြတည်းတို့၌ လှောင်းသွင်း၍ အစာ,

www.dhammaransi.com

ရေစာဝစ္စာ ကျွေးမွေးကာ နေကြ ရသည်။ သည်ကိုရည်၍-အသေသတ် လက်မရှိကို အသက်ခွန် ပဏ္ဏာသွင်းရန်ဘို့ ထမင်းအစာစုံနှင့် ခန္ဓာရုံမြုံ ပြတည်းဆီက ငြိုးဖြေကာ စောင့်ရှာရ စိုးနှောင့်သချော်ဟု ဆိုသည်။

ဤစကား၌ ပြတည်းဆိုသည်ကား-အိပ်ရာ တိုက်ခန်းကို ဆိုသည်၊ အိပ်ရာ, ပလ္လင်, ခုတင်, ညောင်စောင်းကိုလည်း ဆိုသည်၊ ပြတည်း ဟူ၍လည်း ရေးကြ၏၊ ရှေးဝေါဟာရတည်း၊ ယခုကာလ၌ကား-ပြတင်းဟူ၍ ခေါ်ကြ၏။

အငြိုးဖြေကာ စောင့်ရှာရဟူသည်မှာ သေမင်းမရောက်လာမီ အတွင်းမှာ ကိလေသာ စိုးမင်းတို့၏ ကံကျွေးကူလီ အလုပ်နှင့်နေရသည်ဖြစ်ပြန်၍ ကိလေသာ အစိုးရကြီးတို့ မငြိုးငြင်ရအောင် ကောင်းနိုးရာရာအာရုံ ဝတ္ထုနှင့် ပူဇော်လုပ်ကျွေး၍ ဖြေဖျော်ကာ စောင့်စားကြရသည်၊ သေမင်း၏ အမှုမှာ အသက်ခန္ဓာ မညှိုးမနွမ်းရှိနေလျှင်ပင် အခွင့်ကုန်ပေ၏၊ ကိလေသာမင်းမှုမှာ၊ အကောင်းထက် အကောင်းလိုက်စားမှု ဖြစ်ချေ၍ အခွင့်ကြောကုန်သည်ဟူ၍ မရှိ၊ အန္ဓပုထုဇ္ဇန်တို့မှာ ဤအမှုကြီး နှစ်မှုနှင့်သာ ဘဝဘဝ လာခဲ့ကြရသည်၊ ကိုယ့်စီးပွားမှုဟူ၍ မရှိပြီ၊ ကလျာဏ ပုထုဇ္ဇန်တို့မှာ ကိလေသာမင်းမှုကို အလွတ်ရှောင်၍ သေမင်းမှုကိုလည်း အခွင့်ကုန်ကာမျှ ဆောင်ရွက်၍ မိမိစီးပွားမှုကို အတွင်ခံကြပေသည်၊ မိမိစီးပွားဟူသည်ကား-သေမင်းလက်မှ လွတ်ထည့်ရန် အမှုပေတည်း။

ဒုတိယပိုဒ်ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

၃။ ပူနွှယ်ဆွေးနွှယ်, အရေးကျယ် ဆိုသည်ကား- လောကီမှု, စီးပွားမှု သွားမယားမှုကို မဆိုထားလင့်ဦး နောက်နောက်ဘဝတို့၌ ခံစံဘို့ ဘဝသမ္ပတ္တိ, ဘောဂသမ္ပတ္တိ များကို အာသာစွဲလမ်း၍ ပြုကြသော ဒါနမှု, သီလမှုများသည်လည်း ပူနွှယ်, ဆွေးနွှယ် အရေးကျယ်ပင်တည်း။

ထိုဒါနမှု, သီလမှုများသည် ကိလေသာ အစီးအပွားသာဖြစ်ချေ၍ ပူနွှယ်မည်၏၊ သောကဒုက္ခတို့၏ အစီးအပွား ဖြစ်ချေ၍ ဆွေးနွှယ်ဆိုသည် ဝိပ္ပတ္တိ၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော သမ္ပတ္တိအမျိုးမျိုးတို့ကို အဆင့်ဆင့်ပေးတတ်သည်ဖြစ်၍ သံသရာအရေးကျယ်မည်၏။

တနည်း....လိုချင်မှု, ဖြစ်ချင်မှု ဟူသော သမုဒယ သစ္စာသည် ပူနွှယ်မည်၏၊ ရမှု, ဖြစ်မှု ဟူသော ဒုက္ခသစ္စာသည် ဆွေးနွှယ်မည်၏၊ ဤသစ္စာ နှစ်ပါးသည် သံသရာ ပင် ကိုယ်ရင်း ဖြစ်၍ အရေးကျယ်မည်၏။

တနည်း-အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဥပါဒါန် ဟူသော ကိလေသာဝဋ်အစုသည် ပူနွှယ်မည်၏၊ ထိုကိလေသာဝဋ်ရှိ၍ ဖြစ်ပွားရသော သုစရိုက်ဆယ်ပါး, ဒုစရိုက် ဆယ်ပါး-ဟူသော ကမ္မဝဋ်သည် အရေးကျယ်မည်၏၊ ထိုကမ္မဝဋ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရသော လူ့အဖြစ်,နတ်အဖြစ်-ဟူသော ဝိပါကဝဋ်သည် ဆွေးမြေ့ ပျက်ပြုန်းဘို့သာ ဖြစ်ခဲ့၍ ဆွေးနွှယ်မည်၏။

တနည်း-အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သော စက္ခုဟူသော အမြင်ခေတ်စုသည် ကိလေသာတို့၏ အစီးအပွားသာဖြစ်၍ ပူနွှယ်မည်၏၊ ဇရာမီး, မရဏမီးတို့၏ လောင်ရာအစစ်ဖြစ်၍ ဆွေးနွှယ်မည်၏၊ လောကီနယ်ကို အကျယ်ချဲ့ သမား ဖြစ်သော တဏှာပပဉ္စ

www.dhammaransi.com

တဏှာ, မာနပပဉ္စတရား, ဒိဋ္ဌိပပဉ္စတရား, သုံးပါးတို့ အသိုက် အအုံသာဖြစ်၍ အရေးကျယ်မည်၏၊ အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သော အကြားဟူသော၊ သောတခေါ်အစု, ဃာနဟူသော အနံ့ခေါ်အစု, ဇိဝှါဟူသော အရသာယူ ခေါ်အစု, ကာယဟူသော အတွေ့, အထိ, အသိယူ ခေါ်အစု, မနောဟူသော အကြံအဖန် ခေါ်အစုသည် ကိလေသာတို့၏ အစီးအပွားသာဖြစ်၍ ပူနွှယ်မည်၏၊ ဇရာမီး, မရဏမီးတို့၏လောင်စာသာဖြစ်၍ ဆွေးနွှယ်မည်၏ လောကီမှု, လောကီနယ်ကို အကျယ်ချဲ့သမား ဖြစ်သော တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိ ဟူသော ပပဉ္စတရားသုံးပါးတို့၏ အသိုက်အအုံသာဖြစ်၍ အရေးကျယ်မည်၏၊အစမမြင် ဘဝလျဉ် ဟူသည်ကား-အနမတဂ္ဂ ဘဝအဆက်ဆက် ဆိုလိုသည်။

အစဉ်ငတ် ဆိုသည်ကား- လိုချင်သည် ရချင်သည်, ဖြစ်ချင်သည်, မြင်ချင်သည်, ကြားချင်သည် စသော တဏှာအာသာ မပြေမငြိမ်းသမျှသည် စကြာမန္တာတ်မင်း, သိကြား-နတ်မင်းပင်ဖြစ်သော်လည်း ငတ်မွတ်ခြင်းဒုက္ခ အမြဲနှိပ်စက်သော ပြိတ္တာနှင့် အလားတူ အစဉ်ထာဝရ အငတ်မျိုးသာတည်း။

မသတ်ကာယ်အာသာ၊ ဆိုသည်ကား-ထိုအစဉ်ငတ်,အမြဲငတ်, ထာဝရငတ်ဖြစ်သော ရူပတဏှာ, သဒ္ဒတဏှာ, ဂန္ဓတဏှာ, ရသတဏှာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ, ဓမ္မတဏှာဟူသော တဏှာခြောက်ပါးသည် အာသာမည်၏။ ထိုအာသာကို မဖြတ်နိုင်, မသတ်နိုင်ဆိုလိုသည်။

ပြာပုံမွှမှာ၊ ရသရှာဆိုသည်ကား- လူ့ခန္ဓာ, လူ့ဘောဂ, နတ်ခန္ဓာ, နတ်ဘောဂ, ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာ ဗြဟ္မာ့ဘောဂ- ဟူသမျှသည် တဆဲ့တပါးသောမီးတို့၏ မပြတ်မစဲ အမြဲလောင်ရာဖြစ်၍ ပြာပုံ

www.dhammaransi.com

ပြာစုဖြစ်၏၊ အနှစ်သာရဟူ၍ အကျုံးမှ မရှိခြင်းကြောင့် အမှ အရွလည်းမည်၏၊ အရှုံးသည် ရွာတံခါးဝတွင် ရွာသူတို့ထာဝရ စွန့်ပစ်ထား သော အမှိုက်ပုံကြီးကို တွေ့လေရာ သူနှစ်သက်ရာများ ကို ရှာဖွေ ကောက်ယူလေ၏၊ ထိုအမှိုက်ပုံကြီးမှာပင် များစွာ သော အကောင်းအမွန်ခံစားဘွယ်, စံစားဘွယ်များကို တွေ့ရှိ သိခဲ့ယူရ သကဲ့သို့ ထိုအ ယူလူ့နတ်ပြဟ္မာ စည်းစိမ်ချမ်းသာဟူ သော အရိယာတို့ စွန့်ပစ်အပ်သော အမှိုက်ပြာပုံ၌တို့၌ အကောင်းအမွန် ခံစားဘွယ်, စံစားဘွယ်ရသလို ရှာဘွေလိုက် စား၍ နေကြသည်ဟူလိုသည်။

ရွာဝက် ဥပမာ၌ ထိုဝက်သည် အစာရေစာ ပေါများ၍ တနေ့ခြား အသားအဆီ ထူထပ်ပွားတို့၍ ဆူဖြိုးလေလေ၊ ဝက်ထိုးသား မြို့သူ့ရွာသူတို့ မျက်စေ့ကောင်းထိုးလေလေသာဖြစ်၏၊ သို့သော်လည်း နက်ဖြန်နံနက်စာမှီဈေးရုံသို့ထွက်၍ စားပွဲခုံတက် ရမည်ကို မသိရှာ။ ယနေ့ထက်တိုင်ပင် မိမိနိုင်ရာ အတူနေ ဝက် အသင်းမှာ တမင်းတစိုး စိတ်ဝင်၍ ပျော်ရွှင်နိုင်သေးသည်။ ထို အတူ ပစ္စည်းဥစ္စာ အသင်းအပင်းများသော သူတို့သည်လည်း သမ္ဘာမျှများလေလေ၊ သေမင်း၏အစိတ် ဝိပ္ပတ္တိမျက်စောင်း သန်လေလေသာ ဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း အနှစ်ဘရာ မပြည့်မီ နက်ဖြန်, သဘက်, တရက်ရက်တွင် နံနက်စာမှီ့ညစာမှီ သုသာန် ဈေးရုံကြီးသို့ထွက်၍ သင်းချိုင်းမြေပုံ စားပွဲခုံ တက်ရမည်ကို မမြင်ကြကုန်၍ ယနေ့တိုင်ပင် မိမိနိုင်ရာအသင်းမှာ တမင်းတစိုး စိတ်ဝင်၍ ပျော်ရွှင်နိုင်ကြကုန်သည်။

ပျော်ရွှင်နိုင်သော အကြောင်းမှာလည်း မြန်မာစစ်သူကြီး ဗန္ဓုလသည် အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ်တို့ တညင်ပင်က ချိန်ထားသော ပုံးလက်နက်ကို မသိသကဲ့သို့ သေမင်းချိန်ထားသော ဝိပ္ပတ္တိ

www.dhammaransi.com

လက်နက်ကို မမြင်၍ ပျော်ရွှင်နိုင်ကြသည်၊ မမြင်ကြောင်းမှာလည်း အပေါင်းအဖော် အသင်းအပင်းတို့လည်း ထိုလက်နက်ချိန်ရွယ်ချက်ကို မမြင်နိုင်အောင် ဖုံးနိုင်ကုန်သည်။ ခင်ဘွယ့်မက်ဘွယ် ဝတ္ထုအာရုံ တိုက်တာ အိမ်ယာ ဝင်းခြံစုလည်းဖုံးနိုင်သည်။ ကားတိုင်၌ချည်၍ အဝေးမှ ပစ်သတ်မည်ရွယ်သည်ကို မမြင်ဝံ့၍ မမြင်ဘဲ သေရခြင်းသည်သာ ကောင်းသည်ဟု မျက်နှာကိုလုံစွာ ဖုံးရသတဲ့သို့ အသီးအသီး မိမိမိမိကို ချိန်၍ရွယ်၍ နေသော ဝိပ္ပတ္တိလက်နက်ကို မမြင်ဝံ့၍ မမြင်ရဘဲ အမှတ်မဲ့သေခြင်းသည်သာ ကောင်း၏ဟု အကြံပြု၍ လုံစွာဖုံးသည့်နည်းအားဖြင့် သတိသံဝေဂ ဝင်ခွင့်မရအောင် မသေမီအတွင်း မိတ်သဟာယ ကာမဝတ္ထု အာရုံစုကို စုဆောင်းဆည်းပူးပြီးလျှင် ထိုအာရုံစုဖြင့် မိမိစိတ်ကို လုံစွာဖုံးလွှမ်းကြသည်၊ အဖုံးလုံလှ၍လည်း နောက်နောက်အခါ များစွာသေရန်အမှု တင်းလင်းကြီးကို ငြိုးငွေ့နိုင်မည်ဝေးစွ၊ ယခုဘဝ သေရမည်ကိုမျှလည်း ကြောက်ခြင်းတရားမပွားများကြဘဲ အများ ဓမ္မတာပေဟု အဖြေတရားနှင့်ပင် ပြေငြိမ်း နိုင်ကြလေသည်။ အကြင်မျှလောက် နောက်နောက်သေရရန် အခွင့်စုကို ယခုသေရမည်နှင့်အတူ မကြောက်နိုင်သေး။ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံးသံသရာမှ မထနိုင်သေး။ လုံစွာဖုံးလွှမ်းမှုကိုမလွှတ်နိုင်သေးသမျှလည်းကြောက်ခြင်းမသန်နိုင်သေး။ ကြောက်ခြင်းမသန်လျှင်လည်း ထွက်မြောက်ရန်ကို လွှတ်လွှတ်ကျွတ်ကျွတ်မကြံသေး။ ဤအနက်ကိုရည်၍ ငါတလူလူ၊ ပမာမူ (လ)မာန်တဂုဏ်၊ဟန်ပုံနှင့်ဖုံးရှာကြဆိုသည်၊ ဤစကား၌အမှုမှန်ဟူသည်ကား- သေမြဲဓမ္မတာမှု, ပျက်မြဲဓမ္မတာမှုတည်း။

မိတ်သင်းရှက်ဆိုသည်ကား- ဉာတိမိတ္တသင်္ဂတို့နှင့် ရောယှက်သည် ဆိုလိုသည်။

www.dhammaransi.com

အရံစုံ ဆိုသည်ကား- လယ်ယာ, ဥယျာဉ်, ဝင်းခြံ, အိမ်ယာ, ဥစ္စာဘောဂကို ဆိုသည်။

မာန်တဂုဏ် ဆိုသည်ကား၊ မာန်အမျိုးမျိုးလည်း ဖုံးမှုပင်၊ ဂုဏ်အမျိုးမျိုး ကြက်သရေအမျိုးမျိုးတို့လည်း ဖုံးမှုတို့ပင် ဖြစ်ကုန်၏ဆိုလိုသည်။

ဟန်ပုံဆိုသည်ကား - လူအလယ်,ရှင်အလယ်၌ အတင့်အတယ် ဘွယ်ရာမှုပြုပုံ အလုံးစုံသည်လည်း ဖုံးမှုပင်ဖြစ်၏ ဆိုလိုသည်။ တန်းခိုးရှိသောနတ်တို့မှာ မသေမီ ၇-ရက်ကပင် သေနိမိတ်ငါးပါး ထင်ရှားပေါ်သည်၊ ထိုအခါ လွန်စွာ ကြောက်လန့် ပူပန်ကုန်သည်။ ထိုအခါ တပါးသောနတ်တို့က ထိုနတ်သားကိုခေါ်၍ နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်၏ ကြက်သရေဖုံး၍ အကြောက်,အပူ ပျောက်လေ၏၊ နတ်ပြဟ္မာတို့၌ ဖုံးမှု သာ၍ အားကြီးသည်။

ရှုံးပလေး ဆိုသည်ကား- အနမတဂ္ဂသံသရာနှင့်တခု ဖုံးမှုကို သာ အားစိုက်၍ လာခဲ့ကြသည်၊ ဖုံးမှုသည် ကုသိုလ်တရား၌ မေ့လျော့ဘို့သာဖြစ်သည်၊ ကုသိုလ်တရား၌ မေ့လျော့၍သာ လာခဲ့ကြသဖြင့် ယနေ့ထက်ထိ သေခြင်းမှ ကင်းလွတ်အောင် ကြံဝံ့သောစိတ်မရှိဘဲ ဖုံးမြဲဖုံးကြသည်။ ဖုံးမှုနှင့်ကုန်ရသော နှစ်, လ, နေ့, ရက် အသက်အရွယ်စသည် တွက်ချေတုံးသော အရှုံးသက်သက်စုသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊

ထုံးမြေပြာစုမိတ် ဆိုသည်ကား- ကာမ တဆဲ့တဘုံသားတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ, ရူပ တဆဲ့ခြောက်ဘုံသားတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာတို့သည် အညက်ကျိတ်လျှင် ရသော ထုံးမြေခဲမျိုးတွေသာ ဖြစ်ကုန်၏၊ အထူးကား-ကမ္ဘာ မြေမှုန့်လွန်ကဲသော နတ်ခန္ဓာ, ပြဟ္မာခန္ဓာစု

www.dhammaransi.com

သည့်အလွန်သိမ်မွေ့သော ယမ်းမြေခဲစုမျိုးတည်း၊ ကိုယ်စောင့်ဓာတ်မီးလည်း အလွန်ထက်သည်၊ စုတိစိတ်ကျ၍ စိတ္တဇမြေ, အာဟာရဇမြေ ကုန်ဆုံးလျှင်၊ မီးတောက်ကြီး ကွယ်ပျောက်သကဲ့သို့ အကုန်ချုပ်ပျောက်လေသည်။ အလောင်းကောင် ကောက်ယူဘို့မရပြီ။ ထို့ကြောင့် ဥပပတ်နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ သေခြင်းသည် ကျန်ရှိသေသူတို့ စိတ်ကြေ, လက်ကြေရှိအောင် ပြုစုခွင့်မျှမရသော သေခြင်းဖြစ်ခဲ့၍ အစိမ်းသေ သေခြင်းဆိုသည်ဟု ဆိုခွင့်ရှိသည်၊ လူ စသော သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ထည်ဖြစ်သော ထုံးမြေစုမှာမူကား-ကမ္မဇမြေကုန်ဆုံးသေသည်နောက်၊ ချရာသင်းချိုင်းမြေသင်းချိုင်း-ပြာတို့၌ ဇာတ်တူ ပေါင်းရလေ၏၊ သင်းချိုင်းမြေ သင်းချိုင်းပြာတို့နှင့် ဖြစ်အတူ, ပျက်အတူ မိတ်သဟာယဖြစ်ကြလေ၏၊ ထို့ကြောင့် ယခုငုတ်တုတ်ရှိကြသော ကိုယ်ထည်အထု ဓာတ်မြေစုကို ထုံးမြေပြာစုမိတ် ဆိုပေသည်။

တတိယ ပိုဒ်ပြီး၏။

---

၄ ငါတလုံးနယ် ဆိုသည်ကား-ငါ-ဟူသော အက္ခရာတလုံး၏ ကျင်လည်ရာနယ် ဆိုလိုသည်၊ ထိုငါ- အက္ခရာသည်ကား သမုဒယ သစ္စာ တဏှာမှ ထွက်လာသော တဏှာ၏ တမ်းခွန်ပေတည်း၊ မီးမှထွက်သော မီးခိုးကို မီး၏တမ်းခွန်ဆိုသကဲ့သို့တည်း၊ ကာမ တဆဲ့တဘုံတွင်ရှိ ခန္ဓာစုသည်ကာမတဏှာ ဖန်ဆင်းအုပ်စိုးသော ခန္ဓာစုပေတည်း၊ ရူပတဆဲ့ခြောက်ဘုံရှိ ခန္ဓာစုကို ရူပတဏှာ ဖန်ဆင်းအုပ်စိုးမှု ပေတည်း၊ အရူပ လေးဘုံရှိခန္ဓာစုကို အရူပတဏှာ ဖန်ဆင်း အုပ်စိုးမှုပေတည်း။ အုပ်စိုးကြောင်းကိုလည်း မခံချင် တတ်သောသူ တယောက်ကို ခြေနှင့်တို့၍စမ်း ငါ့ကိုခြေနှင့်တို့ရာသလောဟု တို့ရာတိုင်းက ငါ့အက္ခရာပေါ်လတ္တံ့၊ မင်း

www.dhammaransi.com

စိုးရာဇာတို့မှာ မိမိတို့အုပ်စိုးရာ နိုင်ငံအတွင်းဝယ် ဘယ်နေရာကို မဆို နိုင်ငံခြား မင်းတပါးတို့က ထိပါးလာငြားအံ့၊ ရာဇမာန် ငါ့အကျွရာပေါ်လာလတ္တံ့။ ထိုကြောင့်သုံးဆဲ့တဘုံကို ငါ့တလုံး နယ် ဆိုပေသည်။

သုံး သွယ် မြုံ သိုက်၊ဆို သည် ကား- ကာမဘုံတသွယ်, ရူပဘုံ တသွယ်, အရူပဘုံ တသွယ်ပေတည်း၊ မြူမ ချန် ဟူ သည် ကား ဖြစ်ဘက် ပျက်ဘက် စကြဝဋ္ဌာကုဋေ တသိန်းကို အစုစုထား၍ ရှု၊ တည်ဆဲကမ္ဘာမှ ရှေးအနန္တမတဂ္ဂ အတိတ်ကမ္ဘာစုတွင် တခုခု သော ကမ္ဘာ၌ စကြဝဋ္ဌာကုဋေ တသိန်းရှိသော ရေ, မြေ,ဘော တောင်စသော အဝိညာဏက ခန္ဓာခဲစု၊လူကောင်, နတ်ကောင်, နွားကောင်,ကျွဲကောင်, ဆင်ကောင်, မြင်းကောင်- စသော သဝိညာဏက ခန္ဓာခဲစုသည် ယခု မြူ မျှ မရှိပြီ၊ ဤ ကမ္ဘာ တွင် လည်း ဤအန္တရကပ်တွင်လည်း အာယုကပ်ဟူသော အသက် တမ်းချင်း ပိုင်း၍ရှု၊ အသက်တမ်းတွင်လည်း တရာတမ်းဖြစ်လျှင် ရှေ့တရာ, နောက်တရာ, ပိုင်း၍ရှု၊ ရှေ့ရှေ့တရာတွင် အစစ္စာရှိ နေသော ခန္ဓာစုသည် နောက်နောက်တရာတို့၌ မြူမျှ အကြွင်း အကျန်မရှိပြီ။

အမြဲစတေ၊ မစဲချွေဆိုသည်ကား- ဘယ်အချိန်မှာ မဆို, ဘယ် အရပ်မျက်နှာကို မဆို, လက်ညှိုးထိုးလိုက်လျှင် ထိုးရာတိုင်း ထိုး ရာတိုင်းမှာပင် လက်ညှိုးတဲ့ရာ အရပ်မျက်နှာမှာ သေဆဲ သတ္တဝါ အနန္တ အနန္တ ထိုးမိသည်ချည်းမည်၏၊ အပြောင်တိုက် ဆိုသည် ကား-မြူမချန်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်းဆိုလေ။

အမှိုက်ကယ် ငွေ နွယ်ဆိုသည်ကား- ရာဂမီး, ဒေါသမီး, မောဟမီး, ဇာတိမီး, ဇရာမီး, မရဏမီး, သောကမီး, ပရိဒေဝ

www.dhammaransi.com

မီး, ဒုက္ခမီး, ဒေါမနဿမီး, ဥပါယာသမီး-ဟူသော တဆဲ့တပါးသော မီးတို့၏ လောင်စာ လောင်သင်း-မြက်ထင်းအမှိုက်တွေသာ ဖြစ်ချေ၍ သုံးဆဲ့တဘုံတွင် သက်ရှိ, သက်မဲ့ အလုံးစုံအကုန်ကို အမှိုက်စု အမှိုက်ခဲတွေ ဆိုပေသတည်း။ အသက်ရှိဖြစ်သော အမှိုက်စုကို ကိလေသာတစု, ကံတစု, ဝိပါက်တစု-သုံးစုခွဲ၊ **အဝိဇ္ဇာ**, တဏှာ, ဥပါဒါန်-ဤသုံးပါးသည် ကိလေသာစုတည်း၊ သင်္ခါရ, ကမ္မဘဝ-ဤနှစ်ပါးသည် ကံစုတည်း၊ ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-ဤငါးပါးသည် ဝိပါက်စုတည်း၊ အဝိဇ္ဇာ,တဏှာ,ဥပါဒါန်ရှိလျှင် သင်္ခါရ,ကမ္မဘဝ ဟုဆိုအပ်သော သုစရိုက်,ဒုစ္စရိုက်ဖြစ်ပေါ်မြဲ၊သုစရိုက်, ဒုစ္စရိုက်ကံမှုရှိလျှင် ဘဝသစ်ခေါ်ရသော ဝိပါက်အစုကေန်ဖြစ်ပေါ်မြဲ၊ဝိပါက်အစု ဖြစ်ပြန်၍ လူကောင်,နတ်ကောင်ဖြစ်ပြန်လျှင် ထိုလူကောင်နတ်ကောင်ကို အစွဲပြု၍ ကိလေသာအစု ဖြစ်ပေါ်မြဲ၊ ငါငါဟူ၍၎င်း၊ ငါ့ဟာငါ့ဟာဟူ၍၎င်း၊ ငါ့အတ္တ ငါ့အတ္တဟူ၍၎င်း၊ ငါမင်း, ငါပုဏ္ဏား, ငါသူဌေး, ငါသူကြွယ်ဟူ၍၎င်း၊ ငါနတ်, ငါသိကြား, ငါဗြဟ္မာ, ငါဣတ္ထိ, ငါပုရိသ- ဟူ၍၎င်း ဤသို့စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းသော ကိလေသာတို့သည်၊ဗာလ ပုထုဇ္ဇန်တို့မှာကေန် ဖြစ်ပေါ်မြဲ ဟူလိုသည်။ ကိလေသာ ရှိပြန်လျှင်လည်းကံအစုကေန်ဖြစ်ပွားမြဲ၊ ကံအစုဖြစ်ပွား၍ ထင်ရှားရှိပြန်လျှင်လည်း ဘဝသစ် ခန္ဓာသစ်ဟူသော ဝိပါက်ကောင် ကေန္တပေါ်မြဲ၊ ဝိပါက်ကောင် ပေါ်ပြန်လျှင်လည်း သာယာစွဲလမ်းသောကိလေသာစု ကေန္တဖြစ်လာမြဲ၊ ဤသို့ အမှန်လေးချက်ကို အပိုင်သိသော ယထာဘူတဉာဏ်ကို မရသမျှကာလပတ်လုံး မရပ်မတည် ဟူးဟူးလည်၍ နေသောကြောင့် အစုကြီးသုံးပါးကိုဝဋ်နွယ်ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

"အဖြစ်မစဲ၊ အသစ်လဲ၊ သဲသဲကြွယ်"ဟူသည်ကား အသေမီးက မြူမျှမကျန်အောင် အတွင်လောင်၍ လိုက်ငြားသော်လည်း စကြာဝဠာအနန္တနှင့် အပြည့်အပြည့်ပင် မစဲမပြတ် အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲ၍ စကြာဝဠာအားလုံး အုန်းအုန်း သဲသဲ အမြဲစည်ပင် ပြည့်ကြွယ်သည်သာဖြစ်၏ ဟူလိုသည်။

အကယ်မလောက်၊ သူကသာမောက်တော့ ဆိုသည်ကား- ထိုကဲ့သို့ စကြာဝဠာအနန္တလုံးပြည့်အောင် အသစ် အသစ် မစဲအောင် ဖြစ်ပွား၍နေသော်လည်း သင်္ခါရတို့က ပိုမို၍ သွားနိုင်သည်မရှိ၊ အသေမီးကသာ ပိုမောက်လျက်ရှိတော့သည် ဟူလို။ ဖြစ်သမျှသော သင်္ခါရတို့မည်သည် ပျက်ခြင်းလျှင် အဆုံးရှိကြကုန်၏။ ပျက်ခြင်ကိုလွန်၍ အမြဲတည်နေနိုင်သော သင်္ခါရတရားဟူ၍ တစုံတခုမျှမရှိ။

နှောက်နှောက်ကမ္ဘာ၊ ဖန်ဖန်လာလဲ၊ အစာသူတွင် တစုသာထင်ကြရ ဆိုသည်ကား- နှောက်နှောက် ကမ္ဘာသစ် ကမ္ဘာသစ် ဆက်၍ စကြာဝဠာအနန္တနှင့် အပြည့်အပြည့်ဖြစ်လာသော သင်္ခါရ ဓမ္မတို့သည် မရဏမီး၏ အစီးအပွားသာဖြစ်ကုန်၍ သူ့လက်တွင်း၌ မီးစာထင်းမှိုက် အဖြစ်နှင့်သာ တခုမကျန် တလုံးတစုတည်း ထင်ကြရကုန်၏ ဆိုလိုသည်။အဟုတ်ဉာဏ် မတင်စီးနိုင်ရ ဆိုသည်ကား- တယောတ်သောပြည့်ရှင်မင်းသည် အတုမရှိ လှပသော မင်းသမီးယောင်ဆောင်၍နေသော ဘီလူးမကို တောင်ညာတင်လေ၏၊ ထိုမင်းသည် ဘီလူး၏ကြောက်ဘွယ်ဆိုးရွားသော ဇာတိရုပ်သွင်ကို မြင်နိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုနတ်ဆေးကို မရသမျှကာလပတ်လုံး ထိုဘီလူးမ၏ နတ်သမီးအသွင်ထင်မြင်အောင် ဖန်ဆင်း၍ မာယာပရိယာယ်ဖြင့် ပြုသမျှသောအတင်စီးကို ခံရလေ၏။

www.dhammaransi.com

ဒိဗ္ဗစက္ခုနတ်ဆေးကိုရ၍ မျက်စိဉ်ကွင်း၍ ကြည့်သောအခါမှ ဇာတိရုပ်သွင်ကို ဟုတ်တိုင်းမြင်ရသဖြင့် ချည်နှောင် ရိုက်ခတ် အသေသတ်၍ ထိုမင်းက တင်စီးနိုင်လေ၏။ ထိုအတူ ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် ယထာဘူတဉာဏ်ကို မရကြသေးသမျှ ကာလ ပတ်လုံး သခ်တရုပ်နာမ်ဘာရားတို့၏ အတင်အစီးကို ခံနေကြရကုန် ၏၊ တင်စီးပုံကား- ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ယောကျ်ားမိန်းမ မဟုတ်ကြ ကုန်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် ပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါ တို့အား ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ယောကျ်ားမိန်းမ ထင်အောင်ပြု၏။ ပုဂ္ဂိုလ်ထင် ကြရ၏၊ သတ္တဝါထင်ကြရ၏၊ ယောကျ်ားမိန်းမ ထင်ကြရ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ယောကျ်ားမိန်းမ အလှအယဉ် ထင်မြင်၍ လမ်း ကြ၍ ချစ်ကြခင်ကြကုန်၏၊ ချစ်မှုခင်မှုသည် သံသရာ၌ မာရ်မင်း ငရဲမင်းကြီးတို့၏ သံကြိုးသံလွန်ပေတည်း။ ထို သံကြိုးသံလွန်တို့ ဖြင့် အသဲနှလုံးတို့၌ အတင်းအကြပ် ချည်တုပ်မိလျက် ရှိနေကြ ကုန်သော အန္ဓပုထုဇ္ဇန်သတ္တဝါတို့သည် မာရ်မင်း ငရဲမင်းတို့၏ လက်မှ မလွတ်နိုင်ကြကုန်ပြီ။

ဤကား- သခ်တရုပ်နာမ်တို့၏ တင်စီးချက်တည်း။ အကြင် အခါ၌ သခ်တရုပ်နာမ်တို့၏ ဇာတိအသွင်ကို ထင်မြင်နိုင်သော ယထာဘူတဉာဏ်ကိုရ၏။ ထိုအခါမှစ၍ ကလျာဏပုထုဇ္ဇန်, စူဠ သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်၍၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ တင်စီး ချက်မှ လွတ်စပြု၏။ ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို မိမိတို့က အနိစ္စဟူ၍ တင်စီးနိုင်ကြကုန်၏။ ဒုက္ခဟူ၍, အနတ္တဟူ၍, ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ဟူ၍ သတ္တဝါမဟုတ်ဟူ, ယောကျ်ားမိန်းမ မဟုတ်ဟူ၍, သူမဟုတ်ဟူ ၍, ငါမဟုတ်ဟူ၍ တင်စီးနိုင်ကြကုန်၏။ အဟုတ်အမှန် အမြင် သန်သော ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် နာမ်ရုပ်တရားတို့ကို အပြစ် ဒေါသ ဘေးဘယတို့နှင့် ရှုတ်ချ ဘိစီးနိုင်ကုန်၏၊ ဤကား—

www.dhammaransi.com

ကလျာဏပုထုဇ္ဇန်, စူဠသောတာပန်တို့က ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို တင်စီးပုံဘည်း။ ။ဤကဲ့သို့ ယထာဘူတခေါ်သော အဟုတ်ဉာဏ်ဖြင့် သခ်တရုပ်နာမ်တို့ကို မတင်စီးနိုင်ရ မဘိစီးနိုင်ရ ဆိုလိုသည်။

သည်မီးဟာ ဘယ်တကိန်းမှာမှ ငြိမ်းပမယ်လို့ ဆိုသည်ကား ဘုံတခွင်ကို အတွင်လောင်မြိုက် အပြောင်တိုက်၍ နေသော အသေမီးနှင့်တကွ တဆဲ့တပါးသော မီးတို့၏ တာဝန်မှ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ကို ဘယ်တကိန်းမှာ ရပါအံ့နည်း ဆိုလိုသည်၊ တကိန်းဆိုသည်ကား-တဆူတဆူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြစ်ပွင့်တော်မူရာ သာသနာ ကျွတ်ကိန်းကြီးကို သာသနာ ကျွတ်ပွဲကြီးကို ဆိုသည်။

သံဝေဂလေးချိုးကြီး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို
ဘော်ပြချက်ပြီး၏။

ဆုံး မ စာ

ဆိုပိမ့်မည္ဘာ၊ စေ့စေ့နာလော့၊ ဂင်္ဂါသဲမျှ၊ ပွင့်ကုန်ကြသား၊ ဘုရားသာသနာ၊ ခေတ်အခါဝယ်၊ လူ့ရွာ,နတ်၌၊ နင်ကြုံကြိုက်လည်း၊ အမိုက်မချွေ၊ အလိုက်နေ၍၊ အခြေမကြီး၊ အချည်းနှီးလျှင်၊ ရီးတီးယောင်တောင်၊ ခုတိုင်အောင်တည့်၊ ၁-သန်းခေါင်လကွယ်၊ တောအုပ်လယ်၌၊ ရှစ်နယ်ပတ်ကုံး၊ အပြည့်ဖုံးသည်၊ မိုဃ်းလုံးတိမ်တိုက်၊ လျှပ်မကြိုက်သား၊ အမိုက်အပြား၊ အင်းလေးပါးထက်၊ နင်ကား- ရာ့ထောင်၊ မကာမှောင်၏။ ၂-လူ့ဘောင်,လူ့ရွာ၊ သာသနာ၌၊ ကြမ္မာတော်၍၊ ယခုတွေ့လည်း၊ အလေ့မလွဲ၊ အမျှားနဲ့လျှင်၊ မိုက်မြဲနှင်နှင်၊ မိုက်စရှင်၏။ ၃-မျက်

www.dhammaransi.com

မြင်လောက၊ ဤဘဝကား၊ ဒုက္ခစင်းစင်း၊ ချမ်းသာကင်း၏၊
၄-သေမင်းအစား၊ နင့်ခန္ဓာကို၊ တဏှာဘီလူး၊ အမှောင့်ပူး၍၊
အရူးပြင်ပြင်၊ နင့်ကိုယ်ထင်၏။ ၅-နင်နှင့်မဆိုင်၊ နင်ပိုင်မဟုတ်၊
နင့်ရုပ်,နင့်နာမ်၊ နင့်သန္တာန်ကို၊ နှင့်ဉာဏ်မစူး၊ အဖေါ်ဖြူး၍၊
မူးမူး,မေ့မေ့ အများလေ့ဖြင့်၊ နေ့ရက်အပုံ၊ လွန်ခဲ့တုံပြီ။
၆-အာရုံဝတ္ထု၊ မီးစာစုကို၊ မှုမှုရရ၊ နင်အားကျလည်း၊ ဓားမြ
သေမင်း၊ သူ့တပ်နင်းက၊ မငြင်းဆန်သာ၊ နင့်ခန္ဓာသည်၊ ပြာပုံ
အပြီး၊ ဖြစ်လုနီးပြီ။ ၇-ရီးတီးရားတား၊ သေ၍သွားလည်း၊
တရားမကြွယ်၊ အထုပ်ငယ်လျက်၊ အပါယ်စခမ်း၊ သွားရာလမ်း၌၊
တပန်းဟိုက်ဟိုက်၊ တရှိုက်ငင်ငင်၊ တငြင်ငြိုငြို၊ ဆင်းရဲပိုလျက်၊
ထိုထိုဘဝ၊ အနန္တလျှင်၊ အများထုံးတည်း၊ အနှုန်းမပျက်၊
အောက်နရက်ဝယ်၊ တသက်နွယ်နွယ်၊ အမြစ်တွယ်သို့၊ အပါယ်
ထိုထို၊ ဥဒဟိုသည်။ ။နင်လိုလူမိုက်၊ သွားလမ်းတည်း။

၎င်းဆုံးမစာ၌ (မိုးလုံးတိမ်တိုက် လျှပ်မကြိုက်)ဆိုသည်ကား- တမိုးလုံး မိုးတိမ်တိုက်ကြီး ပြည့်၍နေ၏။ လျှပ်ပြက်သော အခါ၌လည်း မကြုံကြိုက်ဆိုလိုသည်။ (မိုက်မြဲနှင်နှင်) ဆိုသည်ကား- အမိုက်လက်စမသိမ်း ဆိုလိုသည်။ (နင့်ကိုထင်၏) ဆိုသည်ကား- ၎င်းပိုင်သောကိုယ်ဟု မှတ်ထင်၏ဟု ဆိုလိုသည်။ (အထုပ်ငယ်လျက်)ဆိုသည်ကား- ကောင်းမှုကုသိုလ် မျိုးရိက္ခာ ထုပ် သေးငယ်သည်ကိုဆိုလိုသည်။(အောက်နရက်)ဆိုသည်ကား ငရဲဘုံကို (နရက်)ဆိုသည်။ နရက်ဆိုသောစကားနှင့် ငရဲဘုံ ဆိုသောစကား အတူတူမှတ်လေ။

www.dhammaransi.com

တာဝန်ခံထုတ်ဝေသူ။ ။ဦးထွန်းလူ
မှတ်ပုံတင် ၀၂၃၀၊
ဦးထွန်းလူ-စာပေ ထုတ်ဝေရေးဌာန
အမှတ် ၁၃၊ [illegible]
ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ။ ။ဦးအုန်းမောင်
မှတ်ပုံတင် နံပါတ် (၀[illegible])
ဂန္ဓမာစာပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် ၁၄၁၊ လမ်း ၅၀
ရန်ကုန်မြို့။